

Straatnamen gemeente Hogeveen

De Aak.

De aak behoort tot een scheepstype dat nog verwant is aan de zeilschepen. Tot dit type behoren o.a. de tjalk en de praam.

De aak is een vaartuig voor de binnenvaart en wordt ook wel gebruikt als sleep- en duwschip.

Abraham Niehuesstraat.

Deze straat in Hollandscheveld is genoemd naar Abraham Niehues, geboren te Hogeveen op 25 oktober 1845.

Hij was timmerman en is van grote betekenis geweest voor de infrastructuur van Hollandscheveld.

Hij bouwde in 1875 de ophaalbrug in de Riegshoogtendijk over het Hollandscheveldsche Hoofddiep en in hetzelfde jaar een hulpbrug over de Kerkenkavelswijk, voor de verbinding Hollandscheveld – Krakeel.

Voor de verbinding Krakeelse dijk – Coevorderstraatweg, bouwde Niehues in 1883 de draaibrug over het Krakeelsche opgaande en in 1885 de draaibrug over het Zuideropgaande, tegenover de Ned.Hervormde Kerk.

Het gezin Niehues vertrok op 27 april 1894 naar Hasselt en vandaar via Amsterdam naar Amerika.

Jos van Aalderenlaan.

Deze straat is genoemd naar Johannes van Aalderen, geboren 18 februari 1909 in Hogeveen en overleden te Ruinen op 27 juli 1988.

Van Aalderen was reeds voor de oorlog bestuurslid van tal van maatschappelijke organisaties.

Hij was in de oorlog betrokken bij de oprichting van de verzetsorganisatie L.O./L.K.P. in Drenthe en in Hogeveen commandant van deze organisatie.

Verder was hij plaatsvervangend chef-staf Binnenlandse Strijdkrachten, gewest Drenthe. Hij was van 6 september 1949 tot 8 februari 1951 lid van de noodgemeenteraad.

Ook na de oorlog was hij bestuurslid van vele organisaties, zoals voorzitter van het Cultureel Centrum 'de Tamboer', van de Kring Zuidwest-Drenthe van de Drentse Schoolartsendienst, lid van het bestuur van de Stichting 1940 – 1945, lid van het bestuur van de Nederl.Hervormde Schoolvereniging, van der Chr. H.B.S. (later Menso Alting College), van de Chr.Historische Kiesvereniging e.a.

Van Aalderen heeft bij voortduring geprotesteerd tegen de achterstelling van het ziekenhuis 'Bethesda' en heeft zich bijzonder ingespannen voor het zelfstandig maken van dit ziekenhuis.

Hij was van september 1958 tot september 1974 raadslid en wethouder.

Van Aalderen was een geziene persoonlijkheid, die bij de Hogeveense bevolking veel vertrouwen genoot.

Vanwege zijn verdiensten voor de gemeente Hoogeveen, werd hij in 1970 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau en in 1973 bevorderd tot officier in deze orde.

Op 30 augustus nam hij als wethouder afscheid van de gemeente.

Hoogeveen eert Johannes van Alderen met een gedenkteken in de Jos.van Alderenlaan.

Achterom.

Voor het ontsluiten van het veengebied tussen Hoogeveen en Noordscheschut werden vanuit de Hoogeveense Vaart wijken gegraven.

Het gebied werd vervolgens ook ontsloten door het graven van het Achterom van waaruit in noordelijke- en in zuidelijke richting wijken werden gegraven resp.tot de Pesserdijk en de Achteromsedijk.

In verband met de aanleg van de Europaweg werd het Achterom in 1966 gedempt.

Achteromsedijk.

Deze weg is genoemd naar het Achterom en loopt van West naar Oost, van de Edisonstraat tot de Molenweg in Noordscheschut.

Noordelijk van en parallel aan de Achteromsedijk liggen de Parmentierstraat, de Europaweg (een deel van deze was vroeger het Achterom, inmiddels gedempt), de Fokkerstraat en de Pesserdijk.

Ten zuiden de Stephensonstraat, de Hoogeveense Vaart (Noordse Opgaande, Industriehaven).

Adriaan Baasstraat.

Adriaan Baas, geboren 29 mei 1913 in Nieuw- en Sint Joosland was onderwijzer aan de Gereformeerde lagere school aan het Haagje.

Baas die actief deelnam aan het verzet tegen de Duitse bezetter, werd op 31 juli bij een razzia door de Grune Polizei gearresteerd en op 1 augustus 1943 op het terrein van het voormalige kindervacantie-koloniehuis "Noorderhuis" in het Spaarbankbos gefusilleerd.

A.G.Bellstraat.

Alexander Graham Bell, geboren op 3 maart 1847 in Edinburgh overleden in Baddeck op 2 augustus 1922, was een beroemd Amerikaans natuurkundige van Schotse afkomst.

Hij werd in 1872 professor in de natuurkunde in Boston.

Bell was de uitvinder van de telefoon. Nadat hij vele moeilijkheden had moeten overwinnen werd de telefoon vanaf 1892 eindelijk toegepast. In 1899 was het mogelijk om van New-York naar San Francisco te telefoneren.

Samen met de natuurkundige Summer Tainter vond hij in 1880 de fotofoon uit.

In 1881 stichtte hij het Volta-laboratorium in Washington.

Akkerweg.

Een akker is een afgeperkt stuk bouwland dat tussen twee greppels ligt.

Albartsweg.

De bocht in de Lange Dijk tussen de Snelweg N.37 en de Riegshoogtendijk wordt “t Holtien” of “t Alberts-höltien” genoemd, terwijl op oude kaarten ook de naam Albarts Holtje”voorkomt.

Albert Rozemanstraat.

Albert Jan Rozeman, geboren 29 maart 1914 in Zaandijk , was één der meest vooraanstaande verzetsmensen in Drenthe. Hij werkte intensief samen met Johannes Post, o.a. voor L.O.-,K.P.-en Perswerk. Hij nam deel aan de verspreiding van “Trouw” en “Vrij Nederland” en werkte mee aan het Nationaal Verzet van de A.R.-Partij. Rozeman was de ziel van het Ambtenarenverzet in Hogeveen en had een groot aandeel in de oprichting van een K.P. (Knokploeg). Op 20 maart 1944 werd hij bij een overval van de S.D., samen met zijn vader, Steven Rozeman, gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring in Assen en na een maand vervoerd naar het beruchte Scholtenshuis te Groningen. Hij werd na zware martelingen eind mei 1944 overgebracht naar het concentratiekamp Amersfoort en na enkele dagen doorgezonden naar Vught, vandaar naar Scheveningen, daarna, opnieuw naar Vught, vervolgens naar 's-Hertogenbosch en ten slotte naar Overveen waar hij op 6 juni 1944 met vele anderen in de duinen werd gefusilleerd.

Albert Steenbergenstraat.

Albertus Alidius Steenbergen was een Hogeveens schilder en schrijver. Hij is geboren op 26 mei 1814 in Hogeveen als zoon van de advocaat Cornelis Steenbergen. De familie Steenbergen woonde in de Kleine Kerksteeg (van Echtenstraat) en later in de rentmeesterswoning op de hoek Hoofdstraat/Haagje.

Steenbergen was gehandicapt en was daardoor alleen in staat zittend werk te verrichten. Aangezien hij belangstelling had voor de schilderkunst ging hij in de leer bij van Ravenswaaij in Hilversum en met resultaat. Hij was bekend als schilder van vogels, vruchten en bloemen. Daar het schilderen hem echter onvoldoende inkomsten opleverde werd hij in 1857 gemeenteontvanger in Hogeveen met een jaarwedde van f.500,--.

Als schrijver had hij vooral belangstelling voor historie, Volksoverleveringen en sagen. Bekende werken van hem zijn “Hardenbroeck en omstreken” (met Hardenbroeck

wordt Hoogeveen bedoeld), de vertaling van de "Faust van Goethe", "De Volksbeweging in Hoogeveen" e.a.. Zijn belangrijkste werk was echter "De Clapper der Calcoens", waarin hij een goed beeld gaf van het leven van Hoogeveen in de tweede helft van de 17^e eeuw.

Het is het verhaal van Arent Calcoen en zijn zoon mr. Petrus.

Volgens Steenbergen zou hij de gegevens voor dit boek hebben gevonden in een oud dagboek dat hij zou hebben aangetroffen in het huis waar vroeger de familie Calcoen woonde.

Het boek deed veel stof opwaaien, door sommigen werd hij zelfs beschuldigd van geschiedenisvervalsing.

Hij publiceerde van 1894 – 1900 ook in de Nieuwe Drentsche Volksalmanak en leverde verder bijdragen voor een woordenboek van het Drentsche Taaleigen. Steenbergen overleed op 22 februari 1900 in Hoogeveen.

Aletta Jacobshof.

Aletta Jacobs, geboren op 9 februari 1854 in Sappemeer en overleden op 10 augustus 1929 in Baarn, was een bekend feministe.

Aletta wilde evenals haar vader, arts worden maar dat was in die jaren voor vrouwen niet weggelegd.

Toen in 1870 de opleiding voor leerling-apotheker ook voor vrouwen werd opengesteld, greep ze haar kans.

Na deze opleiding volgde ze de lessen op de jongens-H.B.S. in Sappemeer en wilde naar de Groninger Rijksuniversiteit, hetgeen in die tijd geen eenvoudige zaak was.

Eerst door de toestemming van minister-president Thorbecke kon Aletta zich als Nederlands eerste vrouwelijke student laten inschrijven.

In 1878 deed zij haar examen voor arts en promoveerde in 1879. Daarna vestigde zij zich als arts in Amsterdam.

Zij hield elke week spreekuur waar zij onbemiddelde vrouwen kosteloos behandelde. Ze hield lezingen over kinder-en zuigelingenverzorging, gaf voorlichting over geslachtsziekten en geboortebeperving en introduceerde, ondanks veel critiek, het spiraaltje in Nederland.

Zij heeft zich ook bijzonder ingespannen voor het vrouwenkiesrecht; voor dit doel gaf ze in 1904 zelfs haar artspraktijk op. Dr. Aletta Jacobs reisde met collega's het gehele land door om propaganda te maken voor het vrouwenkiesrecht. Er was veel tegenwerking maar uiteindelijk had ze succes. In 1917 werd een wet aangenomen die vrouwen het recht gaf gekozen te worden en in 1919 werd de zgn. Wet Jacobs aangenomen waardoor vrouwen vanaf 1922 voor het eerst aan verkiezingen mochten deelnemen.

Dr. Aletta Jacobs werd met recht "de koningin van het feminisme" genoemd.

Algol.

Algol is een ster in het sterrenbeeld Perseus.

De sterrenkundige Montanari ontdekte in 1667 het veranderlijke licht van deze ster, die ook wel Duivelsster wordt genoemd.

Alteveer.

Het dorp Alteveer is ontstaan na de oprichting van de Zuidwolder Compagnie. Over het ontstaan van de naam Alteveer bestaan meerdere lezingen, bijvoorbeeld de volgende:

In verband met de afstand tussen Echten en de streek Alteveer vond de familie Echten blijkbaar dat het nu niet bepaald een gebied was waarover men zich druk zou moeten maken.

Het gebied lag “al te ver” of “al te veer”, uitspraken die in de naam “Alteveer” zijn terug te vinden.

Het dorp Alteveer behoorde sinds de Franse tijd tot 2 gemeenten, Hoogeveen en Zuidwolde, de grens liep dwars door de in 1903 gebouwde Gereformeerde School. Na de grenswijziging van 1 oktober 1970 behoort het gehele dorp nu bij de gemeente Zuidwolde.

Alteveerstraat.

De naam van het dorp Alteveer is terug te vinden in de Alteveerstraat. Deze straat werd ook wel Sloodsche Opgaande, Zuidwoldiger Opgaande en Slood(t) genoemd. In de Volksmond wordt de naam Slood ook nu nog wel gebruikt.

De Alteveerstraat loopt van het Haagje / Hoofdstraat / Schutstraat tot aan het Viaduct over de Hoogeveense Vaart. De straat was vroeger een onderdeel van de straatweg naar Alteveer, die in 1910 werd geopend.

Op de hoek Alteveerstraat/Schutstraat stond vroeger het hotel Luinge, begin- en eindpunt van de trekschuit naar Meppel en Zwolle. Dit hotel werd in 1886 gesloten en de familie Luinge, waarnaar het hotel was genoemd, vertrok naar “de streek de Huizen”(Hoofdstraat) waar zij vanaf 1900 een hotel exploiteerde, dat eveneens hotel Luinge werd genoemd.

Aan het Slood, vlak bij het Kruis, lag het Brons- of Sloodse brugje, genoemd naar de melkhandelaar Jan Brons.

Aan de Alteveerstraat WZ, was het gebouw van de Werkliedenvereniging (W.V). Dit gebouw werd ook enige tijd gebruikt door het Leger des Heils, dat ook de letters W.V. gebruikt, nml. Voor “Wij Verwinnen”.

Hiertegenover staat “het huis met de duivegaten”, vroeger o.a. bewoond door de beurtschipper van Dalen, thans restaurant. Verder aan de westzijde, de Noord-Nederl.Kunstmesthandel (directeuren G.Elbrecht, J.Masselink en J.v.d.Haar) en Zwartsenberg Kunstmesthandel (directeuren E.Kersten en S.Spreen).

Na overname van Zwartsenberg door de Noord-Nederl.Kunstmesthandel werd het bedrijf als Agrarische Unie voortgezet en in 1967 verplaatst naar het industrieterrein. Naast de bekende smederij van de familie Klooster, bevond zich de O.L.-school, de zgn. Fransche school, gebouwd in 1881 en afgebroken in 1950.

Op enige afstand van deze school, de boerderij “De Klunderenberg” van de familie Bruins Slot, later het Tuincentrum “Pendant” en verder de levensmiddelenzaak van de fam.Jonkman, die o.a. een puddingfabriek exploiteerde. De naam van de pudding was “Joké”.

Aan deze straat bevindt zich ook de Coop.Stoomzuivelfabriek, vroeger de Boterfabriek "Erica", geopend 6 januari 1896. De fabriek werd in 1901/1916 uitgebreid en in 1927 volledig herbouwd. Aan de fabriek werd het predikaat "Hofleverancier" verleend.

Aan het Slood stond vroeger ook de timmerfabriek van Geert Hofman (een houten gebouw).

In 1925 begon Drenthina (de Blikembalagefabriek, later Thomas en Drijver) in deze fabriek haar werkzaamheden.

Tenslotte moet nog worden genoemd de eierhandel van de Fa. Wijnberg en de Lange, opgericht in 1901. Het bedrijf was in belangrijke mate op de export gericht. De omzet bedroeg plm. 20 miljoen eieren per jaar. De markten en vooral de eiermarkt in Hogeveen, speelden bij de verzameling van de eieren een belangrijke rol.

Toen in 1939 de heer S. Wijnbeeg jr. uit de firma trad, werd hij opgevolgd door G. Ph. M. Mustert van de N. V. Mustert Eierhandel en Conserveerinrichting te Delft, een bedrijf waarvan de omzet op de binnenlandse markt was gericht.

Aan de oostzijde was de houthandel van Robaard en de Jonge, alsmede de Landbouwersbank (Landbouwbank), directeur W. Zwolle. Vlak bij dit bedrijf lag een brug over het Sloodsche Opgaande.

Vanaf Het Haagje bevonden zich de volgende wijken langs dit Opgaande:

Berghuiswijk - Korte Wijk - Brandlichtswijk - Jan v. Laarswijk - Jan Smits - of Bouwmeesterswijk - Tichelaars - of Loomanswijk, Roon - of Roode Wijk - Pauwels - of Bieleveldschewijk en Caspars - of Jan Horlogieswijk.

Langs het Sloodsche Opgaande bevonden zich 4 scheepstimmerwerven:

1. De werf aan de Berghuiswijk, bekend als de werf van Jan Coerts-Winkel, in 1774 gekocht door Harm Berghuis. De laatste eigenares was Annigje Fernhout-Schelhaas. De werf werd in 1891 afgebroken.
2. De werf tussen Berghuis- en Kortewijk, sinds 1769 eigendom van de familie Kort, later van Jan Fernhout. De laatste eigenaar was Cornelis Hermannes Rijnvis, die de werf in 1951 verkocht, waarna deze werd gesloopt.
3. De werf aan de Brandlichtswijk, in 1875 gebouwd door de familie Zwiers. De laatste eigenaar was Harm A. Robaard, die de werf in 1935 liet afbreken.
4. De werf aan de Jan Laarswijk was sinds 1827 eigendom van de familie Baven. In 1908 werd de werf in opdracht van de erfgenamen van J. Baven op afbraak verkocht.

Het Sloodsche Opgaande werd in 1965 gedempt.

Amalia van Solmsstraat.

Amalia, gravin van Solms-Braunfels, geboren 31 augustus 1602 en overleden 8 september 1675 in Den Haag, was de dochter van de opperhofmeester van Frederik V, keurvorst van de Pfalz. Laatstgenoemde was de zoon van de keurvorst Frederik IV en Louise Juliana dochter van Willem van Oranje. Frederik V, de latere koning van Bohemen, was gehuwd met Elizabeth, dochter van koning Jacobus I van Engeland. In 1526 erfde Ferdinand v. Habsburg, broer van Karel V, de landen van de Boheemse en Hongaarse kroon. Het protestantisme was inmiddels doorgedrongen in Bohemen en won daar veel aanhangers. Ferdinand die katholiek was vervolgde de

protestanten, zijn opvolger Maximiliaan duldde ze en diens zoon Rudolf gaf met de zgn. Majesteitsbrief in 1609 de Boheemse Protestanten godsdienstvrijheid. Onder de broer en opvolger van Rudolf, Matthias ontstond onenigheid over deze brief met als gevolg dat de protestanten hierover een opstand ontketenden, waarbij ze twee stadhouders van Matthias uit de vensters van de koninklijke burcht in Praag gooiden, de Fenstersturz.

Na de dood van Matthias koos Bohemen niet de streng katholieke Ferdinand II, maar Frederik V, de keurvorst van de Pfalz, die 4 november 1619 in Praag tot koning van Bohemen werd gekroond.

Amalia werd in datzelfde jaar hofdame bij prinses Elisabeth Stuart, later koningin van Bohemen.

Na de kroning werd Bohemen bedreigd door de troepen van Ferdinand II en zijn katholieke Liga. Frederik V miste echter voor de strijd, die wel eens het begin van de Dertigjarige Oorlog wordt beschouwd, de nodige leidersgaven. Hij kreeg bij deze strijd niet de verwachte steun van de protestantse Duitse landen en van de Protestantse Unie en werd op 8 november 1620 door de keizerlijke troepen onder Tilly op de Witte Berg bij Praag verslagen.

Frederik V die dus slechts één jaar had geregeerd en daarom de Winterkoning werd genoemd, ontvluchtte op 9 november Praag, dat wellicht nog had kunnen worden verdedigd.

Hij week met zijn familie en met de hofdame Amalia via Silezie uit naar de Republiek waar hij bij zijn neef Prins Maurits in den Haag gastvrij werd ontvangen. Amalia ontmoette daar Frederik Hendrik de broer van prins Maurits en huwde met hem op 4 april 1625.

Ondanks het feit dat velen haar afkomst niet vorstelijk achtten heeft zij er naar gestreefd van het Haagse hof één der luisterrijkste van Europa te maken.

Amalia was schrandere, had een goed inzicht in de politieke verhoudingen en was eierzuchtig.

Stadhouder Frederik Hendrik, de stedendwinger, had ruime inkomsten, waardoor hij in staat was luxueuze paleizen te bouwen, o.a. het paleis op het Noordeinde in den Haag, waar hij en zijn gemalin Amalia, vaak het middelpunt waren van grote feesten. Frederik Hendrik overleed op 14 maart 1647.

Amalia liet ter ere van hem de Oranjezaal in Huis ten Bosch bouwen.

Anemoonstraat.

De anemoon is een plantengeslacht uit de ranonkelfamilie (lat. Ranunculaceae). Het zijn kruidachtige planten die in het wild voorkomen en ook in kassen worden gekweekt.

In het wild komen o.a. voor de gele anemoon en de roodbloemige vos-anemoon, ook wel wildebloem genoemd.

In kassen worden gekweekt de Caen en de St. Brigid.

Anjerstraat.

De anjer of anjelier (l. Dianthus) is een plantengeslacht met mooi gekleurde bloemen, dat behoort tot de familie van de Caryophyllaceae.

De bloemen worden ook wel nagelbloemen genoemd.

De bekendste anjers zijn, de zandanjer, de grasanjer, de heide-anjer, de ruige anjer, de Chinese anjer, de duizendschoon, de prachtanjer, de rose tuinanjer, de dwerganjer, de Amerikaanse anjer en de Chabaud anjer.

Het Anker.

Het anker bestaat uit een zwaar gestel met een rechte schacht, twee rechte armen, aan het ondereinde voorzien van driehoekige bladen, een dwars op de armen staande stok om een schip aan vast te leggen en een ring.

Antares.

Antares is een ster in het zomersterrenbeeld Schorpioen (Arabisch: Kalb el Akrab). De ster behoort tot de grootste sterren die met het blote oog te zien zijn.

Antares of "de gelijke van Mars of Ares" ontving haar naam omdat zij op Mars lijkt. De lichtkracht is 10.000 maal die van de zon.

De Arend.

De Arend (Aquila) is een grote roofvogel met een scherp gezicht. Het meest bekend is de Steenarend. De arend of adelaar komt veel in wapens voor als een symbool van macht.

Arend is ook de naam van een sterrenbeeld aan de rand van de Melkweg.

Asterstraat.

De aster behoort tot de familie van de samengesteldbloemigen (composieten), uit de orde der Aggregaten, met ongeveer 14.000 soorten de grootste plantenfamilie op aarde.

Tot deze familie behoren een aantal voedingsgewassen, zoals salade, andijvie, artisjokken, schorseneer cichorei, zonnebloem (voor olie) en de geneeskrachtige kruiden, arnica, bijvoet en kamille.

De volgende sierplanten behoren ook tot deze familie: aster, afrikaantje, chrysanthemum, dahlia en goudsbloem.

Atlaslaan.

Atlas is een ster uit de groep der Pleiaden, genoemd naar Atlas een figuur uit de Griekse mythologie, nml. één van de Titanen.

Atlas koos partij voor de Titanen in hun strijd tegen de goden. Voor deze houding werd hij door de oppergod Zeus veroordeeld om het hemelgewelf met de duizenden sterren op zijn nek en handen te dragen.

Baandergang.

De Baandergang is een voetgangersverbinding tussen de Hoofdstraat en het parkeerterrein op het Bilderdijkplein.

Een baander is een grote deur van het schuurgedeelte van een boerderij.

Baarlelaan.

Johan van Baerle uit Leiden was een der participanten van de Hollandsche Compagnie, die op 1 maart 1635 in Leiden werd opgericht.

Deze compagnie had een vooraanstaande plaats in de Compagnie van de 5000 Morgen en bepaalde dan ook in belangrijke mate het beleid.

Van Baerle tekende op 20 mei 1632, samen met Cornelis van Dorp, in voor de aankoop van 100 morgen veen.

Bakkerswijk.

De Bakkerswijk is genoemd naar de vervener Jan Martens Verwerda, die een bakkerij aan deze wijk had.

Barsweg.

De Barswijk, waarover later de Barsweg werd aangelegd, is genoemd naar Bars Lamberts Bartman.

Bartlemastraat.

Deze straat is genoemd naar Hotze Sjoerd Bartlema, geboren op 5 augustus 1855 te Menaldum, die van 28 juni 1906 tot 15 januari 1921 Hoofd van de Hervormde School in Elim is geweest.

Hij vervulde in Elin talrijke belangrijke functies en is voor dit dorp van grote betekenis geweest.

Bartlema vertrok met zijn gezin op 15 juni 1921 naar Leeuwarden.

Beckerstraat.

David Becker was één van de participanten van de Hollandsche Compagnie, de belangrijkste Compagnie binnen de Compagnie van de 5000 Morgen.

Begoniastraat.

De begonia behoort tot de familie van de Begoniaceen, een plantengeslacht met vele varianten, o.a. afkomstig uit de Himalaya, Amerika en Molukken.

Men kent bladbegonia's, struikbegonia's, (o.a. "Aalsmeers glorie"), knolbegonia's e.a.

Behringhof.

Emil Adolf von Behring, was een Duitse farmacoloog, geboren in Hansdorf op 15 maart 1854 en overleden op 31 maart 1917 in Marburg.

Hij ontdekte een serum tegen de diphterie en in 1890 in samenwerking met Kitasato het serum tegen de tetanus.

In 1893 werd hij hoogleraar in Halle en in 1895 in Marburg.

Hij vond later een serum uit tegen de tuberculose, de zgn. jennerisering. (genoemd naar Jenner een Engels geneeskundige).

Bennerwijk,.

Genoemd naar Benne of Benjamin Gosens, de stamvader van het geslacht Benjamins.

Hij woonde vooraan op deze wijk aan het Zuideropgaande.

Bentincksdijk.

Deze straat ligt in het verlengde van de Bentinckslaan. Vóór de omlegging van de Hoogeveensche Vaart en de aanleg van de autoweg A.28 lag deze dijk, die ook bekend stond als de Krakeelse Dijk, tussen de Kanaalweg en de Riegshoogtendijk. De straat is genoemd naar de familie Bentinck. Een dochter van de familie Hendrik Bentinck was in 1614 gehuwd met Rudolf van Echten.

De familie Bentinck was participant in de compagnie van de 5000 Morgen. Zuidelijk van de Bentinckdijk liggen een zwembad, sporthal en het sportpark Bentinckpark.

Berberisstraat.

De berberis behoort tot de plantenfamilie, de Berberidaceen en is het bekendste geslacht van deze familie, dat heesters, struiken en sierplanten omvat. In de schors en in de wortel wordt een bittere stof aangetroffen, de zgn. Berberine.

De wortelstok van één van deze planten bevat de podophyline dat in de geneeskunde wordt gebruikt.

De plantenfamilie omvat meer dan 600 soorten.

In het wild komt slechts één soort voor, nml. de zuurbes.

Berkenlaan.

De Berk behoort tot het bekende geslacht van bomen, de Betulaceen. De zachte berk is een katjesdragende boom met witte afschilferende schors en glinsterende takken.

Het hout wordt o.a. gebruikt voor meubelen.

De schors van de berk wordt gebruikt voor het looien van leder.

In Nederland komen voor de zachte berk en de ruwe berk.

De berkenschorsolie is afkomstig uit de schors van een Canadese berkensoort. Deze olie wordt gebruikt voor medische doeleinden, voor het aromatiseren van suikergoed en voor de bereiding van salicylzuur.

De berkenteer die eveneens uit de berkenbast wordt verkregen, wordt gebruikt voor het insmeren van juchtleider.

de Beugel.

Een beugel heeft voor de landbouw/veeteelt, drie betekenissen, nml. een boog op een zeis bij het maaien, een boog op een hooihark en een hoofdstel voor vee op stal.

Beukemaplein.

Rijke Beukema, geboren 29 augustus 1858 te Leens, overleden 14 juli 1913, is van 8 december 1888 tot 14 juni 1913, hoofd geweest van de Gereformeerde School aan het Haagje.

Beukencamp.

De beuk is een geslacht van bomen dat behoort tot de Cupuliferen. De uit bomen en heesters bestaande beukenfamilie telt zeven geslachten met ongeveer duizend soorten.

In ons land komen drie soorten voor nml. de gewone beuk, de treurbeuk en de bruine beuk.

Beukenhout is zwaar hout en wordt o.a. gebruikt voor meubelen, piano's en parketvloeren.

Beukerswijk.

Ernst Beuker is in 1748 benoemd tot verwalter-schulte en in 1758 tot schulte van Echten's Hoogetveen.

Bieleveldlaan.

Bieleveld of Bijleveld was tot ver in de negentiende eeuw een vooraanstaande vervenersfamilie, met name in het Hollandscheveld. De Achtste Sloodsche wijk (oostelijk van de Alteveerstraat) heette vanaf 1807, de Pauwelswijk.

Omstreeks 1900 is de naam veranderd in Bieleveldswijk, hetgeen aangeeft dat er een verandering van eigenaar is geweest.

Deze wijk moet ongeveer en niet ver van de huidige Bieleveldlaan hebben gelopen.

Biesbosch.

De straat Biesbosch is genoemd naar een groot aantal riviereilanden, gelegen tussen het land van Altena – het Eiland van Dordrecht – het vaste land van Noord-Brabant en de Merwede.

Het is een gebied van eilanden en platen, dat door talrijke geulen, ook wel killen genoemd, wordt gescheiden.

Bepaalde gedeelten van de Biesbosch worden door dijken beschermd.

In de periode 1921/1930 werd een belangrijk gedeelte tussen het eiland van Dordrecht en de Nieuwe Merwede ingedijkt. De huidige Biesbosch maakte in de 15^e

eeuw deel uit van de Groote Zuidhollandsche Waard, een gebied dat tengevolge van dijkdoorbraak, vele malen door kleine en grote overstromingen werd getroffen. De hoogste watervloed was in 1421, waardoor 70 dorpen werden overstroomd, een overstroming die bekend staat als de St.Elizabeth's vloed. Ondanks de pogingen om de verloren dorpen droog te leggen, bleek dit voor 30 dorpen niet mogelijk. In 1850 werd begonnen met het graven van de Nieuwe Merwede, waardoor de geulen konden worden afgedamd. Met het afdammen van het Noorderdiep in 1870 konden deze waterstaatswerken worden afgerond. De Biesbosch wordt ook wel Bergsche Veld genoemd.

Bilderdijkplein.

Willem Bilderdijk, geboren 7 september 1756 in Amsterdam en overleden 18 decembr 1831 te Haarlem, was een bekend schrijver, dichter en advocaat. Nadat hij enige jaren als boekhouder op het kantoor van zijn vader werkzaam was geweest, ging hij in 1780 in Leiden rechten studeren, een studie die hij in 1782 afsloot.

Als oranjegezinde had Bilderdijk een grote naam en een uitgebreide praktijk als advocaat.

Hij werd o.a. bekend als verdediger van de Rotterdamse visvrouw Kaat Mossel. Toen hij tijdens de Franse overheersing weigerde de eed van trouw af te leggen, werd hij verbannen. Hij ging naar Duitsland, daarna naar Engeland en later opnieuw naar Duitsland (Brunswijk) waar hij zich "Herr von Teisterbant" liet noemen. Bilderdijk kwam in 1806 terug in Holland. Zijn dichtwerk is zeer omvangrijk, leerdichten, filosofische gedichten, schimpdichten, terwijl hij voor toneel drie drama's schreef.

De Binnenhorst.

De Binnenhorst ligt in de wijk Kinholt tussen de Holtmaden en het Lage Holt. Een binnenhorst is een stuk hoger gelegen zandgrond dat wordt omgeven door zgn. laag hout.

Blankenslaan.

De Blankenslaan loopt van de Hoofdstraat tot de Griendtsveenweg. Vóór 1870 liep deze weg, die toen een landweg was en Blankensdijkje heette, tot Fluitenberg.

Toen de spoorlijk Meppel – Groningen werd aangelegd, kwam in 1870 het gedeelte Blankensdijkje vanaf de spoorlijn tot Fluitenberg als openbare weg te vervallen. De Blankenslaan heeft vroeger ook nog andere namen gekend, nml. Roelof Scholtensdijkje en Carstensdijk, de laatste genoemd naar de familie Carsten die vroeger in Hoogeveen een belangrijke rol heeft gespeeld.

De huidige naam bestaat sinds 16 november 1926.

Hendrikus Blanken, geboren 29 oktober 1860 en overleden op 26 mei 1932 te Hoogeveen, woonde aan het Blankensdijkje en was begin 1900 in het bezit van enkele gedeelten van deze weg. Toen de gemeente Hoogeveen in 1926 het

Blankensdijkje wilde verharder, was Blanken bereid deze gronden voor een bedrag van f.10,-- aan de gemeente over te dragen, echter onder voorwaarde dat de weg voor altijd de naam Blankensdijkje-, -straat of -laan zou dragen. De gemeenteraad aanvaardde op 16 november 1926 deze aankoop "met voorwaarde".

De familie Blanken is eeuwenlang (sinds plm. eind 1600) in het bezit geweest van het huis op de hoek van de Hoofdstraat en Blankenslaan.

Een vertegenwoordiger uit dit geslacht had hier vele jaren een boerenbedrijf en veevoederhandel.

Blekberstraat.

In een deel van Drenthe wordt het woord "blekber" gebruikt voor bosbes of blauwe bes.

Bloklandweg.

De vervener J.C.Rahder sr. ontdekte omstreeks 1865 dat in de omgeving van Noordscheschut/Nieuweroord veel leem voorkwam, die geschikt was voor de steenfabricage.

Aangezien ook voldoende turf aanwezig was, die als brandstof zou kunnen dienen, besloot hij een steenbakkerij op te richten.

Zijn zoon J.C.Rahder jr. (Marinus) had in 1863 op de hoek van het Zwarte Dijkje bij de sluis, een perceel grond gekocht waarop hij een huis liet bouwen.

In 1864 huwde hij met Tonia Habermehl uit Blokland, gemeente Nieuwveen. Ze vestigden zich in Noordscheschut en betrokken het hierbovengenoemde huis.

Marinus noemde dit huis "Huize Blokland" naar de vroegere woonplaats van zijn vrouw.

De door Rahder sr. geplande steenbakkerij kwam in 1868 gereed en hij besloot toen zijn zoon Marinus, die kort daarvoor zijn studie had afgesloten, met de leiding te belasten.

Het bleek echter al snel dat Marinus niet voldoende kennis bezat en daarom verliet hij het bedrijf en vertrok met zijn gezin naar Amsterdam waar hij ging deelnemen in de Rahder-Wijnhandel.

Na de dood van Rahder sr. in 1872, betrok zijn vrouw met de nog thuis wonende kinderen "Huize Blokland", dat daarvóór enige jaren had leeggestaan.

In 1874 verkocht J.C.Rahder jr, Huize Blokland aan zijn broer Herbert die op "Veen en Dal" aan de Drostenraai woonde.

Deze verkocht dit huis, met erf en tuin in 1878 aan zijn broer (oude)-Jan. Na diens overlijden verkocht zijn weduwe M.Rahder-van Veen "Huize Blokland" aan haar zwager (jonge- Jan.

Deze Jan was het jongste kind van de 18 kinderen van J.C.Rahder sr en zijn vrouw Willemina. Jonge Jan woonde met zijn gezin in Huize "De Brink".

Achter Huize Blokland stond vroeger een klokkestoel, die drie keer per dag en bij brand werd geluid. Het was een initiatief van de Vereniging voor Plaatselijk Belang Noord en Omstreken.

(zie verder bij "Boogerdweg" en bij "Rahderweg.

De Boeg.

De boeg is het voorste gedeelte van de romp van een schip.

De Boeier.

De boeier is een vaartuig dat als plezierjacht voor de binnenwateren wordt gebruikt.

Boekenberghstraat.

Johannes Boekenbergh (of Beukenbergh) werd in 1623 door Roelof van Echten die het recht van collatie had, aangesteld als predikant van Zuidwolde.

Boekenbergh was in 1625 bemiddelaar tussen Roelof van Echten en de boeren van Steenberg en Ten Arlo inzake overdracht van het veengebied. Betrokkene was hoofdparticipant in de compagnie van de 5000 Morgen en maakte deel uit van de eerste directie van deze compagnie.

Boekweitlaan.

De Boekweitlaan die ligt tussen de Lomanlaan en de Buizerdlaan in de wijk Zuid is genoemd naar de Boekweitsloot, later het Hollandscheveldsche Opgaande.

De boekweit is een éénjarige plant van de familie der Polygonaceen waarvan er meer dan 800 soorten bestaan, zij stamt uit Siberie en is in de 15e eeuw in Nederland ingevoerd.

In ons land zijn de volgende soorten bekend, de grijze- of zandboekweit, de zilvergrijze- en donkergrijze boekweit, de zwarte- die ook wel donkerbruine of veenboekweit wordt genoemd en de Franse of wilde boekweit

De boekweit wordt in Nederland gegeten als meel (boekweitenpannekoeken) en als grutten

(boekweitengort). Het stro van de boekweit wordt gebruikt als veevoeder.

De teelt van veenboekweit voor de bereiding van voedsel is voor Hoogeveen meer dan twee eeuwen van groot belang geweest.

De teelt berustte op de zgn. brandcultuur, het zaaien van boekweit op afgebrande heide, die al vele eeuwen werd toegepast.

De Compagnie van de 5000 Morgen besloot in 1636 een begin te maken met de boekweitteelt die in Hoogeveen tot in het begin van de 20^e eeuw heeft bestaan.

Het nadeel van de brandcultuur was de milieuverontreiniging, zij veroorzaakte veel stank en rook.

De boekweitteelt was gunstig voor de bijenteelt, de bijen winnen honing uit de witte kleine bloempjes.

De boekweitscultuur is in Nederland nauwelijks meer van betekenis.

Boerhaavehof.

Hermannus Boerhaave, geboren 31 december 1668 in Voorhout en overleden op 23 september 1738 te Leiden, studeerde aanvankelijk theologie, wijsbegeerte en

wiskunde, maar studeerde later medicijnen. Op 13 juli 1693 promoveerde hij in de geneeskunde. In 1709 werd hij hoogleraar in de botanie en in de geneeskunde. Boerhaave was een beroemd geneeskundige die door zijn hulpvaardigheid enorm populair was.

Behalve professor in de geneeskunde en in de botanie, werd hij in 1718 ook nog professor in de chemie en schreef tal van medische boeken die in vele talen werden vertaald.

Verzwakt door overbelasting en een lang ziekbed, overleed hij in 1738 en werd in de Sint Pieterskerk in Leiden begraven.

Zijn zinspreuk was "Simplex sigillum veri", "Eenvoud is het kenmerk van het ware".

Boogerdweg.

Deze weg in Noordscheschut is genoemd naar Leendert Boogerd, geboren op 24 juli 1848 in Noordwelle, die zich op 21 maart 1874 als steenbakker in Noordscheschut vestigde.

Door R.C. Rahder sr. werd in 1868 aan de Steenbaan aan het begin van de Willeminavaart, een steenfabriek opgericht.

Met de leiding van deze fabriek werd J.C. Rahder jr. (Marinus) belast

Toen bleek dat Marinus over te weinig ervaring beschikte, verliet deze het bedrijf.

Het bedrijf werd in 1874 verkocht aan Leendert Boogerd en zijn neef Barend Janse uit Brouwershaven.

Boogerd vestigde zich in het huis "Zeelandia" aan de Drostenraad.

In de eerste jaren ging het goed met het bedrijf, in 1880 waren er plm. 20 mensen in dienst en werden er ca. 16.000 stenen per dag gemaakt.

Na 1885 ging het echter steeds slechter met de steenfabriek.

In 1889 werd het dieptepunt bereikt en moest worden besloten de fabriek te sluiten.

Bij de afbraak van de bakkerij Bakker werden stenen gevonden met het opschrift "Boogerd".

Eén van deze stenen bevindt zich thans in het museum Venendal.

Bosbesstraat.

De bosbes behoort tot de familie van Heideachtigen.

Tot dit plantengeslacht behoren plm. 100 soorten die vooral voorkomen op zand- en veengronden en in bossen en bergstreken.

De bekendste soort is de blauwe bosbes. De zwartblauwe bessen worden o.a. gebruikt voor de bereiding van bosbessenwijn. Verder komen de volgende soorten voor, de rode bosbes met rode bessen, de rijsbes of "Preisselbeer" een struik die vooral op het hoogveen voorkomt met blauwzwarte bessen, de veenbes die op veengronden voorkomt heeft rode bessen en verder de Lepeltjesheide die in moerassige duingebieden op de waddeneilanden, vooral op Terschelling voorkomt. Deze bes staat bekend als de "cranberry" afkomstig uit Noord-Amerika en wellicht door een schipbreuk op Terschelling terechtgekomen.

Bosboomstraat.

Johannes Bosboom was een Nederlands schilder, geboren 18 februari 1817 te Den Haag en overleden aldaar op 14 september 1891.

Bosboom heeft vooral naam gemaakt als schilder van kerken, landschappen, stadsgezichten en interieurs.

Zijn aquarellen worden in het algemeen belangrijker geacht dan zijn schilderijen.

Bosboom huwde in 1851 met de romanschrijfster Anna Louise Geertruida Toussaint.

Bootzelaerstraat.

De Bootzelaerstraat is genoemd naar Rutger van den Bootzelaer- (of Boetselaer) tot Touthburgh, Batinghe en Entinghe, heer van Windisch-Eschbach, enz.

Hij was 3 keer gehuwd, onder andere met Anna van Echten tot Oldengaerde, zijn moeder was Elisabeth van Echten.

Hij was ontvanger der contributien in Drenthe, ette in het Dieverder Dingspil, gedeputeerde en tenslotte Drost van Drenthe. Als ette was hij betrokken bij een conflict over de leverantie van de verkochte morgens veen in de Hollandsche Compagnie in 1637.

Bootselaer overleed in 1668.

Booyenverlaat.

Deze straat in de wijk Kattouw is genoemd naar de sluis Boye Leeuwesverlaat, die in plm.1700 werd gebouwd en werd genoemd naar de sluiswachter Boye Leeuwes.

Het was de zesde sluis vanaf de Venesluis en kreeg later de naam Willem Moesverlaat en daarna de naam Jan Moes schut.

Na 1850 werd door de Drenthsche Kanaal Maatschappij het aantal verlaten tussen Noordscheschut en Meppel met zes verminderd, waartoe ook het Boys Leeuwesverlaat behoorde.

Boswijk.

De Boswijk in Hollandscheveld loopt van het Derde Zandwijkje tot de Johannes Poststraat in Nieuwlande, onderbroken door de Akkerweg.

Vroeger werd deze wijk ook wel Derde Wijk of Prinsessewijk genoemd.

De Botter.

De botter is een vissersvaartuig dat vroeger op de Zuiderzee werd gebruikt voor de vangst van o.a. bot, garnalen en haring.

De botter heeft één mast, een ronde boeg en een smalle steven.

Bouwmeesterstraat.

De Bouwmeesterstraat is genoemd naar de Bouwmeesterswijk, één van de wijken ten oosten van het Slood. Jan Bouwmeester woonde aan deze wijk.

Andere wijken ten zuiden van het Haagje en ten oosten van het Slood (thans Alteveerstraat)

zijn: Berghuiswijk, Korte wijk, Jan van Laarswijk, Bouwmeesterswijk, (vroeger Jan Smitswijk), Branderige wijk, Loomans-wijk vroeger Tichelaarswijk), Roode wijk (vroeger Roonwijk), Bieleveltsche wijk (vroeger Pauwelswijk).

Braillehof.

Louis Braille, de ontwerper van het Brailleschrift, is geboren op 4 januari 1809 in Coupvray en overleden op 6 januari 1852 in Parijs.

Hij werd op 3-jarige leeftijd blind en werd op 15 januari 1819 als kwekeling ingeschreven in het Blindeninstituut in Parijs.

Nadat verschillende pogingen waren gedaan om blinden met behulp van relieftekens het lezen te leren, maakte Braille in 1829 de thans naar hem genoemde methode van reliefschrift bekend, dat door zijn praktische bruikbaarheid de bestaande systemen van blindenschrift heeft verdrongen en thans algemeen wordt gebruikt.

Brandligtswijk.

De Brandligtswijk in Elim is genoemd naar Jan Brandligt, die aan deze wijk woonde.

Brederoweg.

Gerbrand Adriaensz Bredero was een bekend Nederlands dichter, geboren 16 maart 1585 in Amsterdam en overleden aldaar op 23 augustus 1618.

Hij wilde aanvankelijk schilder worden maar voelde zich al snel tot de letterkunde aangetrokken.

Zijn tijdgenoten Roemer Visscher, Maria Tesselschade, Coster en Hooft hebben een belangrijke invloed op zijn werk gehad.

Bredero begon met minnepoezie o.a. Apollo, later verzameld in het "Boertigh en Aendachtigh Groot Liedtboeck".

Ook als toneelschrijver kreeg Bredero bekendheid o.a. met Roddrik en Alphonsus, Griane, de Stomme Ridder, Lucelle.

Hij toonde zijn talent met zijn schetsen uit het dagelijks leven, zoals "Sijmen sonder Soetigheid, de Klucht van de Koe", de Klucht van de Molenaar.

Van zijn blijspelen zijn bekend "Eunuchus", het "Moortje" en zijn meesterwerk "de Spaansche Brabander".

Bremstraat.

De brem is een vlinderachtige plant met grote gele bloemen.

De heester wordt 1 tot 2 m. hoog en komt overal in Nederland voor, in het bijzonder op kalkarme zand- of heidegrond.

Vroeger werden de takken gebruikt voor het vervaardigen van bijenkorven, en bezems (daarom staat deze plant ook wel bekend als bezemkruid), e.a.

Tot deze familie behoort verder het plantengeslacht Genista, met de Nederlandsche soorten de verfbrem, de kruipbrem, de Engelse brem, een echte heideplant, die ook wel stekelbrem wordt genoemd vanwege zijn vele kleine doorns, de Duitse brem en

de Franse brem of gaspeldoorn, een doornige heester die ook wel doornstruik of genst wordt genoemd.

In het buitenland, vooral in Frankrijk en Spanje wordt de brem genoemd als een gewas dat kan worden gebruikt als grondstof voor textielvezels.

Brouwerswijk.

De Brouwerswijk in Hollandscheveld loopt van het Zuideropgaande tot aan de Brugstraat in Nieuwlande.

De wijk is genoemd naar de vervener Albert Steenbergen die tevens brouwer was.

Brummelstraat.

Brummel is het Drentse woord voor braambes.

Dit plantengeslacht behoort tot de familie der Rosaceen en kent in Nederland vier soorten,

nml. de dauwbrem, die in de duinen wordt aangetroffen, de gewone brem, die veel in bossen langs sloten en in hagen voorkomt, de steenbraam die in het noorden van het land wordt gevonden en de framboos.

Behalve de wilde bramen bestaat er in ons land een bramencultuur, die zich na invoer van de veredelde braam uit Amerika heeft ontwikkeld, vooral in het zuiden van het land

De bramen leveren blauwe en zwarte vruchten, de gekweekte bramen leveren grotere vruchten die voor de jamindustrie worden gebruikt.

De framboos, die gebruikt wordt voor de limonade- en jambereiding, levert rode, gele en witte vruchten.

Van de genoemde vier soorten is "de gewone braam" in Drenthe de meest bekende, het zoeken naar bramen wordt in het Drents dialect "brummelen" genoemd.

Buizerdlaan.

De buizerd is een geslacht van roofvogels, waartoe o.a. de gewone buizerd behoort. Deze buizerd is ongeveer zo groot als een kip, heeft een ineengedrongen gestalte en een kleine bek.

De Ruigpoortbuiser is de enige wintervogel van dit geslacht.

Calkoenstraat.

Deze straat is genoemd naar Abraham Calkoen en zijn familie.

Abraham werd geboren op 13 december 1636 te Amsterdam en overleed te Hoogeveen op 27 juli 1699.

Hij was van 1661 tot 1671 makelaar in Amsterdam.

Op 8 april 1676 vond in Amsterdam een vergadering plaats van de Algemene Compagnie van de 5000 Morgen waar werd gesproken over de administratie van de compagnie.

Door het wanbeheer van de rentmeester Samuel Zeyds, die met de boekhouding was belast, was de administratie in de war.

Op die vergadering was ook Abraham Calkoen aanwezig. Hij nam de taak op zich de oude boekhouding te controleren hetgeen hem in korte tijd gelukte.

In 1677 werd door de directeuren van de Algemene Compagnie van de 5000 Morgen besloten het veen ten zuiden van de Kerkenkavel en ten oosten van het Zuideropgaande open te leggen.

Op 8 maart 1678 werd besloten Abraham Calkoen naar de venen te zenden.

Hij kwam in 1678 in Hoogeveen aan en betrok het huis van de Algemene Compagnie op de Noordoosthoek van het Kruis, (hoek Oude Opgaande, thans het Haagje – Eerste Wijk/Streek de Huizen, later Hoofdstraat). In datzelfde jaar werd Calkoen tot rentmeester benoemd en kreeg als zodanig grote invloed op de gang van zaken in de Algemene Compagnie.

Op 18 oktober 1680 kocht hij het huis waarin hij woonde, de opbrengst van de verkoop werd weer als bedrijfskapitaal aangewend.

De geschiedenis van de fam.Calkoen is door Albert Steenbergen beschreven in “Eene Drentsche Veenkolonie in de laatste helft van de zeventiende eeuw.” (Clapper der Calkoens “Notulen mijner Daghen of Tijtsgetuigenissen Clapper “).

Calkoenswijk.

De Calkoenswijk in Noordscheschut ligt tussen de Oudewijk en de Modderwijk en loopt, onderbroken door de Kromme Jakken en de Jan Kegtweg, door tot de grens met de gemeente Oosterhesselen.

De familie Calkoen was ooit eigenaar van deze wijk. Voor verdere bijzonderheden betr.Abraham Calkoen, zie bij Calkoenstraat.

De naam “Calkoenswijk” komt ook in Elim voor maar is niet opgenomen in het straatnamen-bestand, omdat aan deze wijk geen woningen staan.

Canopus.

Canopus is de helderste ster aan de zuidelijke hemel, in het sterrenbeeld Kiel (Carina).

De ster, die in Nederland nauwelijks te zien is, straalt 200.000 keer zoveel licht uit als de zon.

Capella.

Capella of “het Geitje” is de helderste ster in het sterrenbeeld Auriga of de Veerman.

Capella is een grote ster, zijn middellijn is 10 x zo groot als die van de zon.

Hij bereikt zijn hoogste stand tussen september en mei.

Haar lichtkracht bedraagt 100 x die van de zon, de afstand van Capella tot de aarde is 45 lichtjaar.

Carstensdijk.

Genoemd naar de vervenerstak van de familie Carsten.

De Carstensdijk loopt van de Riegshoogtendijk tot aan de Perebomenweg in Elim.

Carstenstraat.

Deze straat is genoemd naar de burgemeester en schulte H.J.Carsten uit de bekende vervenersfamilie Carsten.

Carstenswijk.

Zie voor bijzonderheden het vermelde bij "Carstensdijk".

Deze wijk stond in vroeger tijden ook bekend als Achterwijk, H.J.Carstenswijk en 8^e Wijk Warmonts Grote Blok.

Castor.

Castor is een van de bekendste dubbelsterren in het sterrenbeeld De Tweelingen of Gemini.

De naam Castor is ontleend aan de Griekse Mythologie, Castor was een der Dioscuren (tweelingbroers), de zonen van Zeus. De omloop van Castor is 347 jaar. De ster bereikt de hoogste stand tussen november en april.

Coevorderstraatweg.

De Coevorderstraatweg liep vroeger van de Grote Kerkstraat in Hoogeveen tot aan de grens met de gemeente Oosterhesselen en na de omlegging van de Hoogeveense Vaart in 1973, vanaf de Mr.Cramerweg tot aan vorengenoemde grens.

De Coevorderstraatweg, of zoals hij ook wel werd genoemd, de "Straatweg naar Coevorde", kwam in 1863 gereed. Het is dan ook één van de oudste straten van Hoogeveen.

Het eerste gedeelte van deze weg, vanaf de Grote Kerkstraat, heette vroeger de Noordsche Dijk.

De tramlijn van Hoogeveen naar Nieuw-Amsterdam/Emmen liep langs de Coevorderstraatweg tot ongeveer het v.m. tolhuis/winkel Pastoor waar de tram afdraaide naar de halte Noordscheschut.

Aan deze weg bevonden zich o.a. de Chr.H.B.S., later Menso Alting Lyceum (hoek Julianastraat), de cementfabriek van Bakker, de brug over het omkanaal (Kanaalweg), (de v.m.Wilhelminabrug) en over de brug aan de zuidzijde waren de kalkovens zichtbaar.

Aan de linkerzijde de dienst van gemeentewerken met gasfabriek(gashouder) , Het was een steenkolengasfabriek, die in 1915 werd gebouwd. In 1954 werd overgeschakeld op aardgas waardoor de plaatselijke gasfabriek overbodig werd. Vanaf 1903 bestond er aan de Hoofdstraat een acetyleen-fabriek; de capaciteit hiervan bleek echter onvoldoende, reden waarom in 1915 werd overgestapt op steenkolengas.

Het gemeentebestuur van Hoogeveen heeft de totstandkoming van moderne voorzieningen, zoals een gasfabriek, dikwijls getraineed maar ook bij de burgerij bestonden er bezwaren. Sommigen maakten bezwaar omdat "het een ingreep is tegen Gods wil, de duisternis wordt slechts op bepaalde tijden door maanlicht onderbroken. Daartegen mogen wij ons niet verzetten, het wereldplan niet bedillen, de nacht niet in dag veranderen".

De waterleiding, waarvoor het plan werd gemaakt door de directeur van Gemeentewerken, Ir.J.C.Keller werd op 29 juni 1928 in gebruik genomen. De watertoren is 38 m. hoog.

Nadat enkele pogingen voor een goede electriciteitsvoorziening in Hoogeveen waren mislukt, kwam hierin verandering toen de op 7 december 1927 geïnstalleerde burgemeester J.Tjalma zich hiermee intensief ging bemoeien. Het resultaat was dat reeds op 21 oktober 1929 de electriciteit zijn intrede deed in Hoogeveen.

Aan de noordzijde bevindt zich de villa "De Terp", uitvoerig beschreven bij Terpweg.

Halverwege Hoogeveen-Noordscheschut lag aan de zuidzijde van de Coevorderstraatweg het Luitenantsbosje, genoemd naar Hendrik Lamberts Carsten, ook wel genaamd "Luitenant te peerd".
(wijk Krakeel).

Een bekende tramhalte aan deze weg was café Achterhes, (noordzijde).

In de omgeving van de weg naar Nieuweroord, aan de zuidzijde van de Coevorderstraatweg

stond Huize Veenlust, gebouwd in 1764.. De stichter van het huis is waarschijnlijk schulte Ernst Beuker, later werd de familie Carsten eigenaar.

Veenlust was vroeger een sluiswachterswoning bij de Krakeelsche Sluis.

Na afbraak werd het huis in 1866 aan de noordzijde herbouwd, met een café, dat ook werd gebruikt als een halteplaats voor de postkoets van Coevorden naar Hoogeveen.

Toen de maatschappij van de familie Carsten, waartoe ook Veenlust behoorde, in 1887 werd geliquideerd, werd de Hoogeveense arts Jan Rudolf Meijeringh, directeur van de N.V. tot Exploitatie van de gronden "Veenlust" in liquidatie.

Ongeveer een kilometer verder, stond op de hoek van de Tweede Wijk, die parallel met de Coevorderstraatweg loopt) en een dwarswijk, de oude Meerboom, een grove den. Het was vroeger een baken in het veen.

Na verschillende herplantingen werd in 1926, toen de Oude Meerboom weer eens verdwenen was, door de eigenaar van de grond, Berend Meyer, 25 m² kosteloos afgestaan om daarop weer een Meerboom te planten.

De huidige Meerboom, een zomereik, werd in 1961 geplant.

De Meerboom wordt wel eens het kleinste plantsoen van Hoogeveen genoemd.

Compagnieweg.

Op 12 maart 1631 werd in Zwartsluis opgericht de Compagnie van de 5000 Morgen, een ontginningsmaatschappij van de familie van Echten die meer dan 3 eeuwen een grote invloed heeft gehad op het openbare leven in Hoogeveen.

In 1934 besloten de laatste directeuren van de Compagnie de rest-eigendommen te schenken aan de gemeente Hoogeveen.

In een tumultueuze vergadering van de gemeenteraad van 15 juni 1934 werd besloten deze schenking te aanvaarden.

25% van de raadsleden, die de directie van de Compagnie wanbeheer verweten, stemden echter tegen dit raadsvoorstel.

Uit de baten van de schenking werd de bouw van het gemeentehuis aan het Raadhuisplein en de Beatrixstichting aan de Bentinckslaan gefinancierd.

Copernicuslaan.

Niklas Kopperrnigk (Nicolaus Copernicus), geboren op 19 februari 1473 in Torún, (Polen) overleden op 24 mei 1543 in Frauenberg ,(Duitsland) was een beroemd sterrenkundige.

Hij studeerde verder geneeskunde en rechtswetenschappen.

Copernicus heeft zijn theorieën beschreven in zijn bekende werk “de revolutionibus Caelestium” (Over de omwentelingen van Hemellichamen), waarin o.a. zijn stelling voorkomt dat de aarde om haar as draait. Hoewel hij aanvankelijk niet van plan was tot uitgave over te gaan, verscheen onder druk van zijn vrienden dit boek in 1540, enige jaren voor zijn dood.

In 1616 werd het boek door de kerk verboden en op de Index geplaatst omdat zijn theorie in strijd zou zijn met de Heilige Schrift.

De studie van Copernicus heeft geleid tot de bekende kalenderhervorming van Gregorius XIII.

Copernicus heeft zich ook bezig gehouden met een exacte bepaling van de omlooptijden van zon en maan.

Crerarstraat.

Henry Duncan Graham Crerar was een Canadees generaal, geboren op 28 april 1888 in Hamilton – Ontario.

In juni 1944 nam hij deel aan de invasie van het Canadese Eerste Leger.

In maart/april 1945 bevrijdden zijn troepen Noord Nederland, Hoogeveen op 11 april 1945.

Crocusstraat.

De crocus is een plantengeslacht uit de familie der Lisachtigen of Iridaceen. Tot deze familie behoren o.a. de gladiool en de hyacinth.

In Wereldoorlog I werden de bollen van deze plant gebruikt als veevoeder, in Wereldoorlog II werden de bollen tot meel vermalen.

Curiestraat.

Marya Sklodwsk, geboren op 7 november 1867 in Warschau en overleden op 4 juli 1934 in Sanzernelloz ontdekte in 1898 samen met haar man Pierre Curie, geboren 15 mei 1859 in Parijs en overleden op 19 april 1906 in Parijs, het radium.

Zij ontving in 1903 de doctorstitel cum laude, dit in verband met haar onderzoek der radio actieve stoffen.

Het echtpaar ontving in 1903, samen met de natuurkundige Henri Becquerel de Nobelprijs, voor natuurkunde.

In 1905 aanvaarde zij als eerste vrouwelijke hoogleraar haar ambt aan de Sorbonne, een leerstoel die voor haar overleden echtgenoot bestemd was geweest.

Madame Curie ontving in 1911 de Nobelprijs voor scheikunde.

In Wereldoorlog I organiseerde zij de radiologische dienst van het Franse leger en nam deel aan het röntgenonderzoek.

In 1922 werd zij als eerste vrouw toegelaten tot de Académie de Médecine.

Da Costastraat.

Isaac da Costa, geboren 14 januari 1798 te Amsterdam en overleden aldaar op 28 april 1860, was een bekend Nederlands dichter. Hij stamde uit een orthodox geslacht van vooraanstaande Portugese Joden.

Hij promoveerde in 1818 in de rechten en in 1821`in de letteren en wijsbegeerte.

Onder invloed van Bilderdijk, ging hij in 1822 samen met zijn echtgenote over tot het Christendom.

Hij werd één van de voormannen van het Réveil, een protestants-christelijke beweging waarin de nadruk werd gelegd op de persoonlijke bekering.

Da Costa schreef vele gedichten, o.a. De lof der dichtkunst (eerste gedicht), „Poëzy, Bezaren tegen den geest der eeuw, en Wachter wat is er van de nacht.

Dahliastraat.

De dahlia of Georgina is een tuinplant die behoort tot de plantenfamilie Compositae. Het is een plant met sterk ontwikkelde knollen en een grote kleurvariatie.

De dahlia is genoemd naar de Zweedse botanicus Andrea Dahl die haar uit Mexico in Europa heeft ingevoerd.

In Nederland is de dahlia sinds 1813 bekend.

Dedelstraat.

Cornelis Willems Dedel werd op 12 september 1632 in een vergadering in Leiden, van de hoofdparticipanten van de compagnie van de Vijfduizend Morgen, samen met ds. Beukenberg, Jan v.d.Meer en Gerrit Huijgens, gekozen tot directeurs van de compagnie.

Dekkerpassage.

Genoemd naar Hendrikus Dekker, die aan de Hoofdstraat-Noord W.Z. woonde.

Naast zijn woning was een gang die in de volksmond de Dekkersgang werd genoemd, de huidige Dekkerspassage, waarlangs ook het boerderijbedrijf van Dekker bereikbaar was.

De Dekkerspassage is gedeeltelijk gelegd op het tracee van de Dekkersgang.

Aan de zuidzijde van de Dekkersgang was de eerste Hervormde pastorie, de volgende was in het Allee en daarna was de Hervormde pastorie naast de kerk op de Grote Kerkstraat.

Deneb.

Deneb, arabisch voor staart, is de belangrijkste ster in het sterrenbeeld de zwaan of Noorderkruis.

Het is een zeer heldere ster die 10.000 keer zo veel licht uitstraalt als de zon.

De ster is in de zomer en herfst aan de noord-oostelijke hemel goed zichtbaar.

Dirk ten Heuvelstraat.

Dirk ten Heuvel, geboren 6 juli 1878 te Hoogeveen en aldaar overleden op 25 januari 1966, was sluiswachter te Noorsche-schut.

Hij was aanvankelijk in dienst bij de fam.Harkema en later bij de Drentsche Kanaal Maatschappij.

Ten Heuvel is van 1890 tot 1941 bij de familie Harkema werkzaam geweest en ontving daarvoor op 4 januari 1940 een Koninklijke onderscheiding nml. de Ere-medaille in Brons, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Dieselstraat.

Rudolf Diesel, geboren 18 maart 1858 in Parijs, overleden in Londen op 30 september 1913 was de uitvinder van de Dieselmotor.

Dokter Broekhoffstraat.

Dokter Carel Theodorus Broekhoff, geboren te Aalsmeer op 17 december 1856, was huisarts en gemeente-geneesheer te Hollandscheveld van 15 mei 1896 tot 1 januari 1920.

Na zijn vertrek uit Hollandscheveld heeft hij nog enkele jaren gewoond aan de Willemskade in Hoogeveen.

Dr.Broekhoff is op 1 oktober 1923 naar Den Haag vertrokken.

Hij was in Hollandscheveld een algemeen geacht geneesheer.

De Doft.

Een doft of docht is een zitplank in een roeiboort, wagen of vissersschuit.

Dokter van de Veldestraat.

Pieter Cornelis van de Velde, geboren 23 april 1897 te Vlissingen, was Geneesheer-Directeur van het ziekenhuis "Bethesda" in Hoogeveen.

Hij was een fel tegenstander van het Nationaal-socialisme en nam actief deel aan het verzetswerk tegen de bezetter, door Joden en illegale werkers in het ziekenhuis te verbergen.

Hij saboteerde de arbeidsinzet voor Duitsland, door jonge mannen die hiervoor waren aangewezen en die hiervoor medisch gekeurd moesten worden, röntgenfoto's van ernstige zieken mee te geven.

In het ziekenhuis was van september 1944 tot begin januari 1945 een geheime zender opgesteld.

De zender-organisatie werd echter opgerold en het gevolg was dat dr. van de Velde op 28 februari 1945 door de S.D. werd gearresteerd, naar Assen vervoerd en in de nacht van 7 op 8 maart 1945, samen met 116 anderen, o.a. tandarts Schipper, Dubbeldam en Dekker bij de Woeste Hoeve, gemeente Apeldoorn gefusilleerd.

Dollard.

De straat is genoemd naar de Dollard(t), een inham aan de noordkant van de provincie Groningen, gevormd door een verbreding van de Eems.

Een groot gedeelte van dit gebied werd in de laatste eeuw ingepolderd en op deze wijze op het water heroverd.

Doorsnijding.

Een doorsnijding is een wijde sleuf die in het veen werd uitgegraven voor de aanleg van een wijk.

De Doorsnijding in Hollandscheveld ligt tussen de Otto Zomerweg en Het Hoekje.

Dopheidestraat.

De dopheide is de naam van een plantengeslacht uit de familie der Heideachtigen.

De bloemen zijn rose soms wit.

De vrij zeldzame grauwe dopheide heeft rood-violette bloemen.

Vele Erica-soorten zijn gezochte sierplanten.

Dorpsstraat.

De Dorpsstraat in Elim, vroeger Dwarsgat, ligt tussen de Barsweg en de Prieswijk. De straat is genoemd naar "het dorp", een nederzetting van de bevolking op het platteland.

De Drentse dorpen kunnen in de volgende typen worden ingedeeld:

De brink- of esdorpen, de streekdorpen en de veenkoloniale dorpen.

De oudste vorm is het brink- of esdorp, dat in het algemeen te herkennen is aan de open ruimte, de brink.

Elim behoort tot de grotere veenkoloniale dorpen.

Na wereldoorlog II is het ruimtelijk beeld van het dorp aanzienlijk gewijzigd, hetgeen in belangrijke mate aan de schaalvergroting van de landbouw is toe te schrijven.

Hoewel dit proces reeds eerder is begonnen, hebben zich vooral in de jaren zeventig en tachtig t.a.v. de leefbaarheid van de dorpen, belangrijke ontwikkelingen voorgedaan. Zo is bijvoorbeeld de betekenis van de agrarische sector verder teruggelopen en is het aantal inwoners van vele kleine dorpen gedaald. Het gevolg hiervan was o.a. dat het draagvlak voor de middenstand kleiner werd, een aantal voorzieningen verdween en hierdoor de leefbaarheid werd aangetast.

De laatste jaren krijgt het dorp ook te maken met verstedelijking van het platteland. Er is een duidelijke belangstelling te constateren voor het wonen op het platteland, vooral door ouderen uit de randstad, die in het (nog) rustige Drenthe van hun pensioen willen genieten, ook wel "drentenieren" genoemd.

Dotterbloem.

De dotterbloem behoort tot een plantengeslacht der Ranonkelachtigen. Tot dit geslacht behoren in Nederland, de kleine plomp, de dotterbloem en de waterboterbloem.

Draco.

Het sterrenbeeld Draco (het Latijnse woord voor draak), bevindt zich tussen de Grote en de Kleine Beer.

Draco was in de Griekse mythologie een slangachtig, vuurspuwend dier. De draconiden zijn de vallende sterren die uit de richting van één punt in het sterrenbeeld Draco komen.

Dr. Anton Philipsstraat.

Dr. Anton Frederik Philips, geboren 14 maart 1874 in Zaltbommel en overleden in Eindhoven 7 oktober 1951 was een Nederlands industrieel die in 1892 van Londen naar Eindhoven kwam om zich intensief te bemoeien met de gloeilampenproductie. Het gloeilampenfabriekje was in 1891 door zijn broer Ir. Gerard L.P. Philips met steun van zijn vader, de bankier Fred. Philips opgericht.

In 1895 werd Dr. Anton commercieel leider van de firma, die onder zijn leiding als een naamloze vennootschap naar de beurs werd gebracht en uitgroeide tot een der grootste concerns van Nederland.

In 1936 trok Anton Fr. Philips zich uit de dagelijkse gang van zaken terug.

In 1939 werd hij benoemd tot President-commissaris. Na het uitbreken van de Wereldoorlog II ging Dr. Anton naar de Verenigde Staten, vergezeld van de staf van zijn Nederlandse bedrijf.

Philips had bijzonder veel belangstelling voor de sociale kant van een moderne onderneming, bijv., de ziekenkas die reeds dateert uit 1909, zijn streven naar goede woningen voor zijn werknemers, het in 1918 instellen van een sociale afdeling, e.a. In 1928 werd Dr.Philips door de Nederlandse Handelshogeschool een eredoctoraat verleend.

Dravik.

De Dravik, behoort tot de grote familie van de grassen waarvan er plm. 100 soorten bestaan.

In Nederland kennen wij de dreps (onkruid in het koren), de zachte dreps (langs wegen en in graslanden en oevers), de trosdreps en de akerdreps (langs akkers en wegen en in weiden), ijle-dreps (langs dijken en in weiden), muurdreps (in duinen en op daken en muren).

De briziformes wordt gekweekt voor droogboeketten.

Dr.Dassenstraat.

Dr.Michiël Dassen, geboren 21 april 1809 te Zwolle en overleden aldaar op 10 oktober 1852, was medicus en natuuronderzoeker, hij was doctor in de geneeskunde en in de vroedkunde.

Hij vestigde zich in 1835 als medicus in Hoogeveen.

Dassen publiceerde diverse studies op medisch gebied. In 1846 verscheen zijn "Handboek voor de leer van de krachten der geneesmiddelen"(2 dln.plm 900 bldz). In dit werk bespreekt hij de werking van elk geneesmiddel, de nevenverschijnselen en de doseringen.

Ook op politiek gebied was hij actief. De liberale partij stelde hem kandidaat voor de Tweede Kamer, maar hoewel in het district zuidwest Drenthe de meeste stemmen behaalde, bedankte hij.

Dassen had grote belangstelling voor sociale problemen, zoals milieuverontreiniging, ongehuwde moeders, behandeling van geesteszieken, de doodstraf, de Ned.-Indische problemen.

In Hoogeveen kreeg Dassen de functie van de overleden dr.F.Vening, "heel- en vroedmeester ten plattelande".

De gezondheidstoestand in Hoogeveen was, vergeleken met andere gemeenten goed. Zo bedroeg het percentage v.d. lotelingen die tussen 1835-1861 wegens lichaamsgebreken werden afgekeurd, in geheel Drenthe 2,1/2% , in Hoogeveen slechts 1,4%.

Op 9 maart 1843 werd dr.Dassen benoemd tot plaatselijk geneesheer, waardoor hij ook de praktijk in het Armwerkhuis kon uitoefenen.

Dr.Dassen genoot in Hoogeveen en omgeving een grote populariteit.

Dr.G.H.Amshoffweg.

Dr. Gerhardus Hoseas Amshoff is geboren op 22 januari 1795 in Uelsen in het graafschap Bentheim (Dld) en overleden op 22 mei 1857 in Hogeveen. Nadat hij zijn studie in de medicijnen had voltooid kwam hij in 1838 naar Hogeveen, waar hij op 1 mei 1838 voor een periode van 3 jaar het huis Venendal huurde.

Amshoff promoveerde in 1819 te Groningen voor medisch doctor, kreeg dezelfde titel in de vroedkunde en in 1828 werd hij chirurgisch doctor.

In 1841 kocht hij op de Schutstraat een groot stuk land en liet daar een groot herenhuis bouwen, het latere Dalwijk. Op deze plaats werd later het ziekenhuis gebouwd dat op 26 juni 1914 officieel werd geopend.

Amshoff was in de medische wereld van toen een belangrijke figuur.

Kankerpatienten trachtte hij te genezen met de methode van Dr. Hellmund uit Minden (Dld). De door hem voorgeschreven medicijnen bleven echter zonder succes.

Tegen de pokken bestond wel een werkzaam geneesmiddel, nml. de vaccinatie, of zoals deze in Hogeveen werd genoemd, "de vaccinatie van Amshoff". Deze was namelijk een groot voorstander van de toepassing van de inenting. De regering stelde een gouden medaille beschikbaar voor diegenen die zich bijzonder voor de vaccinatie verdienstelijk maakten.

Amshoff ontving deze medaille zes keer.

De artsen spraken toen niet van "patienten die werden gevaccineerd", maar over "voorwerpen". De "geente voorwerpen" werden later gecontroleerd om te zien of de pokken waren opgekomen.

Amshoff heeft zich ook actief bemoeid met de cholera. Hoewel het lang heeft geduurd waren de medici het er ten slotte over eens dat niet de lucht maar het drinkwater een belangrijke rol heeft gespeeld bij de verspreiding van de cholera.

Hogeveen heeft in de periode 1832-1867 vier cholera-epidemien gekend, de laatste van 1866/1867 kreeg in Hogeveen een boosaardig karakter. In 1867 maakte de "cholera asiatica", zoals deze werd genoemd, in Hogeveen acht slachtoffers, in Drenthe waren er dat 31.

Amshoff heeft zich verder bemoeid met de behandeling van brandwonden, met drankmisbruik, maar waarschuwde bij voortdurend ook tegen het matig gebruik van sterke drank. Hij had speciale belangstelling voor de behandeling en verpleging van krankzinnigen.

Voor deze patienten wilde hij in Hogeveen in zijn herenhuis op de Schutstraat een psychiatrische inrichting openen. In de Drentsche Courant werd een artikel overgenomen uit de "Konst en Letterbode", waarin dr. Aschendorf, een Duits geneesheer en lijfarts van de Vorst van Bentheim schrijft over de plannen van dr. Amshoff. Hij is van mening "dat een kleine inrichting voor de behandeling van krankzinnigen de voorkeur verdient, vooral wanneer die op het platteland van Drenthe wordt gebouwd. De Drentsche lucht is veel zuiverder dan de Hollandsche". Maar zes weken later stond in de Haarlemmer Courant en in het Handelsblad een verklaring van dr. Aschendorf, "dat hij dit bericht niet ingezonden heeft, van dat gesticht nooit gehoord heeft en dr. Amshoff niet genoegzaam kent".

De opvattingen in dat eerste bericht zijn duidelijk van dr. Amshoff afkomstig, men vindt ze later terug in zijn reclamefolder om patienten uit het westen van het land te

werven. In deze folder noemt hij het herenhuis op de Schutstraat dat hij tot een inrichting voor behandeling van krankzinnigen wil ombouwen, "Maison de Santé". Ondanks "de voortreffelijkheid van de lucht in Drenthe en speciaal van die in Hoogeveen", zoals in de folder staat vermeld, blijkt er in het westen weinig belangstelling voor de inrichting van dr. Amshoff te bestaan. Amshoff was een voortreffelijk arts, een voortvarend man en een goed organisator. Maar Amshoff was ook een moeilijk mens, had vaak ruzie met de gemeenteraad en een slechte verhouding met collega's.

De Drift.

De drift is een weg of een steeg waarlangs vee wordt gedreven of men vee mag drijven.

Drostenraai

Genoemd naar de drost, die vroeger in Drenthe de hoogste rechterlijke bestuursambtenaar in een bepaald gebied was en naar een raai (sloot vaart of wijk) die in het hoogveen diende voor de afwatering en voor de afvoer van het veen, in het algemeen voor de ontsluiting van het veen. Behalve de Drostenraai kennen wij o.a. de Middenraai – de Geeseraai en de Pesserraai. De Drostenraai was vroeger een scheidingssloot tussen de gemeenten Beilen en Hoogeveen. De sloot loopt achter de woningen aan de huidige Drostenraai langs.

Ds. Boersmastraat

Gerrit Boersma, geboren 27 september 1859 te Buitenpost, werd op 12 augustus 1896 benoemd tot predikant in Hollandscheveld, waartoe destijds ook Hollandscheveld-Zuid-Oost behoorde.(ook wel Dwarsgat genoemd). Hij heeft vele akties gevoerd om geld bijeen te krijgen voor de bouw van een kerk aan het Dwarsgat en gaf ook de stoot voor het tot stand komen van een school, eveneens aan het Dwarsgat, nu Dorpsstraat. De school kwam in 1903 gereed en is thans de Prot.Chr.School "De Palm". De naam "Elim" is bedacht door ds.Boersma, die zowel voor Hollandscheveld als voor Elim veel heeft betekend. Ds. Boersma vertrok op 9 mei 1903 naar Goes.

Ds. v. Elvenstraat

Hendrik van Elven, geboren 7 november 1868 te Amsterdam, was predikant in Elim, bevestigd door ds.B.Plantinga uit Hoogeveen, op 2 november 1916. Het gezin van Elven is op 27 juli 1921 vertrokken naar Schoonebeek.

De Kerk in Elim werd op 27 september 1917 in gebruik genomen door ds.Doevendans uit Amsterdam.

Ds.Kooimanstraat

Ds. Jan Kooiman, geboren 27 juli 1868 te Schoonhoven en overleden op zondag 27 februari 1938, was hervormd predikant in Hollandscheveld van 3 mei 1908 tot 27 februari 1938.

Ds. Kooiman heeft zich niet alleen ingezet voor zijn kerk in Hollandscheveld, maar heeft zich ook ingespannen om in Dwarsgat (Elim), Nieuwlande, Nieuweroord en Zwinderscheveld nieuwe gemeenten te stichten.

Du Boisstraat

Pieter Huijgens du Bois was een van de participanten van de Algemene Compagnie van de Vijf Duizend Morgen.

Op 20 mei 1632 tekende hij in voor 100 morgen veen.

Duivenslagstraat

De Duivenslagstraat ligt tussen de Wolfsbosstraat en de Schoklandstraat/Steenbergenstraat.

Een duivenslag is een duivenhok waarbij de duiven er wel vrij kunnen invliegen, maar er zelf niet weer kunnen uitkomen, bij een duiventil kunnen de duiven in- en uitvliegen.

Duizendschoonstraat

De Duizendschoon, behoort tot de familie Caryo phyllaceen. Andere soorten die tot het geslacht Dianthus behoren zijn: de Chinese anjer, de prachtanjer, de zandanjer, de grasanjer, de heideanjer de tuinanjer, de ruige anjer e.a.

Dunanthof.

Jean Henry Dunant, geboren te Genève op 8 mei 1828 en overleden te Heiden op 30 oktober 1910 was behalve bankier ook schrijver en bekend door zijn menslievendheid.

De toestand van de gewonden in de slag bij Solferino op 24 juni 1859 greep hem zo aan, dat hij een actie op gang bracht die de inleiding vormde tot de oprichting van het Internationale Rode Kruis in 1863 en de ondertekening van de Conventie van Genève in 1864.

Zijn ervaringen in de slag bij Solferino stelde hij te boek in zijn beroemde werk " Un Souvenir de Solferino ".

Voor zijn verdienstelijk werk voor de vrede werd Dunant in 1901 de Nobelprijs toegekend.

Van der Duyn van Maasdamstraat

Adam Francois Jules Armand, graaf van der Duyn, geboren 13 april 1771 te Deventer en overleden in 's-Gravenhage op 19 december 1848 was een Nederlands staatsman.

Hij studeerde rechtswetenschappen aan de universiteit in Leiden en promoveerde in 1791. Van der Duyn vormde met Gijsbert Karel van Hogendorp en graaf Leopold van Limburg Stirum, het driemanschap dat van 21 tot 30 november 1813, in naam van Oranje , het voorlopig algemeen bestuur uitoefende, in afwachting van de terugkomst van de erfprins Willem Frederik, de latere koning Willem I. Hij werd in 1814 en 1815 lid van de grondwetcommissie.

Van der Duyn werd door de koning in de gravenstand opgenomen en werd in 1817 benoemd tot gouverneur van Zuidholland.

Hij gaf meerdere malen blijk van zijn beginselvastheid en verdraagzaamheid.

Toen hem door de koning werd gevraagd om in het conflict met van Hogendorp, tegen deze op te treden, weigerde hij dit.

Hij was lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en heeft als zodanig meegewerkt aan de grondwetsherziening in 1848.

Dwingeland

Het park Dwingeland ligt tussen de Bentinckslaan, de Notaris Mulderstraat en de Jhr. De Jongestraat.

Over de herkomst van de naam bestaan meerdere lezingen. In het algemeen wordt aangenomen dat de naam Dwingeland afgeleid is van dwingelandij, maar hierover bestaat geen zekerheid

De grond voor het park, inclusief de daarop staande woning-boerderij, het zgn. Dwingeland, groot c.a. 0.98.33 HA, werd in 1933 aan de gemeente Hoogeveen geschonken door de bekende kantonrechter Mr. Jan Wessels Boer, die daaraan echter de voorwaarde verbond, dat op deze grond een wandelpark moest worden aangelegd.

Dit stadspark kwam in 1935 gereed en werd in 1954 naar de Jhr. De Jongestraat doorgetrokken. In het park bevond zich een muziekkoepeel, waar o.a. door de muziekvereniging " De Hoogeveense Harmonie ", vroeger D.O.S., vele concerten werden gegeven.

Na de aanleg van het park was dit in het begin slechts bereikbaar vanaf de Hoofdstraat O.Z.,

De zgn. smalle kaante van de streek de Huizen, via een gangpad tussen de modezaak van Hendriksen en de v.m. winkel van Sieders. De gang liep langs de v.m. hervormde school waar slechts een schaarse verlichting was, hetgeen bij duisternis nogal problemen gaf.

De kantonrechter was ook landbouwer, zijn boerderij stond op Dwingeland. Koeien en varkens werden verzorgd door Harm Smit, die in de boerderij woonde. Smit had ook een groetekwekerij en een groentekar waarmee hij langs de huizen ging om zijn producten aan de man te brengen.

Een deel van het park ging bij de bouw van de herv. Mavo verloren.

Andere parken in Hogeveen zijn: Burg.Tjalmapark, Zuiderpark, Raiffeisenpark, Sterrenpark, Steenbergenpark, Sportpark Bentinckspark en Scholenpark

Ebbingestraat

Mr.Lambert Wicher Ebbinge, geboren 3 april 1848 in Groningen was van 30 juni 1876 tot 16 september 1885, burgemeester van Hogeveen.
Ebbinge is in 1885 vertrokken naar Kampen.

Van Echtsplein

De familie van Echten heeft een belangrijke rol gespeeld bij de verving van het gebied dat thans de gemeente Hogeveen vormt. Op 20 december 1625 werd op Huize Echten een contract ondertekend door Rudolf van Echten enerzijds en Johannes Bökenbergh, predikant te Zuidwolde, Gerhard Struuck, Schulte van Havelte en Harmen ten Heuvel, een belangrijke boer uit Zuidwolde, namens de markegenoten van Steenbergen en Ten Arlo anderzijds.

Met het ondertekenen van deze overeenkomst was Rudolf van Echten eigenaar geworden van de bovengrond van een hoogveengebied van circa 5000 morgen van het Echtsense Grote Veen.

Deze gebeurtenis wordt beschouwd als het begin van de gemeente Hogeveen. Op 30 maart 1626 is hierop het octrooi verleend door de drost en gedeputeerden van het Lantschap Drenthe. Op grond van dit contract mocht Rudolf turf uit vorengenoemd gebied graven mits hij zorgde voor het tot stand brengen van een behoorlijk kanaal en voor het onderhoud daarvan.

Deze voorwaarde heeft geleid tot het kanaliseren van de Echterestroom, ook wel Oude Diep genoemd, tussen Meppel en Echten en het graven van de Echter of Nieuwe Grift

tot het Kruis, en daarna de Eerste Wijk in noordelijke richting tot de Willemskade en verder het Noordsche Opgaande in oostelijke richting.

Dit kanaal van Meppel naar Hogeveen werd later de Hogeveense Vaart genoemd

De naam van Echten vindt men ook terug in de “van Echtenstraat” en de van Echtsplein.

Het van Echtsplein ligt op het perceel waar Mr. Jan Wessels Boer heeft gewoond, die van 1900 tot 1925 kantonrechter in Hogeveen is geweest, later bewoond door de fam.Wind.

Wessels Boer was de laatste kantonrechter in Hogeveen en was gewend zijn “geachte clientele” in het Drents toe te spreken.

Van Echtswijk

De van Echtswijk loopt van het Zuideropgaande tot de Compagnieweg in Elim en is genoemd naar Rudolf van Echten, die lange tijd eigenaar van deze wijk was. Zie voor verdere bijzonderheden omtrent Rudolf van Echten, ook bij van Echtenstraat en van Echtsplein.

Eddingtonlaan

Arthur Stanley Eddington, geboren 28 december 1882 te Kendal, (Engeland), overleden 22 november 1944 te Cambridge, was een bekend sterrekundige en natuurkundige .

In 1913 werd hij professor in de sterrenkunde in Cambridge.

Hij kreeg grote bekendheid door zijn onderzoek naar de inwendige opbouw van de sterren en naar hun atmosferen.

Edisonstraat

Thomas Alva Edison is geboren op 11 februari 1847 te Milan, Ohio en overleden 18 oktober 1931 te Llewellyn Park, West-oranje – New Jersey. Edison , wiens vader van Nederlandse afkomst is, is als krantenjongen begonnen bij de Grand Trunk Spoorweg.

Daarna werd hij telegrafist en deed op telegrafisch gebied vele uitvindingen waarop hij circa 1500 patenten heeft verkregen.

Zijn uitvindingen zijn alle gekocht door de Western Union Telegraph, o.a. de batterij-telefoon, de microfoon, de treintelegraaf, de megafoon, de fonoplex en als latere uitvindingen, de cinematograaf, de mimeograaf en de Edison-accumulator. Zijn belangrijkste uitvinding was wel de elektrische gloeilamp. Hij heeft de eerste elektrische centrale in Amerika gebouwd.

Eems

De rivier de Eems, in Duitsland “ Ems “, waarnaar deze straat is genoemd, ontspringt in het oostelijke deel van het Teutoburgerwoud, het Lipperwoud, stroomt langs Wiedenbruck – Warendorf en Telgte, neemt bij Meppen de rivier de Hase op, verder langs Papenburg – Leer –Leerort, waar zij de Leda opneemt en mondt zuidelijk van Emden in de Dollard.

De Eems is 371 km. Lang.

Eén en dertigste wijk (Noord)

Bij de totstandkoming van de Hooegeveensche Vaart zijn vanaf de hoek Hoofdstraat/Willemskade in Hooegeveen, zowel in zuidelijke als in noordelijke richting wijken gegraven. Deze wijken worden aangeduid met nummers.

Vanuit het, van Echten naar Hooegeveen gegraven kanaal werd vanaf Het Kruis door de kom (vroeger Streek de Huizen, thans Hoofdstraat) een wijk gegraven tot de Willemskade.

Deze wijk werd de Eerste Wijk genoemd. Hoewel de Eén en dertigste wijk niet rechtstreeks was verbonden met de Verlengde Hooegeveensche Vaart, is toch de nummering aangehouden. Aanvankelijk liep de wijk vanaf de Coevorderstraatweg tot de Kerkhoflaan (thans Otto Zomerweg), maar later doorgetrokken tot het Hoekje. De aanleg van de autoweg N 37 (Hooegeveen-Veenoord) en de bouw van een viaduct over deze weg in de Riegshoogtendijk hebben de wijk in een noordelijk –en zuidelijk deel gesplitst, het zuidelijk gedeelte is inmiddels een verharde weg. Enkele genummerde wijken hadden in de volksmond ook nog een andere naam.

Eén en dertigste wijk – Zuid

Zie de beschrijving bij Eén en dertigste wijk- Noord.

De Egge

Een egge is een landbouwwerktuig dat bestaat uit een ijzeren of houten raam met ijzeren of houten-, schuin gerichte pennen.

De Eiber

Eiber is de dichterlijke naam voor ooievaar, die elders in het land ook uiver, stork, eileuver of eidebaar wordt genoemd. De ooievaar is een trekvogel, die behoort tot de familie der reigers en de orde der waadvogels.

Behalve de zwarte ooievaar die in Nederland zelden voorkomt behoren tot deze familie, de adjudant of maraboe (op de grote Soenda-eilanden) , ibissen en lepelaars, de Afrikaanse nimmer zat (ibis-ibis), de heilige ibis (Egypte), de Lepelaar, flamingo's e.a. De ooievaar broedt graag op een wagenrad, dat op een hoge paal wordt aangebracht en zelden op bomen.

Vroeger zag men op vele boerenerven deze palen staan, zoals dat bijv. in Hongarije nog steeds het geval is.

Het aantal broedvogels is belangrijk afgenomen. In Nederland probeert men op enkele plaatsen deze vogel te behouden, bijvoorbeeld in ooievaarsdorpen, of zoals in de gemeente De Wijk in de ooievaarsbuitenplaats De Lokkerij.

In kinderverhalen wordt de ooievaar wel eens voorgesteld als de bringer van baby's.

Eikenlaan

De eik behoort tot het geslacht Quercus van de familie der Fagaceen. Tot dit geslacht behoren de volgende soorten,

De “altijd groene” eik uit China en Japan, de Amerikaanse “Red” of “Black Oaks” met prachtige herfstkleuren, de moeraseik, de scharlaken eik, de gewone Amerikaanse eik en de Valuta Lam die uit de schors het zgn. quercitron levert voor de textielweverij.

Verder de zomer -en wintereik, de Amerikaanse White Oaks en moseik. Er zijn ook enkele “altijd groene” soorten, zoals de steeneik, de kurkeik waarvan de schors voorziet in de wereldbehoefte aan kurk, de kermeseik waarop een schildluis leeft die verfstof levert, de zachtharige eik en de galeik. De schors van deze eik levert behalve looistof ook de stof waaruit inkt wordt bereid.

De zomer – en de wintereik zijn uit bosbouwkundig oogpunt erg belangrijk.

Het hout van de eik is zwaar, dicht en hard en wordt gebruikt in de scheeps- en waterbouw, voor kam- en raderwerk, voor heiblokken en voor de meubelindustrie. De eik is ook geschikt om te worden gebruikt als hakhout, het zgn. akkermaalshout. Zomer- en wintereik kunnen een doorsnee bereiken van één meter, plm. 35 meter hoog worden en een lijftijd bereiken van 300 à 400 jaar. De schors van de eik bevat looistof die o.a. in de leerlooierij wordt gebruikt.

Einsteinlaan

Albert Einstein, geboren in Ulm op 14 maart 1879 en overleden op 18 april 1955 in Princeton, New Jersey (USA) was een beroemd natuurkundige en hoogleraar aan de universiteiten in Berlijn, Praag, Princeton en Zurich. In 1920 werd hij bijzonder hoogleraar in Leiden.

Einstein was jood en toen de nazi's in 1933 in Duitsland aan de macht kwamen, ging hij naar Amerika.

Einstein was de grondlegger van de relativiteitstheorie, een theorie die de basis heeft gelegd voor het vrijmaken van atoomenergie.

Einstein was een idealist, zionist, vrijdenker, tegenstander van autoriteitsdwang en militarisme.

Eisenhowerstraat

Deze straat is genoemd naar Dwight David Eisenhower, geboren 14 oktober 1890 te Denison, Texas en overleden op 28 maart 1969 in Washington.

Na de Japanse aanval op Pearl Harbor de dato 12 december 1941, kwam Eisenhower op het War Department en werd op 9 maart 1942, chef van de Operations Division. In juni 1942 kreeg hij het commando over “The European Theatre of Operations”, ingesteld om het Amerikaanse aandeel van een invasie op het Europese vasteland voor te bereiden. Onder leiding van Eisenhower was na de landing in Afrika, geheel Noordafrika in geallieerd bezit gekomen (na overgave van de Duitse troepen op 13 mei 1943 in Tunis).

In december 1943 werd hij opperbevelhebber van de operatie Overlord, de grote invasie in Westeuropa, waarbij hij de titel kreeg van "Supreme Commander Allied Forces".

Op 6 juni 1944 werd het offensief geopend met de landing in Normandië die leidde tot overgave van de Duitse troepen. Als dank voor de bevrijding van Nederland ontving Eisenhower van Koningin Wilhelmina een gouden erezwaard met inscriptie. Van 1950-1952 was hij opperbevelhebber van de Nato in Europa. Van 1953 tot 1961 was hij president van de Verenigde Staten.

Elbe

De straat Elbe ligt in de wijk Schutlanden en is genoemd naar de rivier de Elbe. Deze ontspringt in het Boheemse gedeelte van het Reuzengebergte (Tsjechië) op een hoogte van circa 1400 m. en verlaat dit gebergte bij Hohenelbe op een hoogte van 484 m.

(Elbe, tsjechisch: Labe).

De Elbe neemt de rivieren, Adler, Eger, Havel, Iser en Moldau op, breekt door het Boheems gedeelte van het Reuzengebergte en in Saksen door het Elbe-zandsteengebergte. Zij stroomt verder langs Pirna, Dresden, Meissen, Maagdenburg, Rosslau, Wittenberge, Hamburg, en mondt bij Cuxhaven uit in de Noordzee. De lengte van de Elbe is 1144 km, waarvan 735 km in Duitsland.

Elzencamp

De els behoort tot het bomengeslacht Alnus van de familie der Betulaceae, met ongeveer 30 soorten.

In Nederland komen voor de zwarte of gewone els en de grijze of witte els, soms ook de cordata, een sierlijke boom die vroeg in het voorjaar bloeit met grote katjes.

Een bekend spreekwoord luidt: Rood haar en elzehout is op geen goede grond gebouwd.

Emmastraat

Adelheid Emma Wilhelmina Theresia van Waldeck-Pyrmont is geboren op 2 augustus 1858 te Arolsen en overleden op 20 maart 1934 te 's-Gravenhage.

Zij is op 7 januari 1879 gehuwd met koning Willem III.

Uit dit tweede huwelijk van Willem III werd op 31 augustus 1880, Wilhelmina geboren.

Koningin Emma is vanaf eind 1890 tot 1898 regentes geweest van haar dochter die in laatstgenoemd jaar als koningin werd ingehuldigd.

Emma droeg de erenaam van koningin-moeder. Zij heeft veel gedaan voor de bestrijding van de tuberculose (Emmabloem-collecte) en de totstandkoming van een sanatorium voor aan deze ziekte lijdende patienten; ("Oranje-Nassa-oord te Renkum").

Ericalaan

De Erica of dopheide behoort tot de Ericaceen of Heide-achtigen. Het is een plantenfamilie, die behoort tot de orde van de Bicornes. Er bestaan van deze familie meer dan 1500 soorten. Tot deze familie behoren verder de calluna of struikheide, de bosbes, de aardbeiboom, de berendruif, de Rhododendron e.a. De bekendste is de gewone dopheide, die voorkomt op hoogveen, in duindalen en op vochtige zand- en leemgronden.

Esdoornlaan

De esdoorn behoort tot de familie van de Acerinaea en komt in het bijzonder voor in Centraal

China. Op het noordelijk halfrond komen circa 150 soorten voor.

In Europa komen o.a. voor, de gewone of berg-esdoorn, de Noorse esdoorn en de Spaanse aak of veldesdoorn. De esdoorn staat ook bekend als ahorn.

In Nederland komen zes soorten voor o.a. de gewone esdoorn en de Noorse esdoorn.

Van de Amerikaanse soorten zijn enkele ook in Nederland aangeplant, bijv. de Silver Maple

(de zilver esdoorn), de Sugar Maple (de suiker esdoorn, waarvan het blad ook is afgebeeld in de Canadese vlag), de Red Maple die veel in parken wordt aangetroffen en de Box Elder.

De suiker-esdoorn staat hier ook bekend als de hard maple is sterk suikerhoudend en waarvan suiker en stroop wordt bereid

Etstoelstraat

De Etstoel of Loffelijke Etstoel was vanaf het begin van de 14^e eeuw het oudste en hoogste rechtcollege in Drenthe. De etstoel bestond uit de drost en 24 etten, eigenerfden. De etten, te vergelijken met rechters, die slechts voor korte tijd zitting hadden, werden gekozen uit de zes rechtsgebieden van Drenthe, de dingspelen.

Deze dingspelen met de hoofdplaatsen waren: het Beilerdingspel (Beilen), Dieverder Dingspel (Diever), Noordenveld (Vries), Oostermeer (Anloo), Rolderdingspel (Rolde) en Zuidenveld (Sleen) Uit elk dingspel werden vier etten gekozen, voor de helft door de drost en voor de overige helft door de boerenetten.

In de etstoel had de landschrijver zitting als griffier en na 1609 ook een bijzitter of assessor.

De zittingen van de etstoel werden lotting genoemd. De etstoel heeft zijn oorsprong gevonden in de volksvergaderingen. Hij sprak recht en gaf voorschriften van algemeen bestuur.

In de 16^e eeuw gingen bestuursvragen over naar Ridderschap en Eigenerfden, vormende de Landdag van de Lantschap Drenthe.

Aanvankelijk was de Drentse rechtsbedeling een boerenzaak, in de Franse tijd kwam de beroepsrechter in beeld. Op 30 september 1791 is de etstoel vervangen door het Hof van Justitie.

Europaweg

De Europaweg loopt van de Edisonstraat, voor het grootste gedeelte over het voormalige tracée van het Achterom, tot de Molenweg in Tiendeveen (gem.Beilen) en verder in de richting Westerbork.

Eijkmanhof.

Christiaan Eijkman, geboren 11 augustus 1858 in Nijkerk en overleden 5 november 1930 te Utrecht, was een bekende bacterioloog en hygienist. In 1883 werd hij arts en promoveerde cum laude in datzelfde jaar. Hij verbleef van 1883 tot 1898 in Nederlands-Indie.

Eijkman was de eerste directeur van het Laboratorium voor Pathologische Anatomie en Bacteriologie in Batavia.

Hij heeft onderzoeken gedaan naar de ziekte beri-beri, die de eerste stap was op de weg

naar de kennis van de vitaminen

Op grond hiervan werd Eijkman in 1929 de Nobelprijs voor geneeskunde en physiologie toegekend. Eijkman was van 1898 tot 1929 professor in de gerechtelijke geneeskunde en medische politie aan de universiteit in Utrecht

Fabrieksweg

De Fabrieksweg is gelegen tussen de Vos van Steenwijklaan, de vroegere Coevorderstraat-weg en de Industriehaven, vroeger Hoogeveensche Vaart. Aan deze weg waren enige industriele bedrijven gevestigd, nml. De Rubberfabriek RUMA, de wasserij EHWES en de Margarinefabriek HEMI. Aan deze industrieën heeft de Fabrieksweg zijn naam ontleend.

De Fazant

De fazant behoort tot de orde van de hoenderachtigen. De fazant komt oorspronkelijk uit Azië.

De meest voorkomende fazant, die in Nederland ook in het wild wordt aangetroffen is de bosfazant

In Azië komen meerdere soorten voor die in Nederland uitsluitend als siervogels in volières

worden gehouden. De bekendste soorten zijn, de goudfazant, de bonte fazant, de edelfazant, de Formosafazant, de koningsfazant, de oorfazant en de zilverfazant.

Ferdinand Bolstraat

Ferdinand Bol, geboren 24 juni 1616 te Dordrecht en begraven 24 augustus 1680 te Amsterdam, was een bekend portretschilder en etser. Ook een aantal historiestukken heeft hij op zijn naam staan. Hij was een leerling van Rembrandt.

Bol heeft ook bijbelse voorstellingen geschilderd o.a. Jacobs Droom en De rust op de vlucht naar Egypte en De Vrouwen aan het ledige graf. Het door hem vervaardigde portret van Elisabeth Bas is een van zijn bekendste werken.

In bijna alle grote musea van Europa zijn schilderijen van Bol aanwezig, in Nederland o.a. in het Rijksmuseum in Amsterdam en in het Museum Boymans – van Beuningen in Rotterdam.

Fleminghof

Genoemd naar sir Alexander Fleming, geboren 6 augustus 1881 te Lochfield, overleden op 11 maart 1955 te Londen.

In Wereldoorlog I was hij militair arts en deed tijdens deze periode onderzoeken op het gebied van de wondbesmetting. Hij was de ontdekker van de penicilline.

Gedurende Wereldoorlog II kon, dank zij de onderzoeken van E.B.Chain en H.W.Florey met de geneeskundige toepassing van penicilline worden begonnen.

De drie onderzoekers kregen in 1945 de Nobelprijs voor geneeskunde en physiologie.

Fluitenbergseweg-O

Bij de grenswijziging in oktober 1970 tussen de gemeenten Hogeveen en Ruinen is de zuidzijde van het tussen de Toldijk en de A 28, de autoweg Zwolle-Groningen, gelegen weggedeelte bij de gemeente Hogeveen gekomen.

Voor de aanleg van de A 28 vormde deze weg de verbinding van Ruinen via Fluitenberg met Hogeveen.

Fokkerstraat

Anthony Herman Gerard Fokker, geboren op 6 april 1890 in Kediri op Java, overleden op 23 december 1939 te New York, was een bekend Nederlands Vliegtuigbouwer.

Hij kwam in 1894 naar Nederland en vervaardigde hier modelvliegtuigen. Hij volgde een cursus vliegtuigbouw in Salzbach bij Mainz (Dld) en bouwde hier Fokker's eerste vliegtuig Spin.

Fokker nam deel aan een vliegconcorso in 1912 in St.Petersburg en vestigde zich in datzelfde jaar als vliegtuigbouwer in Berlijn. Hij was de oprichter van de vliegtuigfabriek in Görries bij Schwerin in Mecklenburg (Dld), waar hij zich op verzoek van de Duitse legerleiding belastte met de opleiding van militaire vliegers.

Gedurende Wereldoorlog I werden in Duitsland circa 7500 Fokkervliegtuigen gebouwd.

Nadat hij in Nederland was teruggekeerd stichtte hij op 21 juli 1919 de N.V. Nederlandsche Vliegtuigenfabriek Fokker.

De grote reputatie, die de K.L.M. in de eerste tien jaren van haar bestaan opbouwde, was in belangrijke mate te danken aan de bijzondere eigenschappen van de Fokker-vliegtuigen.

Met deze vliegtuigen maakte de K.L.M. enkele bekende historische vluchten o.a. in 1923 de eerste non-stopvlucht naar Amerika, in 1924 de eerste Holland-Indie vlucht, in 1926 de eerste vlucht over de Noodpool en in 1927 de eerste passagiersvlucht naar Indie.

Franklinstraat

Benjamin Franklin is geboren 17 januari 1706 in Boston en overleden 17 april 1790 in Philadelphia. Hij bekwaamde zich reeds jong in het boekdrukkersvak en stichtte in 1728 in Philadelphia een eigen zaak, ontwikkelde zijn eigen drukkerstechniek, goot zijn eigen letters en speelde daardoor een belangrijke rol in de Amerikaanse typografie. Door zijn veelzijdige belangstelling kwam hij ook met de politiek in aanraking, werd lid van de gemeenteraad, kwam in het landelijk bestuur van Pennsylvanie en kreeg diplomatieke opdrachten. In 1785 werd hij gekozen tot president van deze staat. In 1731 werd hij vrijmetselaar en speelde ook in deze organisatie een vooraanstaande rol.

Behalve boekdrukker, schrijver en staatsman was Franklin ook natuurkundige. Hij was de uitvinder van de bliksemafleider en ontdekte een aantal wetten op het gebied van de

statische electriciteit. Als wetenschapper bestudeerde hij vraagstukken als aardbevingen, zeestromen, water, windhozen, lichttrillingen e.a. Hij was tegenstander van de negerslavernij.

Franklin wordt in Amerika geëerd als de Vader aller Yankees.

Frans Halsstraat

Frans Hals, geboren in 1580 te Antwerpen en overleden te Haarlem op 26 augustus 1666, was een bekend portret- en tafereelschilder. Zijn bekendste werken zijn, de Officieren van den St. Jorisdoelen (1616), Een Echtpaar, veel kinderportretten, o.a. "De Bokkenwagen". Ook schilderde hij volkstypten, zoals De Zigeunerin en Malle Babbe van Haarlem.

Het schilderij Regenten en Regentessen van het Oude Mannenhuis is één van de laatste door hem gemaakte schilderstukken. Het is te vinden in het naar hem genoemde museum in Haarlem. Hoewel hij een kleine toelage van de gemeente ontving, leefde Hals in zijn laatste levensjaren onder armoedige omstandigheden. Hij had zeven zonen die allen schilder zijn geworden, vier zonen hebben verdienstelijk werk geleverd.

Frans Hals is gestorven op 26 augustus 1666 in Het oude mannenhuis in Haarlem.

Fresiastraat

De plantensoort "Freesia" of Kaapse lelietjes der dalen, behoort tot de Iridaceae of Lissenfamilie. De Freesia die uit Afrika afkomstig is, is omstreeks 1870 in Nederland ingevoerd. Er bestaan hier 3 variëteiten namelijk, Buttercup (geel), Snow Queen (wit) en de Apotheose (lila/rose)

De naam is ontleend aan de in de jaren 1800-1876 te Kiel wonende arts F.H.Th. Freese.

Gagelstraat

De Gagel behoort tot de plantenfamilie Myricaceen, waarvan er in de wereld circa 40 soorten bestaan, in Nederland slechts de gagel. Het betreft een op vochtige heidegronden en in veen- en moerasgebieden voorkomende, katjesdragende heester, die ook als struweel voorkomt en een hoogte van anderhalve meter kan bereiken. De geur van de bladeren doet denken aan de geur van pepermunt.

De katjes van de gagel worden gebruikt door de verfindustrie, de schors door de leer-industrie en de vruchtjes en bladeren voor de likeurfabricage.

De uit Amerika afkomstige Wasgagel wordt als sierstruik gekweekt, mede in verband met de voor kaarsen bruikbare was die op de vruchtjes van deze heester voorkomt.

Van Galenstraat

Johan van Galen, geboren in 1604 in Essen en overleden op 23 maart 1653 in Livorno, was een Nederlands vlootvoogd. Als konvooi-kapitein heeft hij met succes deelgenomen aan de slag bij Duins op 21 oktober 1639, waar de Nederlandse vloot onder bevel van Maarten Harpertszoon Tromp de Spanjaarden een verpletterende nederlaag toebracht.

In de jaren 1648-1650 ondernam hij tochten tegen de Barbarijse zeerovers.

Als opperbevelhebber van het Middellandse- Zee-Eskader was hij betrokken bij de Eerste Engelse oorlog van 1652 tot 1654. Zijn eerste zeeslag was de slag bij Monte Christo op 7 september 1652, waarbij hij er in slaagde de Britse zeemacht op te sluiten in de havens Livorno en Porto Longone.

Toen een half jaar later een vloot van 8 Engelse oorlogsschepen het geblokkeerde eskader te hulp kwam, wist van Galen deze vloot geheel te veroveren en te verbranden, waardoor de Engelsen werden gedwongen het gebied van de Middellandse zee te ontruimen. In deze zeeslag op 14 maart 1653 werd van Galen dusdanig gewond, dat hij op 23 maart 1653 overleed. Johan van Galen werd met grote statie in de Nieuwe Kerk te Amsterdam begraven.

Galileilaan

Galileo Galilei, geboren 15 februari 1564 in Pisa en overleden in Arcetri op 8 januari 1642, was een beroemd Italiaans natuur- en sterrekundige. Hij studeerde aanvankelijk medicijnen maar koos later voor wis- en natuurkunde. Hij was hoogleraar in de wiskunde in Pisa en bekleedde een gelijke functie in wiskunde en astronomie in Padua. In tegenstelling met de destijds heersende mening, maar overeenkomstig de leer van Copernicus, verkondigde hij de stelling dat de zon niet om de aarde draaide, maar de aarde om de zon.

De ingestelde commissie van theologen besliste echter op 5 maart 1616 dat deze stelling in strijd was met het geloof en daarom werd Galilei gedwongen zijn stelling te herroepen.

In 1624 heeft Galilei nog vergeefs getracht Paus Urbanus VIII te bewegen de beslissing van 1616 ongedaan te maken..

Galilei heeft veel ontdekkingen gedaan o.a. de vier manen van Jupiter, de schijngestalten van Venus en de Melkweg.

Galvanistraat

Luigi Galvani is geboren op 7 september 1737 te Bologna en overleden aldaar op 4 december 1798. Deze Italiaanse natuuronderzoeker en arts was hoogleraar in de anatomie en natuurkunde in zijn geboorteplaats. Hij deed reeds ontdekkingen op het gebied van de electriciteit. Zijn gegevens zijn door Volta verder uitgewerkt.

Garstengang

De Garstengang is een voetgangersverbinding tussen de Hoofdstraat en het parkeerterrein op het Bilderdijkplein.

De naam garst is ontleend aan de landbouw. De periode van het maaien van het graan viel vroeger in de tweede helft van juli. Daarbij gold Sint Jacobidag, 25 juli, als de dag waarop het koren rijp was.

Het gezegde luidde "Mei – oren (=aren) Sint Jacobi of Sint Job – koren".

Na het maaien legden de wellers met behulp van twee welhaken de halmen aan garven (bosjes). De bindsters moesten dan elke garf van twee banden voorzien.

Vervolgens werden de garven in rijen van vier of acht stuks op het land geplaatst. Een aantal van vier garven noemde men een garst, acht garven een blok.

Van streek tot streek kunnen t.a.v. het aantal garven met de daarbij behorende benamingen, verschillen bestaan.

De gangen in Hoogeveen zijn in het algemeen verbindingen van de Hoofdstraat met parkeerterreinen.

Bij garstengang heeft gang nog een extra betekenis. De ruimte tussen garsten of hokken noemde men ook een gang, nml. voor het opladen van de wagens.

De Garve

De garve of garf is een bos afgemaaide en samengebonden graanhalmen.

Gebroeders Poststraat

Deze straat is genoemd naar Johannes Post, geboren 4 oktober 1906 te Hoogeveen en gefusilleerd op 16 juli 1944 te Overveen en Marinus Post, geboren 3 augustus 1902 te Hoogeveen en geexecuteerd op 17 november 1944 te Alkmaar.

Johannes was landbouwer te Nieuwlande. Zijn boerderij stond aan de thans naar hem genoemde weg. Hij was voor de Anti Revolutionaire Partij wethouder van de gemeente Oosterhesselen. Behalve op politiek terrein was hij ook actief op het gebied van kerk en school.

Vanaf het begin van de bezettingstijd al had hij een belangrijk aandeel in het verzet. In 1944 was hij leider van de Landelijke Organisatie voor hulp aan onderduikers en van de Landelijke Knokploegen (L.O.- LKP)

Hij werd op 16 juli 1943 te Apeldoorn gearresteerd maar wist te ontluchten, waarna hij met zijn gezin moest onderduiken. Bij een poging om verzetsvrienden uit de gevangenis aan de Weteringschans te Amsterdam te bevrijden, werd hij, door verraad van de S.S.-er Johannes Bogaart uit Amsterdam, samen met een aantal leden van de knokploeg gevangen genomen.

Marinus was landbouwer op het Kampereiland en evenals zijn broer een belangrijk verzetsman. Op 27 juli 1943 wist hij tijdens een overval op zijn boerderij waarbij een vuurgevecht plaats vond, te ontluchten.

Zijn vrouw en zijn oudste zoon werden naar een Duits concentratiekamp afgevoerd. Na een schietpartij in Alkmaar werd hij gearresteerd en op 17 november 1944 gefusilleerd.

Johannes en Marinus werden begraven op de erebegraafplaats in Overveen.

De kazerne in Steenwijk draagt de naam "Johannes Postkazerne".

De Geelgors

De geelgors behoort tot de vinkachtigen, een familie der zangvogels. Tot deze familie behoren o.a. de gorzen (Emberiza).

Van de vele gorzen is de geelgors de meest bekende broedvogel.

De Genestetlaan

Petrus Augustus de Genestet, geboren 21 november 1829 te Amsterdam, overleden 2 juli 1861 te Rozendaal (Gld) , was een bekend Nederlands dichter. Hij was Remonstrants predikant in Delft van 1852 tot 1859.

In laatstgenoemd jaar overleden zowel zijn vrouw als zijn jongste kind.

Behalve predikant was De Genestet ook dichter. Zijn bekendste gedichten zijn: Sint-Nicolaasavond, Fantasio, Leekegedichtjes e.a.

Gentiaan

Het plantengeslacht Gentiana waarnaar deze straat is genoemd, telt circa 450 soorten. In Nederland komen voor: de donkerblauwe klokjesgentiaan (op vochtige heidegrond), de kruis-bladgentiaan (op duingronden), de violette veldgentiaan (in de duinen), de paarse slanke gentiaan (eveneens in de duinen), de blauwe franje gentiaan en de paarse Duitse gentiaan, beiden in Zuid Limburg.

Geraniumstraat.

De geranium behoort tot de plantenfamilie Geraniaceae. Soorten van deze familie komen ook voor in de Pyreneeën en in de Kaukasus.

Tot het geslacht Pelargonium behoren o.a. de reigersbek en de ooievaarsbek en de sierplanten, tuin geranium, Franse geranium, kamergeranium, rozengeranium en de Oostenrijkse of hanggeranium.

Gerard Doustraat

Gerard Dou, geboren 7 april 1613 te Leiden en begraven aldaar op 9 februari 1675, is als schilder bekend geworden door zijn voorstellingen uit het dagelijks leven, oude vrouwen aan het spinnewiel, bijbelse taferelen en de burgerlijke zeden-schilderingen.

Hij was in Leiden de eerste leerling van Rembrandt. Dou is de stichter van de zgn. Leidse school voor fijnschilders. Hij heeft meer dan 300 schilderijen op zijn naam staan, waarvan vele zich bevinden in musea in binnen en buitenland en in particuliere verzamelingen.

Tot zijn bekendste schilderstukken worden gerekend: De Avondschoon, De jonge Moeder, De Kwakzalver en De Schilder bij Lamplicht.

Dou had een voorliefde voor kunstmatige verlichting, waarbij hij gebruik maakte van kaarslichteffecten.

Gerstekamp

Gerst behoort tot het plantengeslacht *Nordeum* uit de familie der Gramineeen. Er zijn circa 25 soorten die voorkomen op het noordelijk halfrond en in Zuid-Amerika. In ons land worden twee soorten gerst geteeld, de zomergerst, de zgn. tweerijige gerst, voor het verkrijgen van brouwergerst, en de wintergerst, de vierrijige gerst voor de gortbereiding en voor het gebruik als veevoeder.

Als wilde soorten kunnen worden genoemd, veldgerst, muizengerst of kruipertje en de zeegerst, als siergerst de kwispelgerst.

Voor 1880 werd in de omgeving van vrijwel alle Drentse dorpen gerst verbouwd. Het gewone bouwland was daarvoor niet geschikt, de gerst groeide hier op goorn- of binnengronden. Door de toepassing van kunstmest werd er meer haver verbouwd waardoor de gerstteelt werd teruggedrongen.

Van Goghlaan

Willem Vincent van Gogh, zoon van een predikant, geboren op 30 maart 1853 en overleden op 29 juli 1890 te Auvers-sur-Oise (Frankrijk), was een Nederlands schilder en tekenaar, die wordt gerekend tot een van de grootste kunstenaars van het einde van de 19^e eeuw.

Gedurende de jaren 1869/1876 was hij werkzaam in de kunsthandel in den Haag, Londen en Parijs, maar kreeg langzamerhand meer belangstelling voor de theologie, hetgeen waarschijnlijk te maken had met zijn opvoeding in een streng godsdienstig milieu. Na een kort verblijf in Dordrecht ging hij in mei 1877 naar Amsterdam voor een studie in de theologie. In het najaar 1878 werkte hij als evangelist in de Belgische mijnstreek de Borinage.

Meer en meer ging zijn interesse uit naar het schilderen en tekenen en in 1881 woonde hij weer bij zijn ouders in Etten.

In 1882 ging hij naar den Haag waar hij samenwoonde met Sien Hoornik en waar hij veel contact had met zijn neef, de kunstschilder Anton Mauve. In de periode van 11

september tot begin oktober 1883, woonde hij te Hoogeveen als kostganger bij Albertus Hartsuiker. In het destijds door Hartsuiker bewoonde pand, thans genummerd Pesserstraat 24, is van gemeentewege in de gevel een gedenksteen aangebracht.

Nadat hij bijna drie maanden in Nieuw Amsterdam had gewoond en gewerkt, woonde hij twee jaar bij zijn ouders te Nuenen, waar hij het beroemde werk De Aardappeleters schilderde. Na een verblijf in Antwerpen in december 1885 en januari 1886, volgde de Parijse periode van februari 1886 tot februari 1888. Hij raakte hier bevriend met de Franse schilder Paul Gauguin. In Parijs schilderde hij het stuk Restaurant in Parijs.

In het tijdvak februari 1888 – 1889 woonde hij in Arles. Daar schilderde hij o.a. Schepen op het strand van Saintes-Maries en Souvenir de Mauve.

Zelfs in de zenuwinrichting van Saint-Remy-de Provence, waar hij op 8 mei 1889 werd opgenomen kon hij tot 16 mei 1890 nog een groot aantal werken voltooien, zoals Bloeiende Amandeltakken. Op 20 mei 1890 overleed Van Gogh nadat hij twee dagen eerder met een pistoolschot een einde aan zijn leven had proberen te maken. In de laatste maanden van zijn leven heeft hij nog veel geproduceerd, o.a. Korenveld met Kraaien.

Goltguldenstraat.

Voor de 16^e eeuw werd een gouden munt, die een waarde had van een gulden ook als zodanig aangeduid.

In diezelfde eeuw kwamen echter ook zilveren munten met een zelfde waarde in omloop.

Ter onderscheiding noemde men toen het gouden guldenstuk voortaan goudgulden. Tot circa 1625 brachten diverse gewesten en steden die munt in omloop. De Drentse benaming voor goudgulden is goltgulden.

Goudenregenstraat

Goudenregen of Laburnum is de naam van een plantengeslacht uit de familie der Vlinderbloemigen. In Europa komen 2 soorten voor, de heester of boom die een hoogte kan bereiken van circa zeven meter en in mei bloeit met gele trossen. Alle delen van deze soort zijn giftig.

De tweede soort is de Alpengoudenregen, die circa zes meter hoog wordt en eveneens gele, maar langere trossen draagt.

Graskamp

Een graskamp is een omheind stuk weiland.

De grasmus

Tot de familie der lijsterachtigen behoort de grasmus, een broedvogel.
Andere soorten in Nederland die tot deze familie behoren zijn o.a. de braamsluiper en de tuinfluiter

Gratamastraat

Deze straat is genoemd naar de Koninklijke Rozenkwekerij Gebrs. Gratama en Co. Achter het herenhuis van Herman G. Gratama aan de Heerenstraat, later Hoofdstraat-Noord Oostzijde, bevond zich een deel van de kwekerij, rozen, planten, bomen en heesters.

Even voorbij de Vierhoekensteeg aan de Pesserdijk stond de rozenkwekerij van de Gebrs. Gratama, waar duizenden struik-en stamrozen werden gekweekt. De gebroeders Gratama boden de toeristen die per trein in Hogeveen aankwamen, een roos aan, waardoor de kwekerij in Nederland grote bekendheid kreeg.

Griendtsveenweg

De Griendtsveenweg loopt van de Schutstraat tot de Blankenslaan en is genoemd naar de gebroeders van der Griendt, eigenaren van de turfstrooiselfabriek bij het station van de toenmalige Staatsspoorwegen, thans N.S.-station. Deze fabriek werd in 1900 geopend.

In 1870 werd de spoorlijn Zwolle – Hogeveen – Groningen in gebruik genomen en tevens het spoorwegstation in Hogeveen. Het bleek al snel dat de mogelijkheid om goederen per spoor te verzenden en te ontvangen in een grote behoefte bleek te voorzien.

Toen het vrachtverkeer in belangrijkheid toenam kwam er behoefte aan een overladingspunt van trein op schip en omgekeerd.

Het college van B. en W. presenteerde in verband hiermede, een plan voor een toegangskanaal naar één van de spoorgaten nabij het spoorwegemplacement. In 1872

werd de minister van Binnenlandse Zaken om subsidie verzocht, maar het antwoord was duidelijk: geen toegangskanaal voor rekening van het Rijk.

Een ander voorstel haalde het ook niet, n.l. het plan om vanaf het spoorwegstation, goederenwagons door te laten rijden naar de hoek Hoofdstraat/Willemskade, voor overlading van spoor op schip en omgekeerd.

In 1885 schrijft het College van B. en W. aan de gemeenteraad, dat het instellen van een overladingspunt bij het spoorwegemplacement opnieuw wordt overwogen

In 1890 bleek, dat de Staatsspoorwegen nu ook overtuigd waren van de belangrijkheid van een dergelijk overladingspunt. Voor dit doel werd in de spoorwegbegroting 1891 een bedrag van f. 10.800,00 opgenomen. Maar aangezien de door de gemeente ingestelde commissie, die de mogelijkheid van een verbindingskanaal van het spoorwegstation met de Hogeveense Vaart moest

onderzoeken en de gemeenteraad niet tot overeenstemming konden komen, werd het plan voorlopig van de agenda afgevoerd.

Ongeveer in dezelfde perioden zoeken de verveners van der Griendt, die een belangrijk veenbezit in de Peel in Noord Brabant hadden, nieuwe veengebieden in Zuidoost Drenthe. Bovendien werd in Hoogeveen gezocht naar een goede locatie voor het stichten van een turfstrooiselfabriek in de omgeving van het spoorwegstation.

Voor de aanvoer van turf naar deze fabriek moest een verbindingskanaal worden gegraven. In 1899 vraagt de directie van de Griendtsveen Mij. Toestemming voor het aanleggen van een kanaal van de Hoogeveense Vaart tot aan het Blankensdijkje. De Commissie Verbinding Kanaal – Spoor komt met 3 plannen.

Gekozen wordt de verbinding Hoogeveense Vaart (Schutstraat) – Spoorweghaven, met een lengte van 1200 meter. De kosten van het kanaal, dat 17 meter breed wordt, bedragen f. 14.500,00 inclusief het bouwen van twee bruggen. Het kanaal werd in 1901 door de Griendtsveen Mij. Gegraven. Na de ingebruikneming van de turfstrooiselfabriek en de opening van het Griendtsveenkanaal werden dagelijks 45 turfbakken ingezet voor het vervoer van turf van Dalerpeel naar Hoogeveen.

De balen turfstrooisel werden per trein naar Rotterdam vervoerd voor doorvoer naar Engeland. De hoge kosten van het onderhoud van het kanaal en de twee bruggen waren voor de directie van de Griendtsveen Mij. al spoedig aanleiding de mogelijkheid van verkoop van het kanaal te onderzoeken. In 1913 werden in verband hiermede door de Griendtsveen Mij. De betreffende eigendommen ongevraagd voor een bedrag van f. 35.000,00 aan de gemeente Hoogeveen aangeboden, die, zoals kon worden verwacht, op dit aanbod niet reageerde.

Tot 1917 mocht het kanaal uitsluitend worden gebruikt door turfschepen voor de turfstrooiselfabriek.

Om een beter klimaat voor een mogelijke verkoop te bereiken, werd in 1917 het kanaal ook van andere vaartuigen opengesteld. Toen de veenderij in de Dalerven en moest worden beeindigd, werden kanaal en bruggen in 1925 opnieuw aan de gemeente Hoogeveen aangeboden. Deze toonde nu meer belangstelling en overleg hierover resulteerde in 1926 in een overname door de gemeente Hoogeveen, van kanaal, bruggen en aanliggende gronden voor een bedrag van f. 65.000,00

Groenland.

Met groenland wordt bedoeld een stuk gras- of weideland. “Natuurlijk groenland” noemt men het oude groenland langs de kleine Drentse stromen.

Groot Hendrikswijk.

De naam van deze wijk is ontleend aan Hendrik Duinkerken, in de volksmond “Grote Hendrik” genoemd. De achter het huis van Duinkerken gelegen gronden zijn onderwerp geweest van een grensincident tussen Lutten en Hoogeveen.

Grote Beer.

Het sterrenbeeld Grote Beer (Ursa Major) bestaat uit zeven heldere sterren, die het gehele jaar zichtbaar zijn. Het sterrenbeeld staat ook bekend als “De Wagen” en als “De Ploeg”. Vanuit de Grote Beer kan de Poolster vrij eenvoudig worden gevonden.

Grote Kerkstraat.

De naam van deze straat is ontleend aan de kerk van de Hervormde Gemeente, ook wel Grote Kerk genoemd. De kerk werd in 1652 als een kruiskerk gebouwd door Jhr. Jan van Echten, zoon van Rudolphen werd in 1766 uitgebreid, terwijl in de jaren 1801/1804 nog een verder uitbreiding plaats vond. In de jaren 1967/1968 werd de kerk gerestaureerd. Vóór de demping van de wijken in 1907 was de Hervormde Kerk omringd door water, alleen door een brugje met de Grote Kerkstraat en met de Kleine Kerkstraat(thans van Echtenstraat) verbonden.

Aan deze straat bevonden zich vroeger o.a. de Openbare Lagere- en (M)ULO-school (de eerste school gebouwd in 1874 en daarna enkele keren verbouwd), de marechausseekazerne (later kantoor Sociale Zaken), het politiebureau, waarin ook het korps nachtwachten was ondergebracht (vroeger de woning van het hoofd van de O.L.school). De Remonstrantse Kerk, in gebruik genomen op 14 januari 1894, bevindt zich nog steeds aan deze straat, evenals de Ambachtsschool voor Hoogeveen en Omstreken, geopend op 11 november 1907, later de "Technischschool Hoogeveen". Reeds in 1877 was er sprake van een reken- en teekenschool aan den straatweg naar Coevorden, de huidige Grote Kerkstraat.

Vanaf 3 augustus 1903 tot 31 maart 1947 exploiteerde de N.V. Eerste Drentsche Stoomtramweg Mij. (EDS) een (stoom)tramlijn van Hoogeveen naar Emmen/Nieuw Amsterdam. De tram reed van het Station NS via de Hoofdstraat(Noord), parallel aan de Hoogeveensche Vaart, over de trambrug naar de Groote Kerkstraat en verder langs de noordkant van deze straat – Coevorderstraatweg – Noordscheschut – Nieuweroord naar de richting Emmen. De trambrug werd jarenlang bediend door Willem Beumer, die ook kleermaker was en o.a. zaden en klompen verkocht. Een belangrijke halte was café A. Bolk(later van Dalen), direct over de Noordsche Brug aan de zuidzijde. Tussen de Noordsche Brug en de Kleine Kerkstraat bevonden zich tal van café's waardoor het op marktdagen en op zaterdagavond een drukte van belang was. Vooral op zaterdagavond was het tot laat in de avond rumoerig. Hier bevonden zich verder Hotel Mulder, vroeger Huize Boelken en later Luxor Theater, het postkantoor, later hotel restaurant de Beurs.

Het gedeelte van de Wilhelminastraat tot de Julianastraat was de Verlengde Kerkstraat, met een prachtige bomengroep één van de mooiste straten van Hoogeveen. Vanaf de Kleine Kerkstraat tot aan het vroegere kantoor van de Bouwvereniging (Grote Kerkstraat no.) liepen de wijken; het vinder dat over deze wijk lag, gaf toegang tot de huizen aan de zuidzijde van deze straat, die bekend stonden als "de huizen achter de kerk".

De Grote Kerkstraat vormde vóór de omlegging van de Hoogeveensche vaart de belangrijkste verkeersader in oostelijke richting. (Zie ook bij "Markt" en bij "Schoolstraat").

De Grutto

De grutto of griet (*Limosa limosa*) is in ons land een bekende broedvogel in streken met vochtige weilanden, heidevelden of duindellen. Het geluid dat tijdens de paringsvlucht wordt gehoord, klinkt ongeveer als "griet-o". Voorts komt in de wintermaanden de rose grutti als doortrekker langs de Belgische en Nederlandse kuststroken voor.

Het Haagje

Het Haagje loopt van het Kruis tot de Mr. Cramerweg, voeger van het Kruis tot het Omkanaal. (Kanaalweg). Toen de Echtern- of Nieuwe Drift (de latere Hoogeveensche Vaart) tot het Kruis was gereedgekomen, werd in oostelijke richting het Oude Opgaande of Het Recht, het latere Haagje gegraven.

In een overeenkomst van 1 maart 1762 tussen de Graaf van Limburg Stirum met "de Hollandse comparanten", werd de naam "Het Haagje" reeds gebruikt.

Herman Crompvoets zegt in zijn boek "Veenderijterminologie in Nederland" en in "Nederlandstalig België" over de betekenis van de naam "Het Haagje": "dat haag betekenis heeft van veenrand van de boerenkuil" en een heining tot bescherming of ompaling van een stuk land", enz.

Langs Het Haagje ZZ, lag de tramlijn van de Dedemsvaartsche Stoomtramweg Mij., geopend op 8 oktober 1905. Op de hoek van Het Haagje (voormalige Eiermarkt)/Hoofdstraat was het Tramcafé, later Café Brunsting en verder was op Het Haagje no.3 de bekende bakkerij van de Vries. Aan de zuidkant van Het Haagje stond de korenmolen, op de plaats van de Conservenfabriek van Aardenburg. De molen werd in 1855 gebouwd door de familie Eleveld. In 1901 was Roelof Bakker de molenaar. In

1925 was de Coöp. Landbouwbank eigenaar en J.W. Grevink molenaar. In 1926/27 werd de molen afgebroken.

Achter in Het Haagje ZZ stonden enkele aan elkaar gebouwde woningen die vroeger een bijgebouw vormden van het buitengoed Vredelust, eerder Vriezenlust. (zie bij Wolfsbosstraat en bij Vredeluststraat). Dit bijgebouw werd de "orangerie" genoemd, waar 's winters de niet vaste heesters (de oranjeboomen) ondergebracht werden. Indien in Hoogeveen werd gesproken over de bewoners van dit vroegere bijgebouw zei men: "zij woont in de orangerie". Vanuit het Oude Opgaande, Het Haagje, waren er 5 wijken in noordelijke richting waaraan zich een scheepstimmerwerf bevond, namelijk

- de werf aan de Tweede Wijk was in 1832 eigendom van de weduwe van Meine Fernhout. De werf stond op een hoge wal, de Kaap, waarop nog enkele huisjes stonden. In 1919 werden de gronden van de werf door de familie Thomas geveild en werden de restaten van de werf door de weduwe van Lambertus Slingenberg verkocht.
- Aan de Derde Wijk was de werf van Jacob Wams. In 1915 werd door de familie Wams het gehele bedrijf verkocht.
- De werf aan de Vierde Wijk was eigendom van Evert Willems Kuiper. In 1885 werd de werf verkocht.
- De eigenaresse van de werf aan de Vijfde Wijk was in 1832 de weduwe van Joh. Engelenburg. In 1921 werd het bedrijf door Geert Blanken verkocht.
- De werf aan de Zesde Wijk, in de bocht Het Haagje/Omkanaal, was in 1750 in het bezit van Coerts Alberts Winkel. Nadat het bedrijf tien keer van eigenaar was verwisseld, werd Gerrit Scholten in 1933 eigenaar. In 1965 werd de werf door de laatste eigenaren, Bouwmeester en Mager gesloten.

Nadat in 1925 in aansluiting op Het Haagje, het Omkanaal was gegraven werd de route via Het Haagje/Omkanaal de belangrijkste route voor het doorgaand scheepvaartverkeer.

De conservenfabriek van Lucas Aardenburg, "De Kennemer", opgericht in 1929, was sinds 1934 aan Het Haagje gevestigd. (later Iglo/Unilever). Vóór wereldoorlog II was de bevolking in het centrum van Hoogeveen betrokken bij de verwerking van groenten van "De Kennemer", o.a. door het zgn. "Bonendraden". De zakken bonen werden van de fabriek afgehaald en de bonen werden thuis afgewerkt.

Het was een tijd met veel werkloosheid. De vergoeding voor het "bonendraden" was een welkome financiële aanvulling op de gezinsinkomsten. Ook scholieren werden ingeschakeld. Ze konden met dit werk een zakcent verdienen.

In 1992 werd de productie van Iglo/Kennemer stopgezet en de fabriek gesloten. Na afbraak van de fabriek in 1993/94 werd het "Woonpark Aardenburg" aangelegd, de straten werden o.a. genoemd naar personen die vóór de oorlog op industrieel gebied veel voor Hoogeveen hebben betekend. Aan Het Haagje ZZ bevond zich ook de Gereformeerde School, die in 1917 werd geopend en in 1967 werd afgebroken. Een bekend hoofd van deze school was Rijke Beukema (zie bij Beukemaplein). Het Haagje werd in 1972 gedempt.

Het Haarspit.

Een haarspit wordt in de landbouw gebruikt als een klein aambeeld om daarop met een hamer op een zeis te kloppen om deze te scherpen.

Haverkamp

Hieronder wordt verstaan een stuk bouwland waarop haver wordt verbouwd. Haver wordt reeds vele eeuwen in Drenthe geteeld. Voor de invoering van de kunstmest veelal niet op de esgronden maar wel op een omgeploegd stukje groenland dat te weinig gras opleverde. De haver werd gepeld voor de productie van havergort en werd ook als veevoeder gebruikt. Na invoering van de chilisalpeteer kon ook op de esgronden met succes haver worden verbouwd.

Hazelaarstraat

De Hazelaarstraat is genoemd naar de hazelaar (*Corylus Avellana*). In Drenthe staat de hazelaarstruik bekend als hazelnotenbos (neutebos). De hazelaar stond o.a. op boerenerven en oude wallen en was vroeger zeer geliefd. De eetbare zaden van de hazelaar, de hazelnoten, werden in de herfst verzameld en 's winters gegeten. De hazelaar wordt beschouwd als een symbool van vruchtbaarheid.

De Helios

In het religieuze denken van vele volken bekleedt de zon een voorname plaats. Men beschouwt hem als een macht die leven geeft, warmte en licht verspreidt en die dan ook dikwijls in een persoonlijke vorm wordt vereerd. Een zeer bekende zonnegod is de Griekse Helios waarnaar de straat "Helios" is genoemd. Van Helios wordt gezegd dat hij degene is "die alles ziet en hoort" en een rechterlijke functie heeft. Bij de Romeinen werd Helios, onder invloed van de oosterse astrologie, de hemelgod die de loop van de planeten en daarmee het gehele wereldgebeuren regelde.

De Helling.

De straat De Helling ligt in de wijk de Schutlanden waarin vele straten voorkomen met namen ontleend aan de scheepvaart. De Helling is genoemd naar de scheepshelling of werf een bedrijf voor de bouw of reparatie van schepen. In de scheepsbouw wordt onder een helling verstaan het naar het water aflopende gedeelte van een scheepswerf. In Hoogeveen hebben 13 hellingen bestaan, namelijk één aan het Griendtsveen, twee aan het Noordsche Opgaande (Willemskade), vijf aan het Oude Opgaande (Het Haagje), vier aan de Zuidwoldiger Slood (Alteveer) en één aan het Hollandscheveldse Opgaande. De laatste werf was die op de hoek Het Haagje/Kanaalweg, die meer dan 25 jaar eigendom is geweest van Gerrit Scholten. De laatste eigenaren waren Bouwmeester en Mager die het bedrijf in 1965 hebben gesloten.

Van der Helststraat

Deze straat is genoemd naar de schilder Bartholomeus van der Helst, geboren 12 februari 1613 en overleden op 16 december 1670 te Amsterdam. Hij stond aanvankelijk onder invloed van Rembrandt, maar ontwikkelde later een geheel eigen stijl. Zijn bekendste schilderijen zijn "Het Vendel van Roelof Bicker en Jan Blaew" en "De Schuttersmaaltijd", beide in het Rijksmuseum te Amsterdam. In dit museum bevindt zich ook het schilderstuk "Korporaalschap van kapitein Roelof Bicker". Met dit werk heeft v.d. Helst naam gemaakt als portretschilder.

Hendrik Raakweg.

Deze weg is genoemd naar Hendrik Raak, geboren 21 juli 1920 in Hoogeveen, een fel anti-nationaal-socialist en verzetsman. Als dienstplichtig soldaat raakte hij in de Meidagen van 1940 ernstig gewond, waardoor hij een oog heeft moeten missen.

Hij was loket-ambtenaar bij de P.T.T. in Hoogeveen en organiseerde een overval op het Hoogeveense postkantoor, teneinde op deze wijze in het bezit te komen van bonkaarten ten behoeve van onderduikers. Bij de overval, die plaatsvond op 17 februari 1944, werden 13.000 bonkaarten buitgemaakt.

Aangezien hij door de Duitse Sicherheitsdienst (D.D.) als medeplichtig werd beschouwd, werd hij gearresteerd en in de gevangenis in Assen opgesloten waaruit hij echter na korte tijd weer werd vrijgelaten.

Hij werd echter opnieuw gearresteerd en via Assen overgebracht naar Amersfoort.

Hij werd ter dood veroordeeld en op 6 juni 1944 in de duinen van Overveen gefusilleerd.

Hennepkamp.

Hennep is een netelige plant die behoort tot de familie der Hennepachtigen. Hennep werd in Drenthe vroeger gezaaid op goorngrond, kleine vruchtbare akkertjes, die dicht bij de dorpen lagen.

De hennep, een cultuurgewas, wordt verbouwd om de vezel, die wordt gebruikt voor de fabricage van o.a. touw- en grof zeildoek, grof linnen voor dweilen. Van de fijne soort hennep wordt "fijn garen" gesponnen.

De4 hennepvezels vormen een uitstekende grondstof voor de bereiding van waardepapieren en sigarettenpapier. Toen er nog geen lucifers waren, werden van de hennepstokken, zwavelstokken gemaakt. Hennepolie wordt gewonnen uit de vruchten van de hennep en wordt gebruikt voor de bereiding van o.a. groene zeep.

Een hennepveld verspreidt een eigenaardige bedwelmende geur die voor de op het land werkende mensen hinderlijk kan zijn.

Uit de stengeltoppen van hennepplanten wordt hasj gewonnen, een bedwelming- en genotmiddel. Een ander soort is de charas, die in India en Zuidafrika wordt gewonnen en bekend staat onder de naam marihuana.

De handel en het gebruik van hasj en marihuana, de zgn harddrugs zijn door de Nederlandse regering strafbaar gesteld (de Opiumwet), teneinde de volksgezondheid te beschermen tegen de gevaren van het gebruik van deze verdovende middelen.

Herman Bavinckplein
Zie Herman Bavinckstraat.

Herman Bavinckstraat.

Herman Bavinck, geboren in Hoogeveen op 13 december 1854 en overleden te Amsterdam op 29 juli 1921 was een bekend gereformeerd theoloog.

Zijn vader, J. Bavinck, afkomstig uit het Duitse Uelsen (Graafschap Bentheim) was van 1853 tot 1857 predikant in Hoogeveen.

Herman Bavinck studeerde aan de Theologische Hoge School in Kampen en aan de Rijksuniversiteit in Leiden.

Op 10 juni 1880 promoveerde hij in Leiden op een dissertatie over de "De ethiek van Ulrich Zwingli". Bavinck was een zeer welsprekend kanselredenaar. Hij was voorzitter van de onderwijsraad (afd. L.O.) en werd in 1911 benoemd tot lid van de Eerste Kamer.

Hij was predikant bij de Gereformeerde Kerk in Franeker, hoogleraar aan de Theologische Hoge School in Kampen en aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Op de plaats waar zijn geboortehuis heeft gestaan is later het kerkelijk centrum van de Gereformeerde kerk aan de Hoofdstraat in gebruik genomen. Dit gebouw is inmiddels vervangend door het nieuwe Herman Bavinckhuis achter genoemde kerk.

Naar Herman Bavinck is verder genoemd de dr. H. Bavinckschool.

Het Hoekje.

Het Hoekje in Hollandscheveld ligt tussen het Hollandscheveldsche Opgaande en het Rechthout.

In een geschrift van 7 augustus 1646 "versoeckt" Marten Andries, rentmeester van de Hollandse comparanten, in coop oft in erfpacht omtrent 25 roeden ondergrond van 't Snepse Hoekje aan de Grift". (1 roede = 17m²).

Bedoeld "Hoerkje" blijkt het gedeelte te zijn tussen de Kerkenkavel en de straat, die thans de naam "Het Hoekje" draagt.

Het Hoge Holt.

De straat Het Hoge Holt bevindt zich in het Kinholt. Deze naam is, evenals de namen van meerdere straten in deze omgeving, ontleend aan de kleine bospercelen, die vroeger hier en daar tussen de landbouwgronden rondom Hoogeveen waren gelegen.

Enkele van deze percelen zoals Kinholtsbosje en het Grittenbosje zijn nog geheel of gedeeltelijk in stand gebleven.

Van Hogendorpstraat.

Gijsbert Karel van Hogendorp, geboren 27 oktober 1762 te Rotterdam en overleden op 5 oktober 1834 te 's-Gravenhage, was een Nederlandse staatsman. Na zijn studie aan de kadettenschool in Berlijn werd hij in 1781 officier bij de Hollandse gardes.

Hij promoveerde in 1786 in de rechtwetenschappen. Tijdens de politieke spanningen tussen de patriottenbeweging en het stadhouderschap koos van Hogendorp de partij van de prins. Na het herstel van het stadhouderschap werd hij benoemd tot pensionaris van Rotterdam. In 1813 vormde hij met van der Duyn van Maasdam en van Limburg Stirum het driemanschap, dat de erfprins Willem van Oranje, de latere koning Willem I, uit Engeland liet overkomen. De verhouding van Gijsbert Karel met de erfprins was echter vanaf het begin erg moeilijk. Koning Willem I benoemde van Hogendorp tot voorzitter van een commissie die belast werd met het ontwerpen van een grondwet voor het nieuwe Nederland, waarbij diens "Schets eener grondwet" als leidraad heeft gediend. In 1814 werd hij benoemd tot vice-president van de Raad van State. Ook bij het ontwerpen van een grondwet voor het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden werd Gijsbert Karel om 1815 voorzitter van de betr. commissie. Hij werd door Willem I in de adelstand verheven met de titel van graaf en werd benoemd tot minister van Staat. In verband met de slechte verhouding met de koning voelde van Hogendorp zich in 1816 gedwongen ontslag te vragen als vice-president van de Raad van State. Toen hij oppositie bleef voeren, werd hij door de koning ontslagen als minister van Staat. Van Hogendorp verwierf niet alleen als staatsman grote bekendheid, maar ook vanwege zijn activiteiten op algemeen cultureel gebied.

Hollandscheveldse Opgaande

Het kanaal van Echten naar Hoogeveen, de Echtinger of Nieuwe Grift (later de Hoogeveensche Vaart) liep aanvankelijk tot Het Kruis. Vanaf Het Kruis werd in 1637 begonnen met het graven van het Oude Opgaande, dat later zou worden omgedoopt in Het Haagje. Daarna werd vanaf het Oude Opgaande een kanaal in zuidoostelijke richting naar de oostelijke venen gegraven, de Boekweitensloot. Vanaf dit kanaal werd een opgaande gegraven in oostelijke richting, het Nieuwe Opgaande. De Boekweitensloot en het Nieuwe Opgaande werden later samen het Hollandscheveldse Opgaande genoemd. Het was de belangrijkste verbinding tussen "De Huizen" en de "De Velden", via Oude Opgaande en Hollandscheveldse Opgaande. Het Hollandscheveldse Opgaande is gelegen tussen de hoek Langedijk/Trekgatenweg en "Het Hoekje".

Holtienstraat.

De Lange Dijk loopt van de N37, tegenover de Wolfsbosstraat eerst in zuidelijke richting en buigt daarna scherp naar het oosten. Die bocht in genoemde dijk wordt "Het Holtien" genoemd. De huidige Holtienstraat in de wijk Zuid loopt van de Wolfsbosstraat tot de Albert Steenbergstraat/Tamboerlaan.

De Holtmaden.

Vroeger lagen tussen de beide delen van het Kinholtbos groenlanden, die de holtmaden werd genoemd. (holt = bos en de maden = groenland).

Hoogeveenseweg

De Hoogeveenseweg loopt van de Nieuwe Brugsluis naar Ten Arlo. Het is een gedeelte van de verbinding van Hoogeveen naar Zuidwolde via Schurstraat – Zuidwoldigerweg – Kattouw. (Nieuwe Brugsluis).

Het Hoosvat.

Het Hoosvat is een straat in Elim en is genoemd naar een uitdrukking uit de schipperij. Het is een schep of een emmertje aan een stok waarmee kan worden "gehoosd".

Hortensiastraat.

Het plantengeslacht behoort tot de familie der Hydrangeaceae. Van dit plantengeslacht bestaan plm. 80 soorten, zoals de hortensia, de waterstruik, de jasmijn en de Deutzia Thunb. De hortensia is een kamer- en tuinplant. Voordat de plant in Nederland voorkwam werd deze reeds in China en Japan gekweekt.

Hoveniersland.

Een hovenier is een tuinier die de tuinbouw beoefent of iemand die er zijn beroep van maakt tuinen voor anderen aan te leggen en/of te onderhouden. De straat Hoveniersland staat haaks op het Zwarte Dijkje in Noordscheschut. Op die plaats exploiteerde J.C. Rahder jarenlang een tuinbouwbedrijf; de straat loopt dwars door de voormalige kwekerij.

Hulststraat.

De Hulststraat is genoemd naar de hulst, een boom met scherp getande bladeren en rode bessen. Er bestaan in de wereld plm. 80 soorten, in Nederland alleen de gewone hulst. De gewone hulst is een tot 15 meter hoge, altijd groene boom.

Huygensstraat.

Comstatijn Huygens, Heer van Zuylichem, geboren 4 september 1596 in 's-Gravenhage en overleden aldaar op 28 maart 1687 was een Nederlandse dichter. Zijn bekendste gedichten zijn o.a. "Daghwerck", "Sneldichten" en "Scheepspraak". Behalve als dichter heeft hij ook bekendheid gekregen op het gebied van de muziek. Hij heeft een aantal composities op zijn naam staan. Huygens was verder secretaris van de stadhouder Frederik Hendrik, Willem II en Willem III. In Voorburg liet hij een buitenverblijf bouwen, bekend onder de naam "Hofwijck".

Hyacinthenstraat.

Deze straat is genoemd naar de hyacinth, een bolgewas dat behoort tot de Liliaceae en in vele kleuren voorkomt. De hyacinth is van oorsprong een oosterse plant, die reeds eeuwen in Nederland wordt geteeld, hoofdzakelijk in de duinstreken van Noord- en Zuid-Holland. Van enkele hyacinthensoorten worden de nagels (de kort gesteelde bloempjes) gebruikt voor de parfumbfabricage.

Iemkersgang.

De Iemkersgang verbindt de Hoofdstraat met het parkeerterrein op de Kaap. De naam heeft betrekking op de bijenhouderij, een iemker is een bijenhouder. Vroeger was de bijenteelt erg belangrijk, het was voor vele boeren een bron van extra inkomsten. In vergelijking met de situatie in het begin van deze eeuw is de bijenhouderij belangrijk teruggelopen. Als oorzaak van deze teruggang kunnen o.a. worden genoemd het teruglopen van de koolzaadteelt en van de boekweitteelt. In het wapen van Hoogeveen komen bijen en bijenkorven voor. In de registers van de Hoge Raad van Adel komt hieromtrent de volgende beschrijving voor: "In zilver, een hoop turven, gestapeld ter hoogte van zes lagen, gedekt met riet, en ter weerszijden begeleid door een bijenkorf van gevlochten stroo, waarboven enige bijen, alles in natuurlijke kleur; het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paalen."

Industrieweg.

De Industrieweg loopt van de Brinkstraat tot aan de Edisonstraat en heeft via deze straat een aansluiting op de Industriehaven. De Industrieweg wordt gekruist door het stamspoor, een spoorlijn, die bij het N.S.-station aansluiting geeft op het spoorwegnet. In de onmiddellijke omgeving, nml. tussen Achteromse Dijk en Stephensonstraat, bevindt zich het vliegveld.

De industrieën in dit gebied zijn voor aan- en afvoer van goederen via de Industrieweg goed bereikbaar.

I. Philipsonstraat

Isaac Philipson werd in 1928 bevestigd als rabbi van de Joodse Gemeente in Hoogeveen. Deze Gemeente telde in 1939 twee honderd zesentwintig zielen. In 1942 begon de deportatie van de Amsterdamse Joden naar Drenthe. Ze werden geplaatst in Drentse werkkampen, waarvan er ook enkele in de buurt van Hoogeveen lagen. Op 2 oktober 1942 werden deze kampen, in opdracht van Beauftragte Sellmer leeggehaald en werden de Joden naar Westerbork gebracht. Rabbi Philipson, zijn vrouw en drie kinderen, evenals als praktisch zijn gehele gemeente, werden in de nacht van 4 op 5 oktober door de Deutsche Polizei weggehaald en eveneens naar Westerbork overgebracht. Vandaar werden ze naar Duitsland afgevoerd en vonden op 31 maart 1943 “ergens in midden-Europa” de dood in een Duitse gaskamer.

Irisstraat.

De iris is een bolgewas met vele soorten.
De Hollandse iris is het jongste ras met hoofdzakelijk gele kleuren.

Jacob Catsstraat

Jacob Cats, geboren 10 november 1577 te Brouwershaven en overleden 12 september 1660 te Den Haag was een nederlandse dichter en staatsman. Na een studie in Leiden en Orleans in de letteren en rechten was hij advocaat in Den Haag en in 1630 ging hij naar Middelburg. Hij werd na 1621 achtereenvolgens pensionaris van Middelburg en Dordrecht, raadspensionaris van Holland en West-Friesland en Groot-Zegelbewaarder en stadhouder van Holland en West-Friesland. De functie van raadspensionaris kreeg hij toen de raadspensionaris Adriaan pauw in 1636 ontslag nam en deze werd vervangen door de meer volgzame Jacob Cats. Als dichter kreeg hij bekendheid door o.a. “Houwelijck, Spiegel van den ouden ende nieuwen tijd en Trouwingh”, een werk met vijftien verhalen waarvan “Het Spaens Heydinnetje” het bekendste is. Zijn gedichten waarin godsdienst en liefde op de voorgrond staan, hebben een opvoedende strekking. Vanaf 1652 heeft Cats gewoond in zijn buitenhuis “Sorghvliet”, thans bekend als het Catshuis, dat door de regering wordt gebruikt als ambtswoning van de ministerpresident en als vergaderruimte voor de ministerraad.

Jacob Marisstraat.

Jacobus Hendricus Maris, geboren op 25 augustus 1837 te Den Haag en overleden op 7 augustus 1899 te Karlsbad, was een Nederlands schilder en lithograaf. Zijn stadsgezichten, wolkenluchten en vooral de karakteristieke Hollandse landschappen, hebben hem beroemd gemaakt. In het midden van de negentiende eeuw werd in Holland een drang naar vernieuwing merkbaar. Maris, die een van de belangrijkste meesters van “de Haagsche School” was, heeft op deze vernieuwing een belangrijke invloed gehad.

Jakob Elemastraat.

Deze straat is genoemd naar Prof. Ir. Jacob Elema, geboren op 4 juni 1872 te Middelstum en overleden te Assen op 15 februari 1950. Hij studeerde aan de universiteit in Halle(Dld) en aan de Rijkslandbouwschool te Wageningen. De laatste studie rondsloeg hij in 1893 af met het diploma landbouwkundige. Een jaar later behaalde hij de akte van bekwaamheid voor het geven van onderwijs aan Middelbare Landbouwscholen en in 1895 werd hij aangesteld als Rijkslandbouwleraar voor de provincie Drenthe.

In 1895 vestigde Elema zich in Hogeveen aan de Streek de Huizen.

Als gevolg van de landbouwcrisis in de laatste helft van de vorige eeuw ontstonden er grote financiële problemen in de landbouw. Dit was voor de overheid aanleiding zich meer te bemoeien met landbouwonderzoek en –onderwijs, alsmede met de landbouwvoorlichting.

De landbouw maakte in de periode 1885-1920 een belangrijke ontwikkeling door waarbij Elema een belangrijke rol speelde.

Het voorlichtingswerk dat hij opzette is zeer belangrijk geweest. Hij hield tientallen lezingen waarvoor veel belangstelling bestond, ze waren aanleiding tot het oprichten van tal van landbouwverenigingen. Elema organiseerde ook met veel succes landbouwwintercursussen voor jonge boeren. Hij heeft zich ook ingezet voor de oprichting van boerenleenbanken.

Elema is van 1913 tot 1938 verbonden geweest aan de Rijks Hogere land-, Tuin- en Bosbouwschool in Wageningen. Toen deze school in 1918 tot Landbouw Hogeschool werd verheven, werd hij benoemd tot buitengewoon hoogleraar.

In 1910 werd in Meppel een Rijkslandbouwschool geopend en de directeur van deze school kreeg als ambtsgebied zuidwest Drenthe toegewezen. Het overgebleven gedeelte van zijn Drentse ambtsgebied behield Elema en verhuisde van Hogeveen naar Assen.

In 1920 werd de titel van rijkslandbouwleraar gewijzigd in die van rijkslandbouwconsulent.

In deze functie was hij praktisch bij alles betrokken wat met de landbouw te maken had.

Jakob Elema genoot een onbeperkt vertrouwen bij de Drentse boeren.

Jan Bruins Slotstraat.

Deze straat in Hollandscheveld is genoemd naar Jan Bruins Slot, die participant was in De Vriese Compagnie.

Jan Dekkerstraat.

Jan Dekker, geboren 22 mei 1921 te Warmond, was een fel antinationalistisch-socialist.

Hij verspreidde het ondergrondse blad "Trouw" en clandestiene radioberichten.

In augustus 1944 dook hij onder om aan de verplichte arbeid in Duitsland te ontkomen.

Hij verbleef als onderduiker dikwijls ten huize van zijn verloofde in Nieuweroord, waar hij ook de door hem vervaardigde springstof had verborgen.

Daar werd hij op 30 januari 1945 door de Landwacht en enige S.S.ers gearresteerd en via Coevorden naar het huis van bewaring in Assen vervoerd en vandaar naar de Woeste Hoeve bij Apeldoorn, waar hij in de nacht van 7 op 8 maart 1945 met 116 anderen werd gefusilleerd als represaille voor de aanslag op Rauter, de chef van de SS en Duitse politie in Nederland.

Jan van der Helmweg.

Deze weg is genoemd naar Jan van der Helm, geboren te Hogeveen op 15 augustus 1911.

In het begin van 1945 kreeg hij van de Duitse bezetter opdracht een paard aan de "Deutsche Wehrmacht" te leveren. Hij weigerde dit en vluchtte van het Zuideropgaande, waar hij woonde, in de richting Kerkenveld.

Tijdens die vlucht op 7 februari 1945 werd hij op de Wijde Wijk (gem. Zuidwolde) door een landwachter doodgeschoten

Jan Knechtweg.

Jan Knecht werd geboren op 19 september 1914 te Hogeveen en is gesneuveld op 13 mei 1940 op de Grebbeberg, gemeente Rhenen. Zijn graf bevindt zich op de daar gelegen erebegraafplaats.

Hij woonde in 't Meer, de huidige Meerboomweg en was leerling van de bijzondere lagere school in Nieuweroord.

De kortste weg naar genoemd dorp was via het voormalige rijwielpad tussen de Coevorderstraatweg en de Verlengde Hogeveensche Vaart. Dit pad heeft, met enige tracé-wijzigingen, plaats moeten maken voor een asfaltweg die naar Jan Knecht genoemd is.

Jan Kielswijk.

Deze wijk in Elim is genoemd naar Jan Kiel, die voorop de Kielswijk aan het Zuideropgaande woonde.

Jan Kreeftweg.

Genoemd naar Jan Kreeft, geboren 14 september 1892 te Oosterhesselen, overleden 5 januari 1964 te Hoogeveen.

Op 8 november 1933 deed hij voor de S.D.A.P. zijn intrede in de Hoogeveense gemeenteraad.

Hij had o.a. zitting in de commissie Landarbeiderswet en in die van Openbare Werken.

In de raadsvergadering van 19 oktober 1954 heeft hij ontslag genomen.

Kreeft was een sociaal bewogen mens, die van grote betekenis is geweest voor de Hoogeveense- en in het bijzonder voor de Hollandseveldse samenleving.

De gemeente erkende zijn verdienste door een straat naar hem te noemen.

Jan Naardingweg.

Jan Naarding, geboren 21 juni 1903 te Sleen en overleden te Assen op 20 juli 1963, was een bekend Drents schrijver. Hij groeide op in Sleen en in Noordscheschut waar zijn vader postbesteller was.

Nadat hij voor zijn onderwijsexamen was geslaagd was hij onderwijzer in Hoogeveen(tijdelijk), Groningen, Woldendorp en Hoogkerk.

In 1939 werd hij benoemd tot leraar aan de Rijks-H.B.S. te Almelo en in 1945 aan die van Assen.

In 1947 promoveerde Naarding tot doctor in de Letteren op het proefschrift "Het Drents, Terreinverkenningen inzake de dialectgeografie van Drenthe".

Hij was mede-oprichter van de studiekring D.H.v.d.Scheer, dat later het Drents Genootschap zou worden, de Culturele Raad van Drenthe.

Hij heeft vele publicaties op zijn naam staan, o.a. in het maandblad "Maandblad Drenthe", Oez Volk, Nieuwe Drentse Volksalmanaken Saxo Frisia.....

Belangrijk waren ook zijn gedichtenbundels "Oet Jan Naardingshof" en "Daad en Drööm" en zijn publicaties over de geschiedenis van een aantal gemeenten.

In 1959 werd Naarding benoemd tot wetenschappelijk hoofdbibliothecaris aan de Rijksuniversiteit in Groningen, verbonden aan het Nedersaksisch Instituut.

Onder leiding van prof.dr.K. Heeroma heeft hij vele jaren gewerkt aan de samenstelling van het "Drents Woordenboek", een taak die na zijn overlijden in 1963 door dr.G.H.Kocks werd overgenomen.

In 1963 werd Jan Naarding benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau terwijl hem postuum in 1966 de Culturele Prijs van Drenthe werd toegekend.

Jan Slotswijk.

De Jan Slotswijk in Elim is genoemd naar Jan Booye Slot, die voorop de wijk aan het Zuideropgaande woonde.

Jan Steenstraat.

Jan Steen Havickszoon, geboren in 1626 te Leiden en begraven aldaar op 3 februari 1679 was een bekend Nederlands schilder. Hij was een leerling van Ostade en van de bekende Nederlandse landschapsschilder van Goyen. Jan Steen heeft veel schilderijen gemaakt die betrekking hebben op religieuze, mythologische en historische onderwerpen, maar hij is ook beroemd geworden door zijn werken waarop huiselijke en volkstaferelen worden weergegeven. Als zodanig is hij van grote betekenis voor de Nederlandse cultuurhistorie.

Zijn volkstaferelen hadden vaak een moraliserende strekking, zoals "So de ouden songhen"(Mauritshuis) en "De verkeerde wereld" met het bijschrift "In weelde siet toe"

(Kunsthistorisch Museum in Wenen). Zijn bekendste schilderijen zijn: Het Oestereetstertje, Vrolijk gezelschap, Sint-Nicolaasfeest, Toilet en Het vrolijke huisgezin. Jan Steen was ook een portrettist. Bij het schilderen van bijbelse verhalen diende Cats' "Trouw-ringh" hem dikwijls tot leidraad. Zijn

interieurstukken doen wel rommelig aan, waardoor de uitdrukking ontstond Een huishouden van Jan Steen”.

Jan Winterdijkje

De straat werd genoemd naar Jan Winters die behoorde tot een bekende vervener familie in Hollandscheveld. Aan het Jan Wintersdijkje werd de Gereformeerde Kerk gebouwd en werd daarom in de volksmond ook wel het “Kerkdiekie” genoemd. In 1920 werd het Jan Wintersdijkje door de eigenaren aan de burgerlijke gemeente overgedragen.

Jasmijnstraat

De jasmijn is een struik met witte of gele geurende bloemen. Bekend is de winterjasmijn met groen/gele bloemen die tegen muren wordt gekweekt.

Jennerstraat.

Edward Jenner, geboren te Berkeley (Engeland) op 17 mei 1749 en overleden op 26 januari 1823 te Londen, was een bekende Engelse arts. Hij ontdekte dat door inenting met koepokken, de mens immuun wordt tegen de pokziekte. De eerste koepokinenting paste hij toe in 1796 en met succes. In zijn geboorteplaats is een museum naar hem genoemd en het Royal Jennerian Institution herinnert eveneens aan deze ontdekker. Eind 1979 kon een onafhankelijke wetenschappelijke commissie verklaren dat plm. 200 jaar na de ontdekking de wereld vrij was van de gevreesde pokziekte.

Jeulenwijk.

De Jeulenwijk in Elim is genoemd naar de vervener Roelof Jeulen.

Jonkheer de Jongestraat.

Deze straat is genoemd naar Marinus Willem Cornelis de Jonge, geboren 16 mei 1881 te Almelo. De Jonge was vanaf het begin der Duitse bezetting fel antinationaal-socialistisch. In 1942 werd hij door de bezetter in gijzeling genomen te st. Michelsgestel. Na zijn vrijlating steunde hij actief de georganiseerde illegaliteit. In juli 1943 brak brand uit in de blikfabriek “Drenthina”, waarbij een grote hoeveelheid, door de Duitsers gevorderde radiotoestellen, in vlammen opging. In dezelfde maand brandden een boerderij van de boerenleider van de N.S.B. en een gebouw van de landwacht in Hollandscheveld af. (Een boerenleider is een functionaris die de boerenstand op de grondslagen van het nationaal-socialisme trachtte te reorganiseren). Behalve de hiervoor genoemde branden werd een brand in het Gewestelijk Arbeidsbureau direct na het uitbreken geblust. Als represaillemaatregel werd o.a. Jonkheer de Jonge op 31 juli 1943 door de Grüne Polizei gearresteerd en op 1 augustus d.a.v. p[het terrein van het kindervacantiekoloniehuis “Noorderhuis”, in de gemeente Ruinen gefusilleerd.

Jozef Israëlsstraat.

Jozef Israëls, geboren 27 januari 1824 in Groningen en overleden op 12 augustus 1911 in Den Haag was een bekend schilder. Hij volgde lessen bij Kruseman en Pieneman in Amsterdam en bij Delaroche en Horace Vernet in Parijs. Israëls behoorde tot de Haagse School. Behalve schilder was hij ook aquarellist en etser. Hij voelde zich aangetrokken tot het arme volk en de vissers. In zijn schilderijen heeft hij getracht hun moeilijke omstandigheden en verdriet uit te beelden. Bekend zijn “Na de Storm”, “De kleine Visser”, “Laatste brief van Oldebarnevelt”, “Als men oud wordt” en “De prins van Oranje”.

Voorts heeft hij taferelen geschilderd van het joodse leven en van de joodse geschiedenis, o.a. De joodse wetschrijven.
Behalve in het Rijksmuseum in Amsterdam zijn schilderstukken van hem te zien in de musea Kröller-Müller te Otterlo en Boymans-van Beuningen in Rotterdam.

Jufferspad.

Zie bij Jufferswijk.

Jufferswijk.

De Jufferswijk in Hollandscheveld is genoemd naar de echtgenote van de vervener Albrink, juffrouw E.S. Carsten(de juffer).

Na de dood van haar man was zij de eigenaresse en verveenster die haar veenderijen zelf beheerde.

Juffrouw Blekkingstraat.

Wilhelmina Louise Blekkingh, geboren 15 december 1910 te Paramaribo en overleden te Hoogeveen op 11 februari 1976, was verloskundige in Hollandscheveld en omgeving.
Zij heeft dit beroep uitgeoefend van 1940 tot 1976.

Julianastraat.

De Julianastraat is genoemd naar prinses Juliana, louise, Emma, Marie Wilhelmina, prinses van Oranje Nassau, hertogin van Mecklenburg, prinses van Lippe Biesterveld, geboren 30 april 1909 te Den Haag, dochter van Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik.

Op 7 januari 1937 huwde zij Bernhard L.F.E.J.C.K.G.P. van Lippe Biesterveld. Het burgerlijk huwelijk werd in Den Haag voltrokken door mr. S.J.R. de Monchy en werd kerkelijk bevestigd door Prof. Obbink, hofprediker, in de Grote- of St. Jacobskerk. Uit dit huwelijk werden 4 dochters geboren, Beatrix(1938), Irene(1939), Margriet(1943) en Marijke(1947).

De naam van laatstgenoemde werd op haar verzoek gewijzigd in Christine.

Na de Duitse inval in 1940 zag de koninklijke familie zich genoodzaakt op 10 mei 1940 van IJmuiden naar Engeland over te steken en kwam op 12 mei d.a.v. in Londen aan.

Op 2 juni 1940 reisde Juliana met haar gezin door naar Canada en vestigde zich voor de verdere duur van de oorlog in Ottawa. Op 3 mei 1945 betrad prinses Juliana voor het eerst na de Duitse bezetting weer de Nederlandse bodem.

Tijdens de bezetting mochten straten niet worden genoemd naar nog levende leden van het Koninklijk Huis. In verband met deze maatregel werd de straatnaam Julianastraat, gedurende de bezettingsjaren vervangen door Esdoornstraat.

Prinses Juliana volgde op 6 september 1948 haar moeder op als Koningin der Nederlanden.

Zij werd in de Nieuwe Kerk te Amsterdam in een verenigde vergadering der Staten-Generaal plechtig ingehuldigd. Op 30 april 1980 deed ze afstand van de troon ten behoeve van haar dochter Beatrix.

Juliana van Stolbergstraat.

Juliana van Stolberg, geboren op 11 februari 1506 in Stolberg(Dld) en overleden te Dillenburg(Dld) op 18 juni 1580, was een dochter van Graaf Botho van Stolberg en Wernigrade en zijn vrouw Anna.

Zij trouwde op veertienjarige leeftijd in 1520 met graaf Philip van Hanau. In verband met de leeftijd van de bruid werd het huwelijk in 1523 voltrokken.

Philip van Hanau overleed in 1529. Juliana was toen 23 jaar oud en had 5 kinderen.

In 1531 hertrouwde zij met Willem van Nassau-Katzenelnbogen, bijgenaamd de Rijke en vestigde zich op het kasteel Dillenburg, waar zij 50 jaar heeft gewoond en twaalf kinderen kreeg.

In deze periode is Juliana overgegaan naar het Protestantse geloof.

Zij was de moeder van Wiilem I, de Zwijger, Prins van Oranje, graaf van Nassau, geboren te Dillenburg op 24 april 1533 en overleden te Delft op 10 juli 1584.

J. van der Veenstraat.

Jan van der Veen, geboren 6 mei 1810 in Wier(Friesland) en overleden op 31 oktober 1885 in Hoogeveen, werd in 1842 griffier bij het Kantongerecht in Hoogeveen, waar zijn vader predikant was. Van 1587(invoering schoolwet) tot 1 juli was hij schoolopziener.

De functie van griffier bij het Kantongerecht kon slechts uitoefenen tot 1887 toen bleek dat hij geen academische titel had.

v.d.Veen was een zeer verdienstelijk schrijver, die veel belangstelling had voor het Drents dialect en voor het Drentse volksleven

Zijn bekendste publikaties zijn "Drentsch Mozaïk", "Nieuw Drentsch Mozaïk" en "Veertig jaar".

Hij schreef veel artikelen in tijdschriften en in de Drentse volksalmanakken.

De Kaag.

Deze straat is genoemd naar de kaag of kaghe, een vaartuij dat o.a. als lichter werd gebruikt op de voormalige Zuiderzee, op de Haarlemmermeer e.a.

De kaag is een afstamming van de kogge, de latere vorm leek meer op een tjalk.

De Kaap.

De Kaap is genoemd naar de hoge wal van een vroegere scheepshelling voor aan het Oude Opgaande, thans het Haagje.

De scheepswerf was het eigendom van Wed. Meine Fernhout.

Kaaplaantje.

Het Kaaplaantje is de verbinding tussen de Jonkheer de Jongestraat en Het Haagje.

Het Kaaplaantje is genoemd naar de hoge wal van een vroegere scheepshelling waar

3 huisjes stonden en gelegen aan het begin van de Oude Wijk, thans Het Haagje.

De scheepswerf was het eigendom van Wed. Meine Fernhout.

De Kajuit.

De kajuit is een verblijf voor de kapitein of voor de passagiers van een schip.

Kalkovenstraat.

De Kalkovenstraat ligt tussen de Kanaalweg en de Sportlaan en is genoemd naar de twee kalkovens die aan de v.m. wijk het Krakeel stonden.

In een kalkoven worden schelpen tot kalk gebrand en o.a. gebruikt voor de cementfabricage.

In 1951 werden de kalkovens door de eigenaren Fictorie, Post en Seydel verkocht aan

Dirk Scholing, terwijl laatstgenoemde ze in 1953 weer verkocht aan de gemeente Hoogeveen.

Kalmoes.

Kalmoes is een plant uit de familie der Araceeën, die veel aan de waterkant voorkomt.

De wortelstok die door een vluchtige olie sterk geurend is wordt in de geneeskunde gebruikt.

De wortelstok en de groene delen leveren een aetherische olie, de kalmoesolie, die niet alleen wordt gebruikt is parfums en likeuren, maar ook om bier een aangenaam aroma te geven.

Kanaalweg.

De Kanaalweg(Omkanaal) loopt van de Wolfsbosstraat tot aan de Industrieweg en is genoemd naar het Omkanaal, dat liep van Het Haagje tot aan het Noordsche Opgaande.

De Hoogeveense Vaart door het centrum van Hoogeveen naar het Noordsche Opgaande, was

gegraven voor schepen van 60 tot 80 ton. De schepen werden echter langer en breder, waardoor het

steeds moeilijker werd door het centrum te varen. Vooral het laden en lossen gaf tal van problemen. Reeds in 1909 waren er schepen van plm. 140 ton die in het centrum vast kwamen te zitten, waardoor voor vele schippers vertragingen van zelfs meer dan een halve dag ontstonden. Het gevolg was dat naar andere kanalen moest worden uitgeweken.

Verbreding van het kanaal door het centrum was niet mogelijk. De oostzijde van de Streek de Huizen was reeds smal en aan de westzijde bevond zich de tramlijn van de Dedemvaartsche Stoomtramweg Mij. Naar Hardenberg/Dedemsvaart.

In 1909 werd in een vergadering van de schippersvereniging Schuttevaer het voorstel gedaan het Oude Opgaande (Het Haagje) te verbreden. En vanaf het oostelijke punt een nieuw kanaal in noordelijke richting te graven, in aansluiting op het Noordsche Opgaande

Voor dit plan werd steun gevraagd van de gemeente Hoogeveen en van de Kamer van Koophandel. Aangezien medewerking van de gemeente uitbleef werd dit verzoek tussen 1921 en 1923 vier keer herhaald. Toen raadsleden een onderzoek instelden, bleek dat het voorstel van Schuttevaer nimmer ter kennis van de raad was gebracht.

In een vergadering van de schippersvereniging in 1924 kwamen de klachten van de schippers opnieuw aan de orde. Ze noemden het kanaal door het centrum een sloop".

Het is dan de bekende Harm Smeenge, voorzitter van Schuttevaer, die bij het gemeentebestuur en bij de directie van de Drentsche Kanaalmaatschappij, de aanleg van het voorgestelde nieuwe kanaal bepleitte en met succes.

In 1925 werd door het gemeentebestuur besloten het Omkanaal, het kanaal om Hoogeveen" te graven, waarvan de breedte op 18 meter werd vastgesteld.

Hoewel niet alle moeilijkheden waren opgelost, betekende de nieuwe verbinding Het Kruis – Het Haagje – Omkanaal – Noordsche Opgaande een belangrijke verbetering van het doorgaande scheepvaartverkeer.

Het omkanaal werd gedempt in 19

Kapteynlaan.

Jacobus Cornelius Kapteyn, geboren 19 januari 1851 te Barneveld en overleden 18 juni 1922 te Amsterdam was een Nederlands sterrenkundige.

Kapteyn heeft zich in het bijzonder bezig gehouden met de structuur van het sterrenstelsel, hij is de grondlegger van het Melkwegonderzoek. Het resultaat van zijn werk wordt het Kapteynstelsel genoemd en wordt als buitengewoon belangrijk beschouwd.

Kapteyn is de oprichter van het Sterrenkundig Laboratorium Kapteyn in Groningen.

Karel Doormanstraat.

Karel Willem Frederik Marie Doorman, geboren op 23 april 1889 te Utrecht en overleden op 27 februari 1942 a/b, was zeeofficier

Tijdens Wereldoorlog II voerde hij in de strijd met Japan, als schout-bij-Nacht het bevel over de Combined Striking Force (een combinatie van de Amerikaanse, Britse, Nederlandse en Australische vloot).

Op 27 februari 1942 is hij met het vlaggenschip Hr.Ms. kruiser "De Ruyter" in de Javazee ten onder gegaan.

Bekend werd zijn opdracht aan de vloot met de woorden "Ik val aan, volg mij".

Op 5 juni 1942 werd aan schout-bij-nacht Doorman postuum de Militaire Willemsorde der 3^e klasse verleend, waarvan de versierselen op 23 mei 1947 aan zijn oudste zoon werden uitgereikt.

De Karn.

De karn is een kuip waarin uit de melk boter wordt afgescheiden.

Kastanjelaan.

De Kastanjelaan is genoemd naar de kastanje die behoort tot de plantengeslachten Castanea (van de familie Fagaceae) en Aesculus (van de familie Hippocastanaceae). De vruchten van de Castanea, waarvan er 10 soorten bestaan, zijn eetbaar en worden in Zuid-Europa wel als voedsel gebruikt. Tot

dit plantengeslacht behoren o.a. de tamme kastanje, die uit Zuid-Europa en Azië afkomstig is en de Amerikaanse kastanja. Beide soorten worden gekweekt om de vruchten en het hout. In Nederland wordt de kastanje in Limburg gekweekt.

Tot de Aesculus, afkomstig uit de Balkan, die ook wel paardekastanje wordt genoemd, behoren plm. 25 soorten. Het geslacht Aesculus kan in twee groepen worden verdeeld, de paardekastanje of wilde kastanje en de pavia's.

De paardekastanje is de bekendste en werd reeds in het midden van de 16^e eeuw in Europa ingevoerd. De grote zaden van deze kastanje, de zgn. dolle kastanjes, worden uitsluitend gebruikt als veevoeder. Tot deze groep behoort ook de dubbelbloemige paardekastanje die geen vruchten draagt. De paardekastanje, een sierboom, komt veel voor langs wegen en in parken.

K. de Raadstraat.

Klaas de Raad, geboren 19 april 1900 te Oude Pekela, was onderwijzer aan de Gerefomeerde ULO-school in het Haagje.

Hij ging reeds in 1940 in het verzet tegen de Duitse bezetter en nam actief deel aan het verspreiden van de ondergrondse bladen "Trouw" en "Vrij Nederland".

De Raad maakte deel uit van een groep die het verzet van de illegale A.R.-partij organiseerde en werkte samen met Johannes Post en andere vooraanstaande K.P.'ers.

Als gevolg van deze activiteiten moest hij in 1943 onderduiken, maar bleef zijn strijd tegen de bezetter voortzetten. Hij groeide uit tot een landelijke figuur, in het bijzonder voor het A.R.-partij-verzet en voor het ondergrondse blad "Trouw".

Op 23 mei 1944 werd hij in Amsterdam gearresteerd en overgebracht naar de gevangenis aan de Weteringschans. Via Amersfoort werd hij in oktober 1944 op transport gesteld naar het concentratiekamp Neuengamme bij Hamburg, waar hij op 15 januari 1945 overleed.

De Kempenaar.

De Kempenaar is een scheepstype van oudere datum.

Het is een riviervaartuig dat voor de binnenlandse vaart goed kan worden gebruikt.

Het schip is bijzonder geschikt voor de vaart op de kanalen in de Belgische Kempen.

Kemperstraat.

Jhr. Joan Melchior Kemper, geboren 26 april 1776 te Amsterdam en op 20 juli 1824 overleden te Leiden, was een Nederlands rechtsgeleerde en staatsman.

Bij het herstel van de Nederlandse onafhankelijkheid heeft hij een belangrijke rol gespeeld, waarvoor hij door Koning Willem I in de adelstand werd verheven.

In 1814 werd hij benoemd tot voorzitter van een commissie, die de algemene wetboeken moest vaststellen. De commissie wenste het ontwerp van het Burgerlijk Wetboek, dat hoofdzakelijk het werk van Kemper was, aanvankelijk niet te accepteren. Men was van mening dat een herziening van de Franse code wel voldoende was.

Samen met de minister van Justitie, Cornelis Felix van Maanen wist Kemper echter Koning Willem I te overtuigen en verklaarde deze zich voor een Nederlands wetboek.

Dit wetboek, door Kemper samen met Reuvens en Bijleveld in 1816 ontworpen, werd echter niet gepubliceerd.

In 1820 werd het ontwerp, op enkele punten gewijzigd, bij de Staten-Generaal ingediend en door Kemper persoonlijk in de Tweede Kamer verdedigd.

Deze verdediging mocht echter niet baten, het ontwerp werd verworpen.

Keplerlaan.

Johannes Kepler, geboren op 27 december 1571 in Weil der Stadt en overleden op

15 november 1630 in Regensburg, was een Duits astronoom. Hij was er van overtuigd dat er een mathematische harmonie in het planetenstelsel moest bestaan en dat het de taak van een wiskundig astronoom was het goddelijk scheppingsplan te doorgronden.

In 1611 publiceerde hij zijn werk "Dioptrice" over de uitvinding van de astronomische kijker.

De “Wetten van Kepler” drukken de door Kepler ontdekte wetmatigheden in de planetenbeweging uit. Kepler heeft veel werken gepubliceerd op optisch en astronomisch gebied. Zijn werk is voor de astronomie van grote betekenis.

Kerkenkavel.

Jonkheer Roelof van Echten bestemde in 1631 een gebied van 100 Morgen “tot Eeren Godes, tot opbouw van een Kerke, Schoole ende tot behoef van den Armen”. Deze 100 Morgen werd als 51^e deel toegevoegd aan de 5000 Morgen, een veengebied dat het eigendom was van de “Compagnie van de 5000 Morgen”. Dit stuk werd de “Kerkenkavel” genoemd. Deze straat maakte vroeger deel uit van een wijk die vanaf de Rieghoogtendijk liep tot aan de Joh. Poststraat in Nieuwlande. Inmiddels zijn grote gedeelten van deze wijk gedempt, vooral in het bosgebied. De Kerkenkavel als straat ligt thans tussen de Rieghoogtendijk en de Hendrik Raakweg. Een Drentse Landmorgen was 600 vierkante roeden = 1.01.64 ha.

Kerkhoflaan.

De Kerkhoflaan in Hollandscheveld, loopt langs het kerkhof tot de weg Nieuwlande – Coevorderstraatweg, de huidige Johannes Poststraat, vroeger de Scheidsche Dijk.

De Kiel.

Bij houten schepen is de kiel, zwaar balkvormig hout over de lengte van het schip, als een fundament van het hele spantengestel. (de kiel van het schip).

De Kieviet.

De kieviet behoort tot de familie Charadriidae, een van de families van de pleviervogels, ook wel steltloper of wadvogels genoemd. Tot deze familie behoren de goedplevier, steenlopers, scholekster, de kluut, franjepoten, kemphaan, tureluur, grutto, wulp hout- en poelsnip e.a. Het zoeken van kievietseieren is een sport, die vooral in Friesland wordt uitgeoefend. Het is thans verboden na 9 april eieren te rapen en t/m 11 april te koop aan te bieden. Het was vroeger het gebruik om het eerste kievietsei de koningin aan te bieden. Dit is inmiddels afgeschaft.

Kinholtsweg.

Genoemd naar het Kinholt, een beekdalbos gelegen aan de Kinholtsweg, in de nabijheid van de spoorlijn Meppel – Hogeveen – Assen – Groningen. Het Kinholt (afgeleid van kienholt) is bereikbaar via de Kinholtsweg (vroeger het Kinholtsdijkje) die dwars door het Kinholtsbos loopt en via de spoorwegovergang de verbinding met Fluitenberg vormt.

Klaverkamp.

Klaver is een plantengeslacht dat door zijn hoge voedingswaarde (hoog eiwitgehalte) een belangrijke veevoeder is.

Er zijn vele soorten klaver, o.a. rode klaver, bochtige klaver, gestreepte klaver, hazepootje, witte klaver, basterd klaver en aardbeiklaver.

Een klaverkamp is een afgebakend stuk grond waarop klaver wordt verbouwd.

Een bekend gezegde luidt: “Een klavertje vier brengt geluk aan”.

Kleine Beer.

De Kleine Beer is een sterrenbeeld dat te vinden is aan de noordelijke hemel. Het heeft de vorm van een steelpan en lijkt op de Grote Beer. De Poolster is de belangrijkste ster van de Kleine Beer.

Kleine Kerkstraat.

De Kleine Kerkstraat liep van de Hoofdstraat tot aan het Armwerkhuis, het tegenwoordige postkantoor en vandaar tot aan de Grote Kerkstraat. De benaming Kerkstraat heeft te maken met de Ned. Hervormde Kerk die zich hier bevindt.

De straat liep langs de noordzijde van het Krakeel.

Het gedeelte Hoofdstraat – Armwerkhuis heet thans van Echtenstraat, tot aan de Julianastraat.

Het straatje tussen de huidige van Echtenstraat en de Grote Kerkstraat heet nog steeds de Kleine Kerkstraat, vroeger ook wel de Kleine Kerksteeg genoemd.

Aan de Kleine Kerkstraat stond het Armwerkhuis voor ouden van dagen, weeskinderen en invaliden, eigenlijk een “armenhuys”.

Dit Armwerkhuis is geschonken door Koning Lodewijk Napoleon toen hij in het voorjaar van 1809 een bezoek aan Hogeveen bracht.

Aan het Armwerkhuis werd een gedenkschrift aangebracht, geschreven door de Hervormde predikant Ds. Van Duyl, dat hieraan herinnert en dat luidt:

“Door ’t Liefderyk geschenk van Hollands eersten Koning

Vindt hier de Schaamle Wees en Zwakke Grijs een Woning

Terwijl de Nijverheid uit Dankbaarheid en Pligt

Den Vaderlijken Vorst de schoonste Eerzuil Sticht”.

Deze gevelsteen bevindt zich thans in het museum “Venendal”.

De Klipper.

De klipper is een zeilschip met een scherpe boeg, die plm.1850 in Noordamerika in gebruik is genomen.

Bekend zijn de snelzeilende theeklippers, waarmede wedstrijden werden gehouden om de thee van China in de kortst mogelijke tijd naar Londen te brengen.

Nadat de ijzeren bouw zijn intrede had gedaan, kwam de klipper in gebruik bij de binnenvaart.

De klipper kenmerkt zich door het voorschip met de naar binnengebogen steven en het overhangend achterschip.

Kochstraat.

Robert Koch, geboren 11 december 1843 in Klausthal(Duitsland) en op 27 mei 1910 overleden in Baden-Baden, was een Duits geneesheer en hoogleraar.

Hij was de grondlegger van de moderne bacteriologie.

In 1882 ontdekte Koch de verwekker van de tuberculose en in 1883 de cholera bacil.

Hij was ook de ontdekker van de verwekker van de slaapziekte.

In 1905 ontving Koch de Nobelprijs voor de geneeskunde.

Koekoeklaan.

De koekoek is een trekvogel, die zijn eieren in het nest van een andere vogel legt.

De eieren worden door de pleegouders uitgebroed. Het koekoeksjong groet echter veel sneller en jaagt dan “de echte kinderen” het nest uit.

Koelmanstraat.

Willem Koelman, geboren 30 juli 1875 te Katwijk en overleden op 28 juni 1936 te Utrecht, werd op 19 november 1903 benoemd tot gemeentesekretaris van Hogeveen, als opvolger van P. Doorn.

Hij bekleedde deze functie van 21 januari 1904 tot 28 juni 1936 en werd opgevolgd door E.J.Heslinga.

De Kogge.

De kogge is oudste schip uit de Middeleeuwen en wordt als een van de belangrijkste schepen beschouwd.

De kenmerken van de kogge zijn, een zeeschip met gelijkvormige gebogen steven en één mast, getuigd met een razeil in het midden.

Afbeeldingen van de kogge komen o.a. voor op het stadszegel van vele havenplaatsen, in het bijzonder van vele Hanzesteden.

De oudste stadszegel waarop een afbeelding van de kogge voorkwam is het stadszegel van Lübeck. In Nederland komt het stadszegel met de kogge-afbeelding voor op het stadszegel van de voornaamste steden aan de Zuiderzee.

Met de scheepsbenaming “de kogge” werd in Nederland niet alleen een zeeschip bedoeld, maar ook een kustvaarder en een binnenschip.

De kogge wordt wel eens de vader van de Nederlandse schepen genoemd.

Kolffstraat.

Willem Johan Kolff, geboren te Leiden op 14 november 1911, was van 1941 – 1951 internist in Kampen en privaat docent. In 1943 ontwikkelde hij, samen met de directeur van de metaalwarenfabriek Berk, de eerste bruikbare kunstnier.

Hij promoveerde in 1946 in Groningen op een proefschrift over de kunstmatige nier.

Sinds 1956 is hij Amerikaans internist.

Kometenlaan.

Een komeet of staartster is een hemellichaam. In het Grieks betekent het “een lang haar dragende ster(een lichtende ster)”. De bekendste komeet is de komeet van Halley.

De verschijning van een komeet veroorzaakte vroeger bij de bevolking, in streken waar nog bijgeloof heerste, onrust en angsten, het werd beschouwd als een voorbode van naderend onheil.

De Koolmees.

De koolmees is een zangvogel met kegelvormige snavel en zwarte kop.

Andere mezen in Nederland zijn de pimpelmees, kuifmees, glanskop, zwarte mees en staartmees.

Korenstraat.

Genoemd naar het “koren”, een wat verouderde benaming voor graansoorten.

In bepaalde gebieden komt in de volksmond de naam “koren” nog voor en daarmee wordt dan bedoeld, de graansoort die in dat gebied het meest wordt verbouwd.

Korenbloemstraat.

De korenbloem is een bloem die in het algemeen als onkruid tussen de rogge groeit en langs de randen van korenvelden.

De korenbloem is afkomstig uit het gebied van de Middellandse zee en is één van de plm. 500 soorten die er in de wereld bestaan.

Korhoenlaan.

De korhoen is een vogel die behoort tot de hoenderachtigen met als belangrijkste vogels, de hazelhoen, de auerhoen, de patrijs, de kwartel, de dwergkwartel, de fazant e.a.

De korhoen die veel voorkwam op de heidegrond, komt in 1994 in Drenthe nauwelijks meer voor.

Kortenaerstraat.

Deze straat is genoemd naar Egbert Meussen Cortenaer of Kortenaer, geboren 16 april te Groningen en overleden 13 juni 1665 bij Lowestoft.

Cortenaer nam onder luitenant-admiraal Maarten Harpertsz Tromp deel aan de zeeslagen van de Eerste Engelse Oorlog van 1652 – 1654.

Nadat Tromp bij Terheiden was gesneuveld werd Cortenaer benoemd tot "ordinaris kapitein" en was als zodanig "raad en assistent" van Wassenaar van Obdam, de opvolger van Tromp. Cortenaer werd op 6 mei 1659 benoemd tot vice-admiraal bij de Admiraliteit van de Maze en bij het uitbreken van de Tweede Engelse Oorlog van 1665-1667 bevorderd tot luitenant-admiraal.

Hij sneuvelde in de slag bij Lowestoft op 13 juni 1665 en bijgezet in een praalgraf in de St.Laurenskerk in Rotterdam.

Een aantal oorlogsschepen werd genoemd naar Egbert Meussen Cortenaer.

Er zijn acht Nederlandse oorlogsschepen die de naam Kortenaer hebben gedragen.

Eén van deze schepen, de Hr.MS Kortenaer nam onder bevel van Schout-bij-nacht Doorman in 1942 deel aan de slag in de Javazee en werd door een Japanse torpedojager getorpedeerd.

De 113 opvarenden werd door een Britse torpedojager gered.

Kortewijkstraat.

De Kortewijkstraat ligt tussen de Al.teveerstraat en de Beukemastraat.

De straat is genoemd naar Gerrit Kort die in 1767 door de kerkeraad werd aangesteld tot het houden van "catechisatiën en oegeningen".

Korte heeft in die tijd vele burgerlijke en kerkelijke functies bekleed.

De Kortewijk liep vroeger van het Slood tot aan het Hollandscheveldsche Opgaande (Wolfsbosstraat)

Kraaiheidestraat.

Genoemd naar de kraaiheide die behoort tot de familie van der Empetraceeën.

Het zijn kleine struiken die op heide lijken.

De kraaiheide komt voor in het Noorden van ons land op veenachtrige heidegrond en in de duinen. De zwarte bessen van deze struik hebben een zure smaak.

Het Krakeel.

Proost Bernhard Bentinck tot Diepenheim liet vanaf de vierde wijk, Julianastraat/hoek Kerkstraat, het Bentinckhoofddiep in oostelijke richting graven die later werd verlengd tot de Eerste Wijk (thans Hoofdstraat).

Dit graven ging echter met veel moeilijkheden en ruzies gepaard, daarom werd het Bentinckhoofddiep het "Krakeelsche Hoofddiep" genoemd. (krakélen = ruziemaken).

Thans is Krakeel ook de naam van een woonwijk in noord-oost Hoogeveen.

(Proost = voorzitter van een kapittel van kanunniken aan een kathedrale kerk, hoofdkerk van een bisdom).

Krakeelsedijk.

Zie Het Krakeel.

Kreuzestraat.

Deze straat in Hollandscheveld is genoemd naar de veenbes, (dialect: kreuze), met rode bessen. De veenbes behoort tot de familie van de Ericaceeën of heideachtigen.

Tot deze familie behoren verder nog: de blauwe bosbes (met zwartblauwe bessen), de rode bosbes (met rode bessen, de zgn. Preisselberen), de lepeltjesheide (de bessen van deze plant zijn als cranberries bekend), de rijsbes (met blauwzwarte bessen), die voorkomt op het hoogveen. De kreuze of veenbes komt veel voor op moerassige veengrond.

Kromme Jakken.

De Kromme Jakken is een weg in Noordscheschut, die loopt van de Hoogeveensche Vaart en de Coevorderstraatweg. Vroeger was de Kromme Jakke, die ook wel Dwarsgat werd genoemd, een

verbinding tussen de van Echtenswijk, later Verl. Hoogeveensche Vaart en de wijken in het zgn. Ritmeesterblok.

Dit gebied omvatte de wijken Kromme Wijk, Oude Wijk en Calkoenswijk.

De Kromme Jakken was een “kromme” wijk met vier bochten.

Met “jak” wordt een kort stuk vaarwater aangeduid, bijv. een wijk of een sloot, het tegengestelde van de jak wordt “rak” genoemd, waarmee bijv. een lang stuk sloot of wijk wordt bedoeld (o.a. Langerak).

De tramlijn van de E.D.S. Hoogeveen – Noordscheschut – Nieuweroord – Oosterhesselen – Nieuw Amsterdam/Emmen kruiste de Kromme Jakken.

Toen de tramlijn werd opgeheven verloor ook de trambrug, dus de brug over de Kromme Jakken haar functie en werd in 1963 bij de demping van deze wijk, gesloopt.

De trambrug werd bediend door resp. de families Gort, Tichelaar en Abbing.

De wijk Kromme Jakke is geheel gedempt en verhard.

Kromme Wijk.

De Kromme Wijk of Noorderwijk, die al in 1676 wordt genoemd, liep vanaf de grens met de gemeente Oosterhesselen in westelijke richting, ongeveer parallel aan de trambaan richting

Noordscheschut Schut tot aan het Zwarte Dijkje.

De Kromme Wijk, de Oude Wijk en de Calkoenswijk bevonden zich in het zogenaamde Noordsche Ritmeesterblok.

In dit blok bevond zich ook het Kromme Meer, waaraan de Kromme Wijk wellicht zijn naam heeft te danken. Ondanks de naam Kromme Wijk is de wijk niet krom, zonder bochten, kaarsrecht. De Kromme Wijk is over een belangrijk gedeelte gedempt.

De Kroon.

De Kroon is genoemd naar het sterrenbeeld De Kroon.

Er is een Noordelijke, de Corona Borealis en een zuidelijke, de Corona Australis.

De Corona Borealis is de kroon van Ariadne.

Ariadne was in de Griekse mythologie een dochter van Minos, de koning van Kreta.

Kruispad

Het Kruispad is genoemd naar Het Kruis, een kruis van waterwegen. Thans wordt met Het Kruis bedoeld een kruis van wegen nml. Hoofdstraat – Schutstraat – Alteveerstraat en het Haagje. Het Kruispad, waar vroeger de Berghuiswijk liep, is de verbinding tussen de Kruisstraat en het Beukemaplein.

Kruisstraat.

De Kruisstraat is genoemd naar Het Kruis, een kruis van waterwegen. Thans wordt met Het Kruis bedoeld een kruis van wegen, nml. Hoofdstraat – Schutstraat – Haagje en Alteveerstraat. De Kruisstraat is de verbinding tussen Het Haagje en het Beukemaplein en is gelegen even ten zuidoosten van het hiervoren bedoelde “Het Kruis”.

De Kwikstaart.

De kwikstaart behoort tot de Motacellidae, een familie met veel bekende zangvogels.

Als zangvogels die deel uitmaken kunnen o.a. worden genoemd, de gele kwikstaart, de grote gele kwikstaart en de witte kwikstaart, ook wel akkermannetje of wipstaartje genoemd.

De genoemde vogels zijn alle trekvogels.

Kymmellstraat.

Deze straat is genoemd naar Mr. Hendrik Jan Kymmel, (Hinne), geboren op 10 mei 1806 in Roden.

Kymmel was burgemeester van Beilen van 1829 tot 1835 en daarna als opvolger van Jhr. Rudolf Arend van Echten tot Holthe, burgemeester van Hoogeveen van 23 november 1835 tot 1 maart 1842. Daarna werd hij lid van het College van Gedeputeerde Staten. Van Drenthe. van Laarstraat.

De van Laarstraat, die loopt van de Weth. Robaardstraat tot aan de Tamboerlaan, is genoemd naar de van Laarswijk. Deze wijk liep van het Alteveersche Opgaande of Slood, de huidige Alteveerstraat, naar het Hollandscheveldsche Opgaande(Wolfsbosstraat). De van Laarswijk is genoemd naar Jan van Laar die aan deze wijk heeft gewoond.

Het Lage Holt.

Deze straat is genoemd naar het nog gedeeltelijk bestaande "Het Lage Holt", een benaming die voorkwam in de omgeving van het Kinholtsbos. Met "Het Lage Holt"(holt=Hout) wordt bedoeld het lage bos, het zgn. boerengeriefhout.

Landsteinerhof.

Karl Landsteiner, geboren 14 juni 1868 in Wenen en overleden op 26 juni 1943 in New York, was een Oostenrijks geneeskundige en patholoog. Hij was de ontdekker van de bloedgroepen waardoor o.a. de bloedtransfusie kon worden verbeterd. Na de eerste wereldoorlog werkte hij een aantal jaren in het R.K. Ziekenhuis te Den Haag. Voor de ontdekking van de bloedgroepen kreeg Landsteiner in 1930 de Nobelprijs.

Langedijk.

De Langedijk of Hollandsche Dijk liep van het Hollandscheveldse Opgaande (de Liester) tot Albarts Holtien en verder in oostelijke richting naar de Riegshoogtendijk. De Langedijk begint nu bij de (omgelegde) Hoogeveense Vaart en komt eveneens uit op de Riegshoogtendijk.

Langewijk.

De Langewijk, oorspronkelijk een langwerpig stuk veen, ligt tussen de Carstensdijk en de Jan Slotswijk.

De Lavalstraat.

Carl Gustav Patrik de Laval, geboren te Orsa op 9 mei 1845 en overleden te Stockholm op 2 februari 1913, was een Zweed ingenieur. Hij was de ontwerper van de stoomturbine.

Lavendelheide.

De lavendelheide is de naam van een kleine altijd groene heester, die behoort tot de familie der Ericaceën. Zij heeft leerachtige bladeren en bloemen. Tot deze familie behoren, behalve de lavendelheide of rotsbes, de pieris en de leucthoë. De lavendelheide komt voor op vochtige heide en in moerassige vene, bloeit in de maanden mei en juni en heeft rose en witte bloemen.

Laveranhof.

Charles Louis Alphonse Laveran, geboren te Parijs op 18 juni 1845 en overleden aldaar op 18 mei 1922, was een Frans geneeskundige. Voor zijn ontdekking van de verwekker van de malaria (moeraskoorts) ontving hij in 1907 de Nobelprijs voor geneeskunde.

Van Leeuwenstraat.

Deze straat in Elim is genoemd naar Marinus van Leeuwen, geboren 24 augustus 1817 te Nieuw Helvoet en overleden te Hoogeveen op 8 november 1877. van Leeuwen was predikant in Elspeet,

maar werd op 24 september 1863 door de Synode uit zijn ambt als leraar ontzet wegens onchristelijke levenswandel. Na zijn ontzetting bleef hij voor groepen mensen op christelijke samenkomsten het woord voeren. Toen de kerk aan het Swarsgat te Hollandscheveld hem een kerk en een gemeente aanbood, nam hij dit beroep aan. Bovendien werd hem de mogelijkheid geboden zich als winkelier te vestigen, hetgeen voor hem een extra bron van inkomsten kon zijn. Hij accepteerde ook dit aanbod, de winkel kwam in 1874 gereed. Vanaf 1 mei 1871 was van Leeuwen predikant van de gemeente aan het Dwarsgat. Behalve als predikant heeft hij ook les gegeven in lezen en schrijven, hetgeen oogluikend werd toegestaan. Ds. Marinus van Leeuwen heeft voor de bevolking van het Dwarsgat het tegenwoordige Elim, veel betekend.

Van Leeuwenhoekstraat.

Antoni van Leeuwenhoek, geboren 24 oktober 1632 te Delft en overleden aldaar op 26 augustus 1723 aldaar, was een Nederlands bioloog en uitvinder van de microscoop. Hij wordt de vader van de microbiologie genoemd. Op 15 augustus 1679 werd hij benoemd tot wijnroeier (ijker) van de gemeente Delft. Van Leeuwenhoek was een overtuigd tegenstander van de Generatie Spontanea, het ontstaan van levende wezens uit onbezielde stof.

Leeuweriklaan.

Genoemd naar de leeuwerik, een zangvogel met een snavel in kegelvorm. Tijdens het vliegen zingt hij en blijft daarbij soms op een plaats staan. Er zijn verschillende leeuweriksoorten, de kuifleeuwerik (in duinen, op strand en in dorpen), de boomleeuwerik (rossig en donkergevekt), de akkerleeuwerik (lichtbruin met zwarte vlekken) en de alpen- of bergleeuwerik (geelachtig).

Leiendijk.

Genoemd naar lei, een sloot of waterkering waar de boeren het vee lieten drinken. Een leisloot is de belangrijkste sloot in een veengebied.

Lek.

De straat is genoemd naar de rivier de Lek. Deze Rijnarm stroomt als de Lek van Wijk bij Duurstede tot aan Krimpen aan de Lek en vandaar als Nieuwe Maas naar zee.

Leliestraat.

Deze straat is genoemd naar de lelie, een bolgewas uit de familie der liliaceae.

Belangrijke soorten zijn de boerenlelie, de tijgerlelie, de witte lelie e.a.

Ze worden gekweekt om de snijbloemen.

De lelie wordt in de christelijke symboliek wel beschouwd als het symbool van zuiverheid.

van Limburg Stirumstraat.

Deze straat is genoemd naar Leopold, graaf van Limburg Stirum, geboren 22 maart 1758 te Hoogeveen en overleden 25 juni 1840 te Den Haag.

Van Limburg Stirum had in 1813 een belangrijk aandeel in het herstel van Nederlands onafhankelijkheid.

Samen met G.K. van Hogendorp en A.F.J.A. van der Duym van Maasdam, vormde hij het driemanschap, dat op 21 november 1813, in afwachting van de komst van de prins, het algemeen bestuur vormde.

Op 30 november 1813 ontving hij in Scheveningen de prins van Oranje en werd in 1814 benoemd tot luitenant-generaal.

Lindberghstraat.

Charles Lindbergh, geboren 4 februari 1902 te Detroit was een bekend Amerikaans vlieger. In 1925 werd hij vlieger en een postvliegtuig, dat het nachtelijk postverbvoer in de V.S. verzorgde. Hij leverde een uitzonderlijke prestatie toen hij in 1927 met een éénmotorig vliegtuig, de "Spirit of St. Louis", geheel alleen van New York naar Parijs vloog. Samen met zijn vrouw, Anne Morrow Lindbergh maakte hij in 1931 een exploitatievlucht via het Noordpoolgebied naar China en in 1933 een vlucht van Amerika, via Groenland naar Europa en terug via Zuid-Amerika. Enkele jaren later werd de baby van het echtpaar Lindbergh ontvoerd, hetgeen in de gehele wereld grote consternatie veroorzaakte. De ontvoerde baby werd enige tijd later vermoord teruggevonden. De familie Lindbergh verliet daarna Amerika en vestigde zich in Europa en voerde daar in opdracht van zijn regering reizen uit naar Duitsland en Rusland, waarbij hij vooral de Duitse oorlogsvoorbereidingen bekritiseerde. Ondanks deze kritiek bewonderde hij de Duitse prestaties op luchtvaartgebied hetgeen de reden was, dat hij, vooral in Amerika als pro-Duits werd aangezien. Lindbergh was één van de invloedrijkste mensen op luchtvaartgebied.

Lindenlaan.

Deze laan is genoemd naar de linde, een boom waarvan er plm. 250 soorten bestaan. In Nederland zijn er vier soorten, de grootbladige- of zomerlinde, de kleinbladige- of winterlinde, de Hollandse linde en de Amerikaanse- of langstelige zilverlinde. De linde wordt o.a. gebruikt voor beplanting langs wegen, in lanen, tuinen en parken. De linde kan een hoge leeftijd bereiken en vormt dan een monumentale boom, die bijvoorbeeld op vele oude landgoederen zijn stempel drukt. De linde heeft betekenis voor de bijenhouderij. Het hout van de linde wordt o.a. gebruikt voor blanke meubelen, houtsnij- en beeldhouwwerk en muziekinstrumenten.

Linthorst Homanstraat.

Mr. Jan Tijmen Linthorst Homan is geboren op 2 oktober 1873 te Assen en overleden op 27 mei 1932 op het buitengoed Overcinge in Havelte. Hij studeerde rechten aan de Rijksuniversiteit te Groningen en promoveerde aldaar in 1897. In 1904 werd hij lid van de Prov. Staten van Drenthe en in 1905 lid van de Asser gemeenteraad. Hij was voorzitter van de Drentsche Landbouw-Onderlinge, van het Koninklijk Nederlandsch Landbouwcomité (KNLC) en van tal van landbouworganisaties. Linthorst Homan werd op 1 oktober 1917 benoemd tot commissaris der Koningin in de Provincie Drenthe als opvolger van zijn vader Mr. J. Linthorst Homan. Hij heeft als zodanig veel voor de Drentse bevolking gedaan, zowel in economisch- als in cultureel opzicht. In het bijzonder heeft hij zich ingezet voor de zuidoosthoek van de provincie, waar vooral de veenarbeiders zwaar te lijden hadden onder de gevolgen van de ernstige economische crisis die na het einde van Wereldoorlog I ook ons land trof. Om de bevolking structureel te kunnen helpen, was hij in 1923 de initiatiefnemer tot de oprichter van de Stichting Opbouw Drenthe, deze naam is inmiddels gewijzigd in STAMM, "Staat voor Mens en Maatschappij". Om de grote armoede te kunnen bestrijden waren projecten en geld nodig. Linthorst Homan gelukte het steeds maar weer de benodigde gelden bijeen te brengen om daarmee de plannen van Opbouw Drenthe te realiseren. Hij was ook de stichter van de ontginningsmaatschappij "Het Lantschap Drenthe", die over bevoegdheden en middelen beschikte om gronden in een snel tempo in cultuur te brengen. Ook aan zijn bemoeienissen is het te danken dat voor de verwerking van het Haagse stadsvuil Drenthe werd gekozen. De VAM in Wijster moest hiervoor een belangrijke uitbreiding tot stand brengen.

Linthorst Homan was Ridder in de Orde van de Nederlandsche Leeuw en Groot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

Om gezondheidsredenen moest hij per 1 november 1931 ontslag vragen.

Hij werd opgevolgd door mr. R.H. Baron de Vos van Steenwijk.

Lisdodde.

De lisdodde is een geslacht van moerasplanten. Er zijn 9 soorten, de bekendste zijn de grote en de kleine lisdodde.

De lisdodde heeft tal van volksnamen o.a. de kannebroeder, de lampenpoetser en de duikelaar.

In het Drents wordt deze plant toezebolt genoemd.

Listerhof.

Genoemd naar Joseph Lister, een Engels chirurg, geboren op 5 april 1827 in Upton'Essex en overleden op 10 februari 1912 in Waltmer'Kent, die ontdekte dat wondettersing door bacteriën wordt veroorzaakt.

In verband met deze ontdekking werd door hem in 1865 de antiseptische wondbehandeling ingevoerd.

Lodderstraat.

Genoemd naar Teunis Lodder Krijnzoon, geboren in Ouddorp(Z.H.) op 23 juli 1864.

Lodder was van 20 februari 1913 tot 29 augustus 1923 burgemeester van Hoogeveen. Hij werd opgevolgd door Mr. J.L. Bouma. Het gezin Lodder vertrok op 17-09-1923 naar Baarn.

Lomanlaan.

Diederich Jan Loman Berendszn. Was een van de laatste rentmeesters van de fam. V. Echten.

Na de dood van ritmeester Hendrik gaf hij namens de Heer van Echten, gronden in erfpacht uit tegen een veel hogere grondrente dan die in Hoogeveen gebruikelijk was.

De Lijster.

De lijster behoort tot een geslacht van zangvogels uit de familie der Turdidae of lijsterachtigen, waarvan de zanglijster en de merel wel de bekendste zijn.

Tot deze familie behoren verder, de tapuit(in heidegebieden) de beflijster, de grasmus, de braamsluiper, de grote lijster(in de duinen), de spotvogel(in parken en tuinen), de nachtegaal, de rietzanger(een moerasvogel), de tjiftjap, de kramsvogel, het paapje(in de duinen) e.a.

De Maaier.

Genoemd naar de maaier, een begrip uit de landbouw.

Een maaier is degene die met een zeis of met een maaimachine granen of gras maait

Maas.

De rivier de Maas (fr. Meuse), waarnaar deze straat in de wijk Schutlanden is genoemd, ontspringt op het plateau van Langres. Zij loopt door de Franse Ardennen, langs Fumay en Givet en in België langs Dinant – Namen – Luik en Visé.

De Maas komt bij Eysden ons land binnen en vormt van Eysden tot Maastricht de grens tussen Nederland en België, loopt verder tot Borgharen en vormt tot Stevensweert nogmaals de grens met België. Zij stroomt langs Roermond – Venlo – Arcen en Gennip naar

Heumen (bij Mook). Van Heumen naar Weurt bij Nijmegen werd in 1919 het Maas – Waalkanaal gegraven. Het kanaal is 13 km. Lang en schikt voor schepen van 2.000 ton.

Van Heumen liep de Maas tot Heusden en verder naar Loevestein waar Maas en Waal samenvloeien.

De dichter H. Tollens Cz noemt deze samenvloeiing in zijn gedicht Slot Loevestein:

Waar Maas en Waal te zamen spoelt

En Gorkum rijst van ver
Daar heft zich op de linker zoom,
En spiegelt in de brede stroom
Een slot van eeuwen her.

't Is Loevestein, 't is Loevestein
waarvan de wereld sprak enz.

De samenvloeiing gaf meermalen afstromingsmoeilijkheden waardoor overstromingen ontstonden
In verband daarmee werden in 1904 Maas en Waal gescheiden en werd vanaf Heleind, bij Heusden
de Bergsche Maas of Verlegde Maas gegraven

Door het scheiden van Maas en Waal stroomt het Maaswater sneller naar zee, nml. Via Maas –
Bergsche Maas – Amer – Hollandsch Diep en Haringvliet.

De lengte van de Maas bedraagt 925 km.

Magnoliastraat.

De magnolia behoort tot de familie van de Magnoliaceae, genoemd naar P. Magnol, directeur van de
Hortus te Montpellier. De magnolia is een boomsoort met grote tulpvormige bloemen.

Tot deze plantenfamilie behoort ook de Tulipafera met tulpvormige bloemen die wel ten onrechte
Tulpenboom wordt genoemd. Men ziet ze in tuinen en parken.

Tot de magnoliafamilie behoren plm. 100 soorten.

Op Java komt de Magnolia Champaca voor met gele bloemen waaruit parfum wordt bereid en in China de
Magnolia Verum Hook. De vruchtjes van deze bloem komen als het zgn. steranijs in de handel. De vrucht van de
in Japan voorkomende Magnolia Anisatum bevatten het giftige
shikimine(bitterstof) en zijn niet te gebruiken. De schors van deze boom wordt gebruikt bij het
bereiden van wierook.

Maiskamp.

Mais of Turkse tarwe, uit de familie der Gramineae, is een belangrijke graanvrucht, die wordt
verwerkt tot producten voor mens en dier.

De mais is na de rijst de voornaamste graanvrucht.

Maiszetmeelproducten zijn o.a. maizena, cornflakes, glucose, dextrine, spijsolie en veevoeder.

Na de 2^e wereldoorlog werd de maisteelt in Nederland, die omstreeks 1934 is begonnen, aanzienlijk
uitgebreid.

Er zijn verschillende soorten mais, zoals suikermais, voedermais, sweet corn (Noord-Amerika) –
pofmais(grote bekendheid in de Verenigde Staten als popcorn).

Verder de siermais met wit gestreepte of bont gekleurde bladeren en de fraai gevormde maiskolven,
in Zuid-Amerika met een stengel van 3-5 meter, met glanzende korrels

Mantinghstraat.

Deze straat is genoemd naar Willem Hendrik Mantingh, geboren 25 augustus 1738 te Westdorp,
gemeente Borger.

Mantingh vestigde zich in 1738 als arts in Hogeveen, waarmee het aantal artsen voor deze gemeente
met ruim 4000 inwoners toe op vier werd gebracht.

Mantingh was een bekwaam arts, werd door zijn patienten zeer gewaardeerd en was daardoor in
staat een grote praktijk op te bouwen. De grenzen van zijn werkgebied zou men ongeveer als volgt
kunnen omschrijven:

Hogeveen – Avereest- de Wijk – Meppel – Steenwijk – Beilen – Assen – Zuidlaarderveen – Emmen –
Hogeveen.

Voor die tijd werkelijk een enorm gebied, waar geen verharde wegen waren en waar hij zich alleen met paard, rijtuig of te voet kon verplaatsen, hetgeen hem, vooral in de winter meermalen grote problemen heeft gegeven.

Mantingh bemoeide zich ook met politiek, hij was lid van de Drentse Staten en had in de strijd tussen Patrotten en Prinsgezinden, de zijde van de Patriotten gekozen.

Hij was een vooraanstaand Patriot die in 1786 het bevel voerde over een grote groep Hoozeveense Patriotten.

In 1787 werd de macht van de Patriotten gebroken en moesten zij de wapenen inleveren.

Het Provinciaal Bestuur voerde een zuivering uit waarbij vele Patriotten hun functie verloren.

Ook de Patriot Mantingh ontkwam niet aan die zuivering: zijn functie als lid van de Drentse Staten werd hem ontnomen.

Mantingh is als arts in Hoozeveen gebleven tot zijn overlijden in september 1791.

Marconistraat.

Guglielmo Marconi, geboren 25 april 1874 in Griffone/Bologna en overleden op 20 juli in Rome was een Italiaans ingenieur en uitvinder van de draadloze telegrafie.

Marconi was de eerste die een antenne gebruikte, waardoor de afstand tussen zender en ontvanger veel groter kon worden gemaakt. In 1901 slaagde hij er in signalen over de Atlantische Oceaan te brengen en in 1912 telegrafeerde hij over een afstand van 108.000 km.

Marconi ontving in 1909 de Nobelprijs voor natuurkunde.

De Italiaanse koning benoemde hem in 1919 tot lid van de Senaat. Hij werd in 1929 markies.

van Marleweg.

Deze weg is genoemd naar Derk van Marle, geboren 1 augustus 1846 in Assen en overleden te Hoozeveen op 9 juni 1915 en zijn zoon Derk van Marle, geboren op 29 december 1873 te Hoozeveen en overleden te Hoozeveen op 14 januari 1913, die beiden brievenaar en kantoorhouder van de Posterijen in Noordsche Schut zijn geweest.

Het kantoor was toen gevestigd in het pand de Brink, thans bewoond door de fam. Borgmeier.

Derk van Marle Sr. Was ook brievenaar (= postbesteller) in Assen geweest, daar werd deze functie Rijksoetbode genoemd.

Marnixstraat.

De Marnixstraat is genoemd naar Philips van Marnix, Heer van Sint Allegonde (1540-1598), een schrijver, staatsman en godgeleerde.

Door toedoen van van Oldebarnevelt droegen de Staten hem op de bijbel uit de oorspronkelijke taal de te vertalen.

Hij bekeerde zich in 1560 tot het Calvinisme.

Het auteurschap van het Wilhelmus wordt wel aan hem toegeschreven, maar daarover bestaat geen zekerheid.

Hij was een vriend van Willem van Oranje en steunde deze in zijn streven naar religievrede en voor burgerlijke vrijheden, niet alleen voor de Gereformeerde Kerk maar ook voor de R.K.Kerk.

Hij week uit naar Duitsland, naar Oostfriesland en schreef daar een boek tegen de R.K.Kerk, dat als een pleidooi voor het Calvinisme moet worden beschouwd.

Marnix schreef o.a. een berijming van de psalmen, die later werd vervangen door een veel minder hoogstaande psalmberijming van Petrus Dathenus.

Marten Kuilerweg.

Marten Kuiler, geboren in Dalen op 19 december 1919, sneuvelde in Wereldoorlog II op 14 mei 1940 bij Overschie.

Hij werd begraven in de Militaire Erehof van de algemene begraafplaats Overschie.

Martsenstraat.

Op 20 juni 1630 kochten enkele Amsterdamse kooplieden van de erfgenamen van Jonkvrouw Ada van Burmania de helft van de venen die ze had nagelaten en die gelegen waren in de marke Meppen.

Eén van die kooplieden was Cornelis Martsen, die later deelgenoot werd van de Compagnie van de 5000 Morgen.

Na de oprichting van deze Compagnie op 12 maart 1631 kwam er al snel onenigheid onder de participanten.

De indruk bestaat dat ze de hoofddirecteur, Jonkheer van Echten, terzijde wilden schuiven om zelf de leiding in handen te nemen.

Op de stokleggingsdag, 28 juli 1631, werd het contract van de Compagnie der 5000 Morgen zodanig gewijzigd dat men te allen tijde vrij was om uit te treden.

Op deze wijze gaf Jonkheer Roelof van Echten een aantal lastige heren de gelegenheid de Compagnie te verlaten.

Een aantal Amsterdammers maakte hiervan dan ook al snel gebruik, nml. op 27-12-1631.

Ze kregen hun geld terug, behalve Cornelis Martsen. Op 27 mei 1632, één dag voor de terugbetaling, tekende Martsen weer in, nu voor 200 Morgen. Hij was de enige, die direct de koopsom moest betalen, het was de straf voor het feit dat hij had willen uittreden.

De Mast.

Een mast komt voor op zeilschepen en is bestemd om de zeilen en het want te dragen.

Mathijssenstraat.

Antnius Mathijssen, geboren op 4 november 1805 in Budel en overleden op 14 juni 1878, was een Nederland chirurg.

Hij werd als militair chirurg opgeleid in Brussel, Maastricht en Utrecht en promoveerde in 1837 te Giessen(Dld).

Hij vond in 1851 gipsverband uit waardoor botbreuken beter konden worden behandeld.

Meerboomweg.

In het Carstensbos, eigendom van de fam. Carsten, stond in het midden van 19^e eeuw, op de hoek van een dwarswijk en de Tweede Wijk een grove den, de eerste meerboom, die eenkele jaren geleden werd vervangen.

Omstreeks 1630 bestond het gehele gebied waarin later het Carstensbos stond, uit veen.

In dit veengebied lag een groot meer dat "Het Grote Meer" wordt genoemd. Dit meer vinden wij terug in de benaming meerboom.

De Meerboomweg loopt van de Coevorderstraatweg naar Elim

Meerkoetlaan.

De meerkoet is een watervogel die behoort tot de rallen, die door hun bouw in staat zijn om door het struikgewas te sluipen.

In Nederland kennen wij de meerkoet en de purperhoen die hier overwinteren en de kwartelkoning, het porseleinhoen en de ral, die in het najaar wegtrekken.

Van de buitenlandse soorten kunnen worden genoemd, de jacanae, kleine langbenige vogels met lange tenen en lancetvormige nagels, die ook wel chirurgijnen worden genoemd (Amerika en Australië) en de zonnevogels (Afrika en Indonesië).

Meerstalstraat.

De meerstal is een plas zonder afwateringsmogelijkheid waarin veenvorming optreedt.

Meester Kosterweg.

Deze weg is genoemd naar Geert Koster, geboren 17 augustus 1865 in Zuidwolde en overleden te Hoozeveer op 11 juni 1950.

Koster werd op 1 september 1891 benoemd als eerste hoofd van de Gereformeerde Lagere School te Noordscheschut en bleef dit tot 22 maart 1927.

De school stond op de hoek van de Verlengde Hoozeveense Vaart en het Linthorst Homankanaal OZ.

In 1929 werd de huidige school aan de Drogenraai gebouwd.

Meester Koster is sterk betrokken geweest bij het kerkeijk- en verenigingsleven te Noordscheschut.

Meester Pieterswijk.

Genoemd naar Meester Pieter Jans Steen, die behalve onderwijzer ook vervener was.

Meester Sterkenweg.

Genoemd naar Klaas Sterken, geboren 24 juli 1868 in Hollandscheveld en overleden te Hoozeveer op 29 december 1946, die meer dan 40 jaar onderwijzer is geweest aan de openbare school aan het Noord.

Meester Sterken gaf onderwijs op een manier die hem bij zijn leerlingen zeer geliefd maakte en ze lieten dat ook merken. Zo hadden ze bijv. om zijn verjaardag niet te vergeten, zijn geboortedatum gesneden in het vonder dat voor de school lag. Was hij dan jarig, dan was bij zijn aankomst de school al versierd en werd de meester toegezongen.

's-Middags ging hij naar huis met een met veldbloemen versierde fiets en cadeautjes.

Toen door een slecht beleid op school vele moeilijkheden ontstonden die zelfs een schoolstaking tot gevolg hadden, werd Sterken tot waarnemend hoofd benoemd.

Bij de viering van zijn 40-jarig jubileum in Zaal Harkema te Noordscheschut was er een grote belangstelling van leerlingen, oud-leerlingen en ouders.

Het was een huldeblijk voor meester Sterken die voor de jeugd en voor het onderwijs op het Noord veel heeft betekend.

Sterken was erg muzikaal en bekend als dirigent van enkele zangkoren.

Melkweg.

De Melkweg is een brede lichtgevende gordel aan de hemel, die bestaat uit een ontelbare hoeveelheid sterren.

Mendelhof.

Genoemd naar Gregor Mendel, geboren op 22 juli 1822 in Heinzendorf en overleden

op 6 januari 1884 in Brunn. Hij was een Oostenrijks plantkundige en geneticus.

Hij studeerde in Wenen physica en natuurwetenschappen.

Mendel heeft belangrijk onderzoek gedaan op het gebied van de erfelijkheidsleer (de wetten van Mendel).

De Merel.

De merel behoort tot de familie Rurdidae of lijsterachtigen.

Tot deze familie behoort het geslacht Turdus, waarvan in Nederland vogels voorkomen, die bij de straat de lijster zijn vermeld.

Merwede.

Merwede is één van de straten in de wijk Schutlanden die naar een rivier is genoemd.

De Merwede vormde vroeger vanaf Loevestein de benedenloop van zowel de Maas als van de Waal.

In 1904 werd de Maas bij Andel afgedamd en vanaf die datum wordt door de Merwede uitsluitend Waalwater afgevoerd.

Waar de Waal overgaat in de Merwede wordt dit gedeelte de Boven Merwede genoemd.

Vanaf Werkendam spreekt men van Nieuwe Merwede, die plm. $\frac{3}{4}$ van het water van Waal en Bovenmerwede afvoert naar het Hollandsch Diep.

Mesdagstraat.

Hendrik Willem Mesdag, geboren 23 februari 1831 en overleden op 20 juli 1915 in Den Haag was een bekend Nederlands schilder en lithograaf.

Hij behoorde tot de Haagse school en werd vooral bekend als vertolker van de beweging van de golven en van de zee.

Zijn zeegezichten onderscheiden zich door ruimte.

Beroemd werd zijn schilderij Panorama van Scheveningen, een cilindrisch schilderij, 14 m. hoog, omtrek 120 meter.

Bij het maken van dit schilderij kreeg hij medewerking van zijn vrouw Sientje Mesdag – van Houten en verder van Th.E.A. de Bock – B.J. Blommers en G.G. Breitner.

Mesdag schonk zijn belangrijkste verzameling werken van Nederlandse tijdgenoten aan de Staat.

Ze zijn ondergebracht in het Museum Mesdag in Den Haag.

Meteorenlaan.

Meteoren zijn kleine, vaste lichamen die zich in de ruimte om de zon bewegen. Ze zijn in een zo groot aantal aanwezig dat de aarde bij haar beweging om de zon in elk etmaal meer dan een miljoen meteoren ontmoet.

Meteoren worden ten onrechte vallende sterren genoemd. Het zijn echter geen sterren maar meestal resten van uitgedoofde kometen.

Middenweg.

De Middenweg loopt van de Begoniastraat tot aan de Wethouder Robaardstraat en deelt de wijk Zuid doormidden.

Middenveldweg.

De Middenveldweg is genoemd naar het waterschap Middenveld. Deze weg, die aansluiting geeft op de autoweg A28 geeft via de Edisonstraat toegang tot het industrieterrein in Hoogeveen.

Mimosastraat.

De acacia behoort tot de familie van de Mimosaceën, waarvan vele soorten bestaan.

Tot deze familie behoren de acacia, het kruidje roer mij niet, de koraalerwt, een plm. 30 meter hoge boom met rode zaden waarvan sieraden worden gemaakt en de Indonesische bomen: de regenboom en de schaduwboom.

De acacia is een plantengeslacht met plm. 500 tropische en subtropische soorten, als regel bomen en klimplanten, vaak met doornen en stekels

Enkele soorten van de acacia worden in kassen gekweekt.

In februari worden de bloeiende takken uit Zuid-Frankrijk geïmporteerd en onder de naam Mimosa in de handel gebracht.

Modderwijk.

De Modderwijk, vroeger ook wel de Eerste wijk genoemd, liep van de Coevorderstraatweg tot ongeveer aan de grens van de voormalige gemeente Oosterhesselen, onderbroken door de Kromme Jakken en de Jan Knegtweg.

Toen het sluisje bij Veenlust aan de Coevorderstraatweg, het zgn. Krakeelse Sluisje, gedempt werd is de verbinding van de Modderwijk en de Calkoenswijk met de Kromme Jakken tot stand gebracht.

De Modderwijk is voor een groot gedeelte gedempt.

Molengang.

De Molengang is een voetgangersverbinding tussen de Hoofdstraat en het parkeerterrein op het Bilderdijkplein.

Zie voor bijzonderheden omtrent de Hoogeveense molens bij Molenweg.

Molenweg.

De Molenweg in Noordscheschut is genoemd naar de molen van de fa. Boesjes.

De vergunning voor de bouw van deze molen werd aangevraagd door Meeuwes Robaard.

De molen met de naam "Korenbloem" werd in 1852 gebouwd en was zowel over de weg als per boot bereikbaar.

In 1852 werd Jan Robaard de eerste eigenaar. Van 1870 tot 1886 was G.J. Oldekamp de molenaar. Zijn opvolger was Jacob Thomas, diens zoon, Jan Thomas, was de volgende bezitter.

In de jaren dat deze molenaar was, plaatste hij een petroleummotor bij de molen en noemde deze toen de Eerste Drentsche motormolen. In 1930 werd de nieuwe eigenaar Rudolf A. Boesjes, de laatste was Jan Boesjes.

De wieken van de molen werden in 1949 afgebroken en het overblijvende gedeelte werd in 1970 gesloopt.

In de gemeente Hoogeveen kende men, behalve de molen in Noordscheschut, nog 6 molens, t.w. op het Zuideropgaande- Hollandscheveld(het Hoekje)- het Haagje- Schutstraat- Willemskade en de molen in de van Echtenstraat.

De eerste molen in Hoogeveen stond aan de Schutstraat en was in gebruik van 1675 tot 1700.

Montbretiastraat.

De montbretia is een sierplant met gele of oranje kleuren die behoort tot de familie van de Iridaceeën of lisachtigen uit de orde der Liliifloren waarvan er meer dan 100 soorten bestaan.

Tot deze familie behoren o.a. de iris met plm. 200 soorten, zoals de moraea met plm. 100 soorten, de tijgerlelie(Amerika), de crocus met plm. 90 soorten, de Amerikaanse Sisyrinchium, de gladiolus met meer dan 200 soorten, de freesia, met 10 soorten in Afrika en de tritonia Ker, eveneens in Afrika.

Montgomerystraat.

Bernard Law Montgomery of Alamein was een Brits veldmaarschalk.

In Wereldoorlog II kreeg hij in 1942 het commando over het Britse leger in Egypte.

In oktober 1943 leverde het 8^e leger, onder leiding van de inmiddels tot generaal benoemde Montgomery de beslissende slag bij Alamein.

Met deze slag werd aan de bedreiging van o.a. Alexandrië en het Suezkanaal een einde gemaakt.

Daarna veroverde Montgomery Libye en in samenwerking met de Amerikanen en vrij Fransen, Tunis.

Hij was opperbevelhebber van de Engelse strijdkrachten, die deelnamen aan de invasie op het vasteland van West-Europa.

Na de strijd in Normandië, bevrijdde Montgomery als opperbevelhebber van de 21^e legergroep, bestaande uit het Engels 2^e leger en het Canadese 1^e leger, Zuid- en Oost Nederland.

In 1945 nam hij op zijn hoofdkwartier in de Lünenburgerheide, als plaatsvervanger van Generaal Eisenhower, de onvoorwaardelijke overgave in ontvangst van de Duitse troepen onder leiding van de Duitse veldmaarschalk Busch.

Daarmede kwam voor Nederland, Noord-Duitsland en Denemarken op 5 mei 1945 een einde aan de 2^e Wereldoorlog.

In 1946 werd Montgomery chef van de Imperiale Generale Staf en werd hij tot peer verheven.

Mortonhof.

Willem Thomas Green Morton, geboren 9 augustus 1819 te Charlton(Massachusetts) en overleden op 15 juli 1868 te New York, was een Amerikaans geneeskundige.

Hij paste op 16 oktober 1846 bij een chirurgische ingreep in het Massachusetts General Hospital de eerste aethernarcose toe.

Morsestraat

Samuel Finley Breese Morse, geboren in Charlestown (Massachusetts) 27 april 1791, en overleden 2 april 1872 in New York, was een Amerikaans natuurkundige, de uitvinder van de telegraaf. Het Morse-alphabet bestond oorspronkelijk uit 4 elementen; punten en strepen, lange- en korte tussenruimten. In 1847 werd hierin verandering gebracht door de natuurkundige Gerke in Hamburg, die alleen van punt en streep gebruik maakte. Dit Morsealphabet is sinds 1865 als internationaal alfabet algemeen in gebruik.

Moscou

Het gedeelte van het Zuideropgaande op de uiterste grens van de gemeente wordt Moscou genoemd. De verhalen over de barre veldtocht van Napoleon naar Moskou en over de Krimoorlogen en wat zich daar allemaal afspeelde drongen ook door tot de turfgravers in dit Hoogeveense turfgebied. Men stelde zich die oorlogsgebieden voor als eindeloos en onherbergzaam, Moskou was ver weg. De veenarbeiders die in het afgelegen gebied van de Drents-Overijsselse grens werkten, waren onder de indruk van de berichten over de oorlogsellende in Oost-Europa. Zij leidden eveneens een leven van ontbering en eilende en vergeleken de slagvelden met het onbereikbare en woeste gebied waarin zij hun arbeid verrichtten. Daarom noemden ze dit gebied Moscou, een naam die paste bij de omstandigheden waaronder zij in deze veenstreek moesten leven en werken.

Mr. Cramerweg

Deze weg is genoemd naar Mr. Jacob Cramer, geboren 25 februari 1899 in Heukelom..In 1926 werd in Assen opgericht de Centrale Vereniging voor de Opbouw Drenthe met als doelstelling om, in samenwerking met provincie, gemeenten en het bedrijfsleven, door middel van sociale en economische opbouw de grote werkloosheid en de, als gevolg hiervan, schrijnende armoede te bestrijden.

Mr. Cramer werd in 1927 directeur van deze vereniging en heeft zich volledig ingezet om verbetering te brengen in de barre omstandigheden waarin de bewoners van de Drentse venen verkeerden. Tijdens de bezetting moest Mr. Cramer onderduiken en speelde een belangrijke rol in het verzet. Hij werd door de Nederlandse regering in Londen benoemd tot lid van het College van Vertrouwensmannen en heeft in deze functie in belangrijke mate bijgedragen aan het weer functioneren van het Nederlandse bestuursapparaat en het herstel van de democratische rechtsorde. In de periode 1945 -1951 was hij lid van de Eerste hamer voor de Partij van de Arbeid. Hij was verder lid van het college van curatoren van de Rijksuniversiteit Groningen.

Op 16 juli 1951 werd hij benoemd tot Commissaris der Koningin in Drenthe, als opvolger van [Mr. Dr. R.N. Baron](#) de Vos van Steenwijk. In verband hiermede moest hij zijn functie als directeur van de Opbouw Drenthe neerleggen en werd toen tot Voorzitter van deze vereniging benoemd.

Mr. Cramer bleef Commissaris der Koningin tot maart 1964 en werd toen opgevolgd door Mr. K.H. Gaarlandt.

Mr. Harm Smeengestraat

Genoemd naar Harm Smeenge, geboren 25 mei 1852 in Assen en overleden aldaar op 9 mei 1935. Hij promoveerde in 1877 in het Romeins- en Nederlands recht en werd in 1879 benoemd tot griffier bij het kantongerecht in Meppel. Als leraar aan de R.H.B.S. in Meppel doceerde hij van 1881 tot 1899 staathuishoudkunde en staatsinrichting.

Hij was voor de Liberale Staatspartij lid van de gemeenteraad van Meppel en van 1891 tot 1935 voorzitter van de schippersvereniging 'Schuttevaer', waar hij zich bijzonder inzette voor het onderwijs aan schipperskinderen.

In 1886 werd hij, als opvolger van mr. L. Oldenhuis Gratama, lid van de Tweede Kamer voor een periode van 32 jaren! Smeenge was voorstander van het beginsel, gelijke rechten voor man en vrouw, ook op staatkundig gebied. Daarom steunde hij bij de grondwetsherziening in 1887 een voorstel voor de invoering van het vrouwenkiesrecht.

In 1890 werd Smeenge benoemd tot kantonrechter in Hogeveen. Op zijn initiatief werd in 1893 de 'Vereniging tot bevordering van het ambachtsonderwijs in Drenthe' opgericht en werd in 1909 in Meppel de eerste landbouwwinterschool geopend.

Het nijverheidsonderwijs heeft steeds zijn grote belangstelling gehad. Om het vakonderwijs te bevorderen werd in 1919 het Mr. Harm Smeengefonds gesticht, waaruit jaarlijks prijzen beschikbaar gesteld worden voor de beste leerlingen uit het nijverheidsonderwijs.

In 1900 werd hij benoemd tot griffier van het gerechtshof in Amsterdam, een functie die hij tot 1929 heeft vervuld. In zijn Amsterdamse periode was hij van 1919 tot 1935 lid van de Eerste Kamer en verder lid van de Provinciale Staten van Noord Holland en lid van de Zuiderzeecommissie. Als dank voor zijn inspanningen en als eerbetoon werd een gemaal bij Vollenhove naar hem benoemd. Smeenge heeft zich bij voortduring ingezet voor de Drentse belangen en heeft daardoor veel voor Drenthe betekend. Hij had een veelzijdige belangstelling, in het bijzonder voor het onderwijs en voor de landbouw.

'Oeze Harm', zoals hij in Drenthe werd genoemd genoot in Drenthe veel aanzien en vertrouwen. Smeenge werd in 1931 wegens zijn verdiensten benoemd tot Grootofficier in de Orde van Oranje-Nassau.

Muurbloemstraat

Deze straat is genoemd naar de muurbloem die behoort tot de familie van de kruisbloemigen. Tot deze familie behoren o.a. de tuinbouwproducten radijs, rammenas, tuinkers, mierikswortel, alsmede de sierplanten judaspenning, damastbloem en de violier. De muurbloem bloeit van mei tot einde zomer met de kleuren donkergeel en roodbruin.

De Nachtegaal

Deze straat is gelegen tussen Wolfsbosstraat - Valkenlaan- Sperwerlaan en Buizerdlaan en is genoemd naar de nachtegaal. een grauwe zangvogel met een krachtige melodieuze zang.

De nachtegaal die behoort tot de familie van de lijsterachtigen overwintert in Noordafrika en komt in het voorjaar om te broeden o.a. naar ons land.

Deze zangvogel komt vooral voor in de duinstreken en in de noordelijke en oostelijke provincies.

Nadirtaan

Nadirlaan komt van een Arabisch woord dat voetpunt betekent en is het denkbeeldig punt op de hemelbol dat zich loodrecht onder de waarnemer bevindt.

Nadir staat precies aan de tegenovergestelde kant van het zenit en is dus voor iedereen onzichtbaar.

Narcisstraat

De Narcisstraat is genoemd naar de narcis, een bolgewas met de kleuren geel en wit, Zij behoort tot de familie der Amaryllidaceëen.

tot deze familie behoren de paasbloem (geel), de dichternarcis (helderwit met rood randje), de trosnarcis en de hoepelroknarcis.

De narcis is een van de belangrijkste culturen van de Nederlandse bloembollenteelt. De teelt van narcissen vindt voornamelijk plaats in de oude bloembollenstreek, o.a. in de gemeenten Haarlemmermeer, Hillegom, Lisse en Sassenheim.

Nassaustraart

Deze straat is genoemd naar het Huis van Nassau. Nassau was een Duits hertogdom, thans gelegen in de deelstaat Hessen. Dit hertogdom werd in 1159 door het aartsbisdom Triër aan de graven van Laurenburg in leen gegeven, die zich vanaf 1160 graven van Nassau noemden. Een van deze graven, Hendrik de Rijke, had twee zonen, Walram I en Otto, waaronder het hertogdom werd verdeeld, namelijk in een Walramse lijn en een Ottonische lijn van Nassau. De Ottonische lijn van Nassau is de zijn van het Nederlandse vorstenhuis.

Neptunus

De planeet Neptunus is genoemd naar de Romeinse god van de zee. Hij werd ontdekt in 1846 en is op Pluto na de verste planeet. Neptunus heeft een middellijn van 48.000 kilometer.

Nicolaas Beetsplein

Genoemd naar Nicolaas Beets, geboren 13 september 1814 in Haarlem en overleden op 13 maart 1903 te Utrecht, een bekend theoloog en letterkundige.

Zijn bekendste werk is de 'Camera Obscura', een typisch Nederlands werk, dat hij heeft geschreven onder het pseudoniem Hildebrand.

Tussen 1834 en 1839 schreef hij reeds verhalen zoals 'Spaansche verhaal'. 'Masquerade' en 'Ada van Holland'.

Op 11 maart 1839 promoveerde Beets in de theologie, werd in 1840 predikant in Heemstede en was van 1874 tot 1884 hoogleraar in de theologie in Utrecht.

Hij kreeg bekendheid als schrijver van huiselijke poëzie, zoals Zangdrift, Lente, Het boertje van Heemstede, Breistertje, De conducteur e.a.

Beets heeft ook vele theologische geschriften op zijn naam staan, o.a. prekenbundels, Kruiswoorden, Lektuur voor het ziekenvertrek en Stichtelijke Uren.

Nicolaas Beetsstraat

De Nicolaas Beetsstraat ligt tussen de van Goghlaan en de [Jhr. de Jongestraat](#). Zie verder voor bijzonderheden Nicolaas Beetsplein.

Nobelstraat

Deze straat is genoemd naar Alfred Bernhard Nobel, een Zweeds industrieel, geboren 21 oktober 1833 in Stockholm en overleden 10 december 1896 in San Remo.

Hij begon met de vervaardiging van ontplofbare stoffen en vond tussen 1865 en 1867 het dynamiet uit.

Na zijn dood bleek dat hij een belangrijk deel van zijn vermogen beschikbaar had gesteld voor de oprichting van de zogenaamde Nobelstichting.

Uit fondsen van deze stichting worden jaarlijks 5 prijzen uitgereikt aan personen die in het afgelopen jaar de mensheid het grootste nut hebben bewezen op het gebied van de natuurkunde, scheikunde, geneeskunde, letterkunde en voor verbroedering van de volken (vredesprijs).

De eerste prijsuitreiking vond plaats in 1901, namelijk voor natuurkunde W.C. Röntgen (Duitsland), scheikunde J.H. van 't Hof (Nederland), geneeskunde E. von Behring (Duitsland), letterkunde R.F.A. Sully-Prudhomme (Frankrijk) en vredesprijs H. Dunant (Zwitserland) samen met F. Passy (Frankrijk). De prijzen worden in het algemeen door de koning van Zweden uitgereikt.

Noord

'Noord' is genoemd naar het Noordsche Opgaande.. Nadat het kanaal de 'Echtinger- of Nije Grifte', later de Hoogetveensche Vaart, tot Het Kruis was voltooid, werd vanaf dit punt in noordelijke richting, de Eerste Wijk gegraven, gevolgd door een West - Oostwijk, het Noordsche Opgaande.

Deze wijk diende voor de ontsluiting van de duizend morgen veen, die Honkheer Roelof van Echten voor zichzelf had bestemd en die de van Echtsens Compagnie werd genoemd.

Noorderweg

De Noorderweg loopt van de Willemskade (vroeger Noordsche Opgaande of Noord) tot aan de Industrierweg.

Notaris Mulderstraat.

Deze straat is genoemd naar Johannes Mulder, geboren op 9 oktober 1887 te Amsterdam en overleden te Ruinen op 1 augustus 1943.

In juli 1943 was brand uitgebroken in de blikfabriek Drenthina in Hoogetveen, waarbij een grote hoeveelheid door de Duitsers gevorderde radiotoestellen in vlammen opgingen. In dezelfde maand brandden de boerderij van de boerenleider en een gebouw van de landwacht in Hollandscheveld af, terwijl een brand in het Gewestelijk Arbeidsbureau direct na het uitbreken kon worden geblust.

Een boerenleider was een functionaris die de boerenstand op de grondslagen van het nationaal-socialisme trachtte te reorganiseren.

Als repressaillemaatregel voor deze branden werd o.a. Johannes Mulder, notaris te Hoogetveen, op 31 juli 1943 door de Grune Polizei gearresteerd en op 1 augustus d.a.v. bij het Noorderhuis in Pesse (gemeente Ruinen) gefusilleerd.

De Nije Nering

De Nije Nering ligt tussen de straten Tamboerlaan - Middenweg - Boekenberghstraat en Bouwmeesterstraat.

Deze straat is genoemd naar de 'Nieuwe Nering', het nieuwe winkelcentrum in de wijk Zuid.

Van Nijenhovelaan

Op 12 maart 1631 werd op het fort bij Zwartsluis, de Compagnie van de 5000 Morgen opgericht. Een van de ondertekenaars van het contract was Christoffel van Nijenhove (oud burgemeester van Leiden). Hij tekende voor 400 Morgen.

Daar Van Nijenhove zich zeer verdienstelijk had gemaakt voor de werving van participanten kreeg hij (samen met zijn broer) van de Heer van Echten 250 Morgen cadeau: 'eeuwiglijk en erfelijk',

terwijl hij in het gehele gebied der Compagnie vrij mocht jagen, vliegen (jagen met valken) en vissen. Op 28 juli 1631 vond op het Huis Echten, in tegenwoordigheid van de Schulte van Zuidwolde, de stoklegging plaats. In de stokleggingsbrief werden de grenzen van het venareaal der Compagnie omschreven. Bij deze stoklegging was ook van Nijenhove aanwezig. De Drentse landmorgen was 600 vierkante roeden, dit is 1.01.64 ha.

Ockenspad

Ocke Ockens was in 1734 schoolmeester in Echtens Hoogeveen. Zijn voorgangers waren Albert Jacobs (1686), Willem Jan Cremer (1693), Lucas Bendeing (1705) en Harm Schut (1722). Ockens was dus de vijfde schoolmeester in Echtens Hoogeveen.

Ten Oeverstraat

Genoemd naar de familie Ten Oever, die in de Hoogeveense gemeenschap een belangrijke plaats heeft ingenomen. Waar thans het cultureel centrum De Tamboer staat woonde vroeger, op Hoofdstraat 25, Jacob ten Oever.

Oeverzegge

De oeverzegge behoort tot het plantengeslacht Zegge, uit de familie de Cyperaceeën.

In Nederland bestaan er van deze familie plusminus 50 soorten, o.a. de zandzegge, pluimzegge, hazenzegge, sterzegge en een aantal moeras- en oeverplanten: de blauwe zegge, pilzegge, gele zegge, blaaszegge en de bruingekleurde *Carex riparia*, de oeverzegge.

Oldebaasverlaat

Deze straat ligt in de wijk Schutlanden en is genoemd naar één van de schutsluizen in de Hoogeveense Vaart, de Oldebaasverlaat (verlaat betekent schut of sluis). Vanaf de sluis in Noordscheschut, de Noordsche Sluis, was dit de vierde sluis richting Meppel. Na 1851 werd een nieuwe sluis gebouwd, de Nieuwe Brugsluis, genoemd naar de Nieuwe Brug. De naam Oldebaasverlaat kwam toen te vervallen. Voor 1851 werd deze sluis de Tiende Verlaat genoemd, gerekend vanaf Meppel. De namen van de verlaten werden in de loop der jaren nog al eens veranderd, zo werd de Oldebaasverlaat ook wel Kattouwsluis genoemd. De Nieuwe Brugsluis (oud Oldebaasverlaat, gebouwd in 1929) is inmiddels als een monument aangemerkt. Zie verder bij Booyenverlaat.

Oldenbandringhstraat

Mr. Jan Oldenbandringh, geboren 5 november 1818 te Oosterhesselen, was burgemeester van Hoogeveen van 25 september 1865 tot 26 maart 1869.

Hij was de opvolger van burgemeester Albert Zeper, die burgemeester van Hogeveen was van 22 mei 1854 tot 29 juni 1865 en werd opgevolgd door Jhr. J.A.G. van der Wijck (burgemeester van Hogeveen van 10 mei 1869 tot 30 april 1876).

Oleanderstraat

De oleander is een plantensoort uit de Maagdenpalmfamilie, een struik met hoofdzakelijk rode of roze grote geurige bloemen.
in ons land bekend als kamerplant, in het middellandse zeegebied als sierplant met een bitter en giftig melksap.

Oostenrijkselaan

Genoemd naar een complex houten woningen tussen de Blankenslaan en de Van Limburg Stirum straat.

In 1948 besloot het gemeentebestuur van Hogeveen om een aantal geprefabriceerde woningen te bouwen die geheel van dubbele houten wanden worden opgetrokken, de z.g.n. 'Oostenrijkse woningen'. Deze woningen werden uit Oostenrijk geïmporteerd.

Oosterstraat

In verband met de bouw van een complex woningen (z.g.n. Maycrete-woningen) werd in 1947 een weg aangelegd vanaf de Bentineksdijk in noordelijke richting tot het voormalige Krakeel (thans Kalkovenstraat).

Aan deze weg is de naam Oosterstraat gegeven omdat deze straat, toen nog (1947), de meest oostelijke weg was binnen de kom van de gemeente.

Het Oosterveld

De streek Alteveer is ontgonnen door boeren uit de gehuchten Ten Arlo en Steenberg in de gemeente Zuidwolde.

Het gebied ten oosten van de genoemde gehuchten wordt het Oosterveld genoemd. De weg loopt van het dorp Alteveer in westelijke richting en komt uit op de Noorderweg, gemeente Zuidwolde. De weg met de benaming Het Oosterveld stond vroeger bekend als 'Het eerste Oosterveld'.

De Oostmaden

Bij een naamgeving van straten in de wijk De Weide is voor het gebied Kinholt ten zuidoosten van de spoorbaan en ten noordwesten van de Mr. Harm Smeengestraat, uitgegaan van benamingen die niet alleen in Drenthe maar ook daarbuiten worden gebruikt voor het aanduiden van bepaalde gebieden. Mao, het Drentse woord voor made, is een laag gelegen stuk grasland dat veel wordt gebruikt als weidegrond.

In het gebied van het Kinholt treft men ten noordoosten van de Holtmaden de Oostmaden aan en ten zuidwesten van genoemde straat de Westmaden.

Oostopgaande

Ten behoeve van de vervening moesten diverse waterwegen worden gegraven. Behalve voor de afvoer van de turf hadden deze waterwegen ook een functie voor de waterbeheersing. Vanuit de belangrijkste hoofdaders, de z.g.n. opgaanden, werden diverse wijken aangelegd. Vanaf het Zuideropgaande werd in oostelijke richting het Oostopgaande gegraven. Het westelijk gedeelte van dit opgaande is later omgedoopt in Schoonhovenweg.

Oostwijk

Vanuit het Zuideropgaande werd bij de vervening een hoofdwaterweg gegraven die bekend staat als het Oostopgaande.

De eerste wijk ten noorden van laatstgenoemd opgaande en die hieraan evenwijdig loopt is de Oostwijk. Deze wijk ligt tussen de Ockenswijk en het Oostopgaande.

Oranjestraat

De namen van de straten gelegen tussen de Grote Kerkstraat en de Willemskade zijn, voor zover gelegen ten oosten van het marktterrein, ontleend aan het Koninklijk Huis.

Oranje Nassau is de familienaam van de leden van het Nederlandse koningshuis.

Oranjetip

Deze straat is genoemd naar de oranjetipvlinder, een klein soort van witje. Het mannetje heeft aan de voorvleugels een oranje punt. Deze vlinder wordt ook wel peterselievlinder genoemd.

Orion

Orion is een van de mooiste sterrenbeelden en wordt wel het helderste sterrenbeeld van Europa genoemd.

De middelste sterren vormen de z.g.n. Gordel Orion, ook wel Jacobshof of de Drie Koningen genoemd. De hoekpunten van dit sterrenbeeld worden gevormd door vier sterren: Betelgeuze, Bellatrix, Rigel en Saiph.

In de maanden januari en februari is in Nederland dit sterrenbeeld in het zuiden te zien. De naam is ontleend aan de Griekse mythologie.

Otto Zomerweg

Otto Zomer, geboren 28 augustus 1898 in Hoogeveen was een bekend verzetsman en speelde een belangrijke rol in de strijd tegen de Duitse bezetter.

In zijn boerderij verleende hij regelmatig huisvesting aan onderduikers en aan leden van de K.P. (Knokploeg), terwijl hij op verzoek van het verzet zijn boerderij inrichtte voor opslag van gedropte wapens.

Vanuit zijn boerderij vond de distributie van wapens plaats waaraan hij zelf ook actief deelnam.

Hij werd op 13 januari 1945 door de S.S. gearresteerd en aan de S.D. in Assen overgeleverd en daarna in het Huis van Bewaring aldaar ingesloten.

Op 8 maart 1945 werd hij in verband met de gepleegde aanslag op de chef van de S. S. en van de Deutsche Polizei, Reuter, samen met 117 anderen als represaillemaatregel bij de Woeste Hoeve in de omgeving van Apeldoorn gefusilleerd.

Parelgras

De straat Parelgras ligt in de wijk Trasselt en is een zijweg van De Drift. Parelgras behoort tot de familie van de grassen. In Nederland zijn o.a. de volgende soorten bekend: de uniflora retz (het z.g.n. knikkend parelgras) en de nutans.

Oudewijk

De wijk loopt van de Kromme Jakken tot voorbij de huidige Jan Knegtweg evenwijdig aan de Hoogetveense Vaart.

Het westelijk gedeelte van de wijk is door de uitbreiding nagenoeg verdwenen en opgenomen in het dorp Noordscheschut (zie verder bij Kromme Wijk).

Parmentierstraat

Genoemd naar de Nederlandse piloot Koene Dirk Parmentier, geboren 26 september 1904 te Amsterdam en overleden 21 oktober 1948.

Parmentier is bekend geworden als gezagvoerder van de Douglas DC-2 'De Uiver' die in 1934 voor de K.L.M. meedeed aan de 'Melbourne Race'. De K.L.M. won daarbij de tweede prijs.

Na Wereldoorlog II werd Parmentier hoofd van het vliegbedrijf van de K.L.M. Bij een vliegtuigramp op 21 oktober 1948 bij Prestwick, Schotland, verongelukte hij met de Constellation 'Nijmegen'.

Parnassia

De Parnassia behoort tot een plantengeslacht van de familie der steenbreekachtigen. Van de Parnassia of Parnaskruid bestaan er plusminus 50 soorten waarvan de palustris de bekendste is.

Pascalstraat

Blaise Pascal, geboren 19 juni 1623 in Clermont Ferrand en overleden op 19 augustus 1662 te Parijs, was een Frans wis- en natuurkundige.

In 1642 vond hij de rekenmachine uit. Pascal werd vooral bekend door de 'stelling van Pascal' betreffende een in een kegelsnede beschreven zeshoek.

Pasteurhof

Louis Pasteur, geboren 28 december 1822 te Dôle en overleden 28 september 1895 in Garches, was een Frans scheikundige en bacterioloog die een van de grootste onderzoekers uit de negentiende eeuw was.

Hij was de ontdekker van de microbiologie, waardoor de oorzaak van vele ziekten bekend werd.

Behalve de grondlegger van de vaccinatie was hij ook de ontdekker van de rol van de micro-organismen bij o.a. de hondsdolheid.

Hij was hoogleraar in Dyon, Lille, Straatsburg en aan de Sorbonne in Parijs. Hij was de stichter van het Instituut Pasteur in Parijs, dat op 14 november 1888 werd geopend.

Onder pasteuriseren wordt verstaan, het verhitten of steriliseren van melk waardoor ziekteverwekkende bacteriën worden gedood.

Paulus Potterstraat

Paulus Potter, een bekend Nederlands schilder, geboren op 20 november 1625 en overleden op 17 januari 1654.

Potter ontwikkelde zich zelfstandig in de dierschilderkunst waarvan zijn bekendste werk 'de jonge stier' is (de stier van Potter).

Dit schilderij bevindt zich in het Mauritshuis in Den Haag. Ook als landschapsschilder kreeg Paulus Potter grote bekendheid.

P. Dubbeldamstraat

Deze straat is genoemd naar Pleunis Dubbeldam, geboren op 20 april 1914 en Dordrecht. Hij was technisch ambtenaar bij de P.T.T.

Dubbeldam nam reeds vroeg deel aan het verzet tegen de Duitse bezetter, hij maakte geheime telefoonaansluitingen, luisterde telefoongesprekken af waardoor hij vele malen op tijd voor mogelijke arrestatie kon waarschuwen.

In verband met het oprollen van een geheime zendorganisatie waarvoor hij zenders had geplaatst in het Ziekenhuis Bethesda, in Wijster en in de Gereformeerde Hoofdstraatkerk, werd hij op 9 februari gearresteerd en opgesloten in het Huis van Bewaring in Assen.

Op 8 maart 1945 werd hij met vele anderen bij de Woeste Hoeve bij Apeldoorn gefusilleerd.

Perebomenweg

Bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 15 maart 1938 werd de naam van deze weg officieel ingevoerd. In de volksmond was deze straat reeds lang bekend als Pereboomweg omdat langs deze weg perenbomen waren geplant.

Perseus

Perseus is een sterrenbeeld dat zich in de Meldweg tussen Capella en Cassiopeia bevindt. De hoofdstel in dit sterrenbeeld is Algol, de Duivelsster. De naam Perseus is ontleend aan de Griekse mythologie.

Pesserdijk

Voordat in oktober 1970 de Hoozeveense gemeentegrenzen werden gewijzigd vormde het grootste gedeelte van de Pesserdijk de grens tussen de gemeenten Hoozeveen en Ruinen. Een belangrijk gedeelte van die dijk vormt ook nu nog die grens. De Pesserdijk liep aanvankelijk van de Willemskade tot aan Siberië, thans van de Marconistraat tot aan dit gehucht, dat dicht bij het vroegere Kemboongbos ligt.

Voor de Tweede Wereldoorlog waren wandelingen en fietstochten naar het Kemboongbos via de Pesserdijk zeer populair. In de zomer zag men veel mensen, die een wandeling of fietstocht langs de Pesserdijk tevens gebruikten om brummels (bramen) te plukken.

De eerste bocht in de Pesserdijk was bekend als de Vierhoekensteeg, een vuilnisstortplaats waar o.a. de 'tonnetjes' werden geleegd in de tijd dat Hoozeveen nog niet op het waterleidingnet was aangesloten en nog niet over W.C.'s beschikte.

Iets verder was de 'Koninklijke Rozenkweekerij' van de Gebroeders Gratama en verder op enige afstand de E.N.S.I., de Eerste Nederlandsche Snarenindustrie.

Pesserstraat

De naam wijst op de verbinding tussen Hoozeveen en Pesse. Vroeger stond de weg bekend als Pesserstraatweg maar deze naam werd op 7 augustus 1928 in Pesserstraat gewijzigd.

Langs deze weg stond vlak over de spoorwegovergang, dus in de gemeente Ruinen, Café Blok. Toen het gemeentebestuur van Hoogeveen in 1911 besloot dat in de gemeente Hoogeveen geen kermissen e.d. mochten worden gehouden en er op Zon- en Feestdagen niet meer mocht worden gesport of gefietst, besloten circus- en kermisexploitanten uit te wijken naar de terreinen van Café Blok. Bij de aanleg van de Pesserstraatweg werd ook een tolhuis met tolhek gebouwd, dat van 1902 tot 1923 als zodanig functioneerde. De laatste tolpachter was Hendrik No1de. Het tussen Hoogeveen en Pesse gelegen Spaarbankbos was voor de Hoogeveeners een geliefd uitstapje, vooral toen steeds meer mensen in het bezit van een rijwiel kwamen. Vooral in de weekends werd het Spaarbankbos, 'Het Wandelpark' zoals het in advertenties werd genoemd, druk bezocht. Aan de rand van het Spaarbankbos lag het bekende 'Het Noorderhuis' een herstellingsoord voor zwakke kinderen, waarvoor de grond door het bestuur van de Hoogeveense Spaarbank gratis was afgestaan.

Piet Heinstraat

enoemd naar Pieter Pietersz Heyn, een bekend Nederlands landvoogd, geboren 15 november 1577 te Delfshaven en overleden op 18 juni 1629 bij Dungeness. In 1623 trad hij in dienst van de West-Indische Compagnie en werd in 1628 tot generaal benoemd. Heyn heeft tal van heldendaden op zijn naam staan, hij is echter beroemd geworden door de verovering van de Spaanse Zilvervloot op 9 september 1628 in de baai van Matanzas. In 1628 werd hij met 31 schepen en 4000 soldaten naar Cuba gezonden voor een operatie tegen de vijandelijke zilvertransporten, waarbij hij een waarde van 15 miljoen gulden buit maakte. De Staten beloonden Piet Heyn hiervoor door hem aan te stellen als luitenant-admiraal van 'de gansche zeemacht der Republiek'. De West-Indische Compagnie (W.LC.) keerde 50% dividend uit en stadhouder Frederik Hendrik kreeg een belangrijk aandeel van de buit. Piet Heyn sneuvelde in 1629 in een gevecht met de Duinkerker kapers bij Dungeness en werd met veel praal en pracht in de Oude Kerk in Delft begraven.

Piet Soerstraat

Piet Soer, geboren op 4 januari 1903 in Havelte, ging in 1919 als vrijwilliger in militaire dienst en werd op 20-jarige leeftijd op zijn verzoek overgeplaatst naar Soesterberg voor een opleiding tot sergeant-vlieger. Hij kwam in 1925 in dienst bij de K.I..M. en werd in 1927 aangesteld als vliegtuigbestuurder. In 1933 besloot de K.h.M. een snelle Kerstpostvlucht naar het toenmalige Nederlandsch-Indië te maken, Piet Soer vertrok op 18 december 1933 met o.a. Iwan Smirnoff met het vliegtuig De Pelikaan, dat 4 dagen, 4 uren en 40 minuten later in Batavia landde. Op 27 december d.a.v. vertrok De Pelikaan met 500 kg post aan boord terug naar Nederland en landde na 4 dagen en 4 uren weer op Schiphol. Een enorme prestatie, Piet Soer en de andere bemanningsleden werden benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Op 6 april 1935 was Soer gezagvoerder op De Leeuwerik voor een vlucht van Praag naar Amsterdam. Het was slecht weer en toen tijdens een sneeuwstorm ijsvorming ontstond, vloog het toestel tegen een berg en verongelukte met 5 bemanningsleden en 2 passagiers. In 1956 werd ter nagedachtenis aan Piet Soer een plein in Havelte naar hem genoemd en werd in 1967 door mevrouw Soer een monument in Havelte voor hem onthuld.

Pieter de Hooghstraat

De Nederlandse schilder Pieter de Hoogh, is geboren op 20 december 1629 in Rotterdam en overleden in 1684 in Amsterdam. De Hoogh (ook wel de Hooch) schilderde aanvankelijk veel landschappen en later soldatenwachtkamers en na 1665 prachtvertrekken met mooie doorkijkjes. Zijn beste schilderijen ontstonden in de periode 1655-1665. Het Rijksmuseum in Amsterdam bezit een rijke collectie schilderijen van de Hoogh.

De Plecht

Genoemd naar het voordek van een schip of dek op het voorste of achterste gedeelte van een klein vaartuig.

Plesmanstraat

Albert Plesman, geboren 7 september 1889 in Den Haag en overleden aldaar op 31 december 1953, was een bekend Nederlands luchtvaartpionier. Begonnen als administrateur bij de K.L.M. bracht hij het na de Tweede Wereldoorlog tot president-directeur van ons nationale luchtvaartbedrijf.

De Plevier

Genoemd naar de plevier, een z.g.n. bodembroeder. In Nederland komen drie soorten als broedvogel voor, namelijk de kleine plevier, de strandplevier en de bontbekplevier.

De Ploeger

In de wijk De Weide is in het als Steenberger Welden aangeduide gedeelte, aandacht besteed aan landbouw en veeteelt. In deze wijk komt ook de straat De Ploeger voor, een naam die verwijst naar de ploeger, degene die met de ploeg het land omwerkt.

Pollux

Deze straat is genoemd naar de helderste ster van de beide hoofdsternen van het sterrenbeeld 'Tweelingen'.

Pollux is een reus onder de sterren, de oppervlaktetemperatuur bedraagt 5000 graden. De naam Pollux is de naam van de tweelingbroers Pollux en Castor, de zonen van Zeus, uit de Griekse mythologie.

Poolster

De Poolster, die ook wel Polaris of Noordster wordt genoemd, is de helderste ster in het sterrenbeeld de Kleine Beer.

Hij is 2400 keer zo lichtsterk als de zon en is 8 keer zo zwaar. De Poolster is voor de mens altijd het kompas geweest om het noorden te bepalen.

Pottingastraat

Johannes Pottinga, geboren 22 april 1831 te Harlingen, was burgemeester van Hoogeveen van 23 oktober 1885 tot 15 december 1912.

Hij was de opvolger van Mr. L. W. Ebbinge en werd opgevolgd door T. Lodder.

Pottinga is op 27 maart 1922 in Hoogeveen overleden.

De Praam

Genoemd naar het scheepstype de praam. Een praam is een platboomd vaartuig met hoekige boorden en wordt o.a. ingezet voor het vervoer van turf, vee en landbouwproducten.

We onderscheiden o.a. de Hoogeveense praam (de kleine- of marktpraam), de Drentse praam, de Meppeler praam e.a.

Prieswijk

De Prieswijk ligt tussen de Carstensdijk en de Jan Kielswijk en is genoemd naar Paulus Pries (of Prijs) ter Stege.

Prilleweg

Deze weg loopt in noordoostelijke richting langs de spoorlijn van de Stuifzandseweg tot de grens met de gemeente Ruinen.

Reeds eerder was langs de spoorlijn bij Hoogeveen een Prilleweg. Vóór Wereldoorlog II liep direct over de spoorlijn in zuidwestelijke richting de Parallelweg, die ook als Prilleweg of Prille bekend stond. De weg op de grens Hoogeveen/Ruinen lag tot 1970 in de gemeente Ruinen, daarna was het Hoogeveens grondgebied.

Aan deze weg was sinds 1928 de eerste vestiging in Hoogeveen van de conservenfabriek Aardenburg en verder de zaadhandel van Mulder en van der Kerk en de kussenfabriek Hollandia.

Prins Bernhardstraat

Deze straat is genoemd naar Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter prins der Nederlanden, prins van Lippe-Biesterfeld, geboren te Jena op 29 juni 1911. Op 7 januari 1937 huwde hij met Juliana Louise Emma Maria Wilhelmina prinses van Oranje Nassau, hertogin van Macklenburg, prinses van Lippe-Biesterfeld.

Het burgerlijk huwelijk werd in Den Haag voltrokken door burgemeester mr. S.J.R. de Monchy en werd kerkelijk bevestigd door Prof. Obbink, hofprediker, in de Grote- of St. Jacobskerk in Den Haag.

Uit dit huwelijk werden vier dochters geboren, Beatrix (1938), Irene (1939), Margriet (1943) en Marijke (1947).

Na de Duitse inval in 1940 vluchtte hij op 10 mei 1940 met zijn gezin via IJmuiden naar Engeland.

Op 3 september 1944 werd hij benoemd tot bevelhebber der Nederlandse strijdkrachten. Bij de bevrijding van Zuid-Nederland werd Prins Bernhard opperbevelhebber der Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten. Op 5 mei 1945 was hij in hotel 'De Wereld' te Wageningen tegenwoordig bij de onvoorwaardelijke overgave van de vesting Holland met 125.000 man Duitse troepen.

Prins Bernhard werd op 15 januari 1947 benoemd tot inspecteur-generaal van de Koninklijke Marine.

Op 16 juli 1946 ontving hij het eredoctoraat in de rechtswetenschappen aan de universiteit in Utrecht.

Tijdens de Duitse bezetting 1940-1945 mochten geen straatnamen worden gebruikt die herinnerden aan nog levende leden van het Koninklijk Huis. In verband daarmee werd de naam 'Prins Bernhardstraat' gewijzigd in Ligusterstraat.

Prins Hendrikstraat

Genoemd naar Hendrik Wladimir Albrecht Ernst, hertog van Mecklenburg-Schwerin, geboren 19 april 1876 in Schwerin, overleden te 's-Gravenhage op 3 juli 1934.

Op 7 februari 1901 te 's-Gravenhage gehuwd met koningin Wilhelmina Helena Paulina Maria.

Door dit huwelijk kreeg hij de titel van prins der Nederlanden.

Prins Mauritsplein

Maurits, graaf van Nassau, prins van Oranje, geboren 13 november 1567 te Dillenburg, overleden in Den Haag op 12 april 1625.

Na de dood van zijn vader werd hij aangesteld als hoofd van de Raad van State. In de strijd tegen de Spanjaarden veroverde hij in 1592 Coevorden en Steenwijk en behaalde ook in andere delen van het land meerdere militaire successen.

Prinses Beatrixstraat

Prinses Beatrix Wilhelmina Armgard, prinses der Nederlanden, prinses van Oranje Nassau, prinses van Lippe-Biesterfeld, is geboren op 31 januari 1938 te Soestdijk, zij is de oudste dochter van prinses Juliana en prins Bernhard.

Tijdens de bezettingsjaren ging ze met haar ouders op 12 mei 1940 naar Londen en vandaar op 2 juni 1940 naar Ottawa in Canada waar zij tot het eind van de oorlog verbleef.

Op 10 maart 1966 trad zij in het huwelijk met Claus George Willem Otto Frederik Geert von Amsberg, geboren op 6 september 1926 in Dbtzingen bij Hitzacker aan de Elbe.

Het huwelijk werd voltrokken door mr. G. van Hall, burgemeester van Amsterdam in het Stadhuis aan de O.Z. Voorburgwal, het Prinsenhof.

De huwelijksinzegening vond plaats in de Westerkerk, door de Nederlands Hervormde predikant ds. J. H. Kater.

De predikatie werd gehouden door de gereformeerde oud-hoofdvlootpredikant ds. J.H. Silievis Smitt.

Uit dit huwelijk werden drie zoons geboren: Willem Alexander Claus George Ferdinand (27 april 1967), Johan Friso Bernhard Christiaan David (25 september 1968) en Constantijn Christof Frederik Aschwin (11 oktober 1969).

Op 30 april 1980 werd Beatrix gekroond tot Koningin der Nederlanden, als opvolgster van haar moeder Juliana.

Tijdens de bezetting mochten straten niet worden genoemd naar nog levende leden van het Koninklijk Huis. In verband hiermee werd de straatnaam Prinses Beatrixstraat gedurende de bezettingsjaren vervangen door Parallelstraat.

Prinses Irenestraat

Prinses Irene Emma Elisabeth, prinses der Nederlanden, prinses van Oranje Nassau, prinses van Lippe-Biesterfeld, is geboren op 5 augustus 1939 te Soestdijk. Zij is de tweede dochter van prinses Juliana en prins Bernhard. Na een kort verblijf in Londen waarheen de koninklijke familie na de Duitse inval in 1940 was uitgeweken, verbleef Irene voor de rest van de oorlog in Canada.

Na de bevrijding volgde zij vanaf eind 1945 de schoot van Kees Boeke. Zij studeerde aan de Rijksuniversiteit in Utrecht rechts- en economische wetenschappen, alsmede Spaanse taal en letterkunde. In 1963 slaagde zij te Amsterdam voor het rijksexamen tolk-vertaler Spaans. Prinses Irene huwde op 29 april 1964 met prins Charles Hugues van Bourbon-Parma, zoon van prins Xavier en prinses Madeleine van Bourbon-Busset, door Irene voorgesteld als Don Carlos Hugo de Bourbon, hertog van Madrid.

Carlos was de leider van de Carlisten, herkenbaar door hun rode carlistenbaret, een conservatieve katholieke Spaanse beweging.

Er ontstond veel commotie toen bekend werd dat prinses Irene was overgegaan naar de R.K. Kerk. De opname in de R.K. Kerk geschiedde in 1963 door kardinaal Alfrink.

De huwelijksinzegening vond plaats in de basiliek van de Heilige Maria te Rome door Paolo kardinaal Giobbe. De koninklijke familie was hierbij niet aanwezig. Na de plechtigheid werden prinses Irene en don Carlos Hugo op het St. Pietersplein door paus Paulus VI in audiëntie ontvangen. De receptie werd gehouden in Grand Hotel Rome.

Door dit huwelijk verloren prinses Irene en haar kinderen het recht op de troon van het Koninkrijk der Nederlanden.

Prinses Margrietstraat

Margaretha Francisca (Margriet), prinses der Nederlanden, prinses van Oranje Nassau, werd op 19 januari 1943 in Ottawa (Canada) geboren., waar zij, als gevolg van de Duitse bezetting, met haar ouders in ballingschap leefde.

Prinses Margriet trad onder de naam Francisca van Oranje Nassau, van Lippe-Biesterfeld op 10 januari 1967 in het huwelijk met mr. Pieter van Vollenhoven.

Het huwelijk werd in Den Haag voltrokken door burgemeester [mr. H.A.M.T. Kolfshoten](#) en werd kerkelijk bevestigd door prof. dr. H. Berkhof in de Grote of St. Jacobskerk.

Prinses Marijkestraat

Maria Christina, prinses der Nederlanden, prinses van Oranje Nassau, prinses van Lippe-Biesterfeld, is geboren op 18 februari 1947 op Soestdijk.

Haar roepnaam was 'Marijke', een naam die zij later zelf heeft gewijzigd in 'Christina'. Zij is de vierde dochter van prinses Juliana en prins Bernhard. Prinses Christina is op 28 juni 1975 te Baarn gehuwd met Jorge Guillermo. De kerkelijke inzegening vond plaats in de domkerk te Utrecht door pater Bot en ds. J. v.d. Werf.

Pronckstraat

Cornelis Martenss Pronck was een van de eerste financiers uit Amsterdam die veen wilde kopen, hetgeen hem aanvankelijk door de Hoofddirecteur van de Compagnie van de Vijfduizend Morgen werd belet.

De naam Cornelis Martenss Pronck komt in 1637 alleen onder deze naam voor. Meestal werd hij Cornelis Martens of Cornelis Martens (moet zijn Martsen???) genoemd; soms ook Cornelis Marts.

Bijzonderheden betreffende Martenss/Pronck zijn opgenomen bij de beschrijving van de

De Pulle

Genoemd naar de 'pulle', onder welke naam de melkbus in Hoogeveen bekend stond. Voor de demping van de vele waterwegen werden de melkbussen uit het landelijk gebied rondom Hoogeveen gehaald en met platboomde vaartuigen, de z.g.n. pulleboten of pullebokken, naar de zuivelfabriek, ook wel de boterfabriek genaamd, gebracht.

Op de eerste donderdag van de maand gingen de veehouders naar genoemde fabriek om het geld voor de geleverde melk in ontvangst te nemen.

Die dag stond bekend als 'pulledag'.

Pullegang

De Pullegang verbindt de Hoofdstraat met het parkeerterrein op het Bilderdijkplein. Voor bijzonderheden omtrent 'de pulle' wordt verwezen naar de straat De Pulle.

De Punter

Een aantal straten in het bestemmingsplan 'De Weide' heeft namen gekregen van diverse vaartuigen. Een punter is en vroegere veenstreken een vaartuig met een platte bodem.

De benaming 'punter' wordt ook gebezigd voor een grotere boot die destijds op de Zuiderzee werd gebruikt voor de visserij. Ook een zeilboot met lange mast en een driehoekig zeil wordt wel punter genoemd. In Giethoorn vindt het verkeer, zoals bij huwelijken, begrafenissen dikwijls per punter plaats en maken de kruidenier, de melkboer e.a. eveneens van dit vervoermiddel gebruik.

De Putter

De putter of distelvink is een zangvogel die behoort tot de [z.g.n. vinkachtigen](#). De putter is een zeldzame broedvogel met fraai gekleurde veren.

Pijlkruid

Pijlkruid is een plantengeslacht uit de familie van de waterwegbreeën.

Er bestaan plusminus 30 soorten, waarvan slechts één soort in Nederland. De plant ontleent haar naam aan haar pijlvormige bladeren.

Raadhuisplein

Het eerste huis waar de gemeenteraad van Hoogeveen vergaderde was het huis van de Compagnie van de 5000 Morgen, waar de rentmeester woonde en waar ook de vergaderingen van de participanten plaats vonden. Op de plaats van dit Compagniehuis bevinden zich thans De Boer 's Supermarkt en de Hema. In 1867 kocht de gemeente het Hotel van Trappen (thans Zaadhandel v.d. Wal en liet het tot gemeentehuis verbouwen, dat als zodanig dienst heeft

gedaan van 1867 tot mei 1940, toen het nieuwe gemeentehuis aan het Raadhuisplein in gebruik werd genomen.

De gelden voor de bouw van het nieuwe raadhuis werden geschonken door de Compagnie van de 5000 Morgen. Deze Compagnie, een ontginningsmaatschappij, werd in 1631 in Zwarstluis opgericht onder leiding van de familie Van Echten, nauw verbonden geweest met tal van facetten van het openbare leven in Hoogeveen.

Het Raadhuisplein is gelegen voor het raadhuis dat gebouwd werd in de jaren 1938/1940. De architect was C.J. Blaauw. Het is officieel geopend op 21 september 1940 door de Commissaris der Koningin (in de bezettingstijd Commissaris der Provincie), mr. dr. Remt Hendrik Baron de Vos van Steenwijk.

Het College van B. en W. bestond toen uit J. Tjalma, burgemeester en de wethouders J. Thmas en R. ter Stege. Secretaris E.J. Heslinga.

Leden van de gemeenteraad: H. Benjamins, Kl. Blokzijl. J. Bork, F. de Bruin, P. Bruins Slot, D. van Dijk, A. Gruppen, P. Koolman, J. Kreeft, H. Kroezen, S. Polak; G. Scholten, H. Thaien, J. Veenstra en A. Zomer. Tijdens de bezettingsjaren werd het Raadhuisplein omgedoopt in Mr. J. Wesselsboerplein.

Raadhuisstraat

De Raadhuisstraat loopt vanaf de Hoofdstraat tot aan het Raadhuisplein. Voor nadere bijzonderheden wordt naar dit plein verwezen.

Rahderweg

Deze weg is genoemd naar het vervenersgeslacht Rahder, dat vele jaren in Noordscheschut en omgeving een belangrijke plaats heeft ingenomen. In 1850 vestigde zich Johan Coenraad Rahder in Nieuweroord en betrok daar huize 'Nieuweraord', in de omgeving van de sluis aan de Middenraai. Rahder, afkomstig uit Baambrugge a/d Angstel, was benoemd tot directeur van de Mij tot Exploitatie van de Westerborker- en Broekvenen, die in het bezit was van plm. 1450 ha veengrond. In 1857 werden de gronden van de maatschappij verdeeld en kreeg Rahder pim. 700 ha veengrond in Tiendeveen.

Hij verhuisde naar Noordscheschut waar hij het huis 'Valkenheim' liet bouwen, de huidige pastorie van de Gereformeerde Kerk.

Voor een betere scheepvaartverbinding met Tiendeveen liet Rahder in 1860 een kanaal graven van de Verlengde Hoogeveensche Vaart tot de Drijberse Hoofdvaart, de Willeminavaart, genoemd naar W.P.C. Rahder-van Voorthuysen. Dit kanaal werd in 1925 als Linthorst Homankanaal naar Bellen doorgetrokken.

In het museum Venendal bevindt zich een gevelsteen uit het voormalige brugwachtershuisje, dat zich bevond op de hoek van de Verlengde Hoogeveensche Vaart/Willeminavaart.

In 1863 begon Rahder met de machinale verturving door middel van mobiele stoommachines, een vinding waarop koning Willem III hem octrooi had verleend. Het bedrijf kreeg niet alleen daardoor landelijke bekendheid, maar ook omdat in elke turf de letter R werd geperst. In 1870 werd de maximale turfproductie van tien miljoen turven bereikt. Het personeel bestond toen uit plm. 200 personen.

Rahder Sr. overleed in 1872. Een half jaar later bracht koning Willem III een bezoek aan het bedrijf van de familie Rahder.

In 1873 werd huize 'Valkenheim' verkocht, mevrouw Rahder Sr. verhuisde met de nog thuiswonende kinderen naar Huize Blokland.

De laatste familie Rahder in Noordscheschut exploiteerde een kwekerij, en een handel in pootgoed en zaaizaad. Andere leden van de familie Rahder hielden zich in de omgeving van Veenoord/Nieuw Amsterdam eveneens bezig met het veenbedrijf. De openbare school in Tiendeveen draagt de naam van de familie Rahder. Zie ook bij Bloklandweg en Boogerdweg.

Randervordestraat

Jan Gerhard van Randervorde (ook wel Jhr. Jan Gerhard van Randervoorde was één van de participanten van de Compagnie van de 5000 Morgen.
Van Randervorde werd in 1632 aangetrokken door ds. Bëkenbergh te Zuidwolde, ook wel ds. Boekenbergh genoemd.

Ranonkelstraat

De ranonkel is een plant die behoort tot de familie van de Ranunculaceeën uit de orde der Polycarpicae, met plm. 1200 soorten. Tot deze familie behoren de boterbloem, het speenkruid, de waterranonkel, het nieskruid e.a.
Als ranonkelachtigen kunnen worden genoemd, het jeukkruid, het St. Anthonisraapje, de pioenroos, de muizenstaart, de anemoon en de clematis.
Bekende sierplanten zijn, de ranonkelsierplant met rode en witte bloemen en het gouden- en zilveren knoopje.

Rauweveldweg

De Rauweveldweg in het gebied van Elim, loopt van de Barsweg tot de Pereboomweg. Rauw veen is veengrond met heel weinig aarde.

Rechtuit

Net kanaal het Rechtuit werd als verlengstuk van het Hollandscheveldsche Opgaande gegraven tot aan de Scheidsche Dijk, de huidige Johannes Poststraat.
Over het gedempte gedeelte is een straat aangelegd van de Hervormde Kerk tot de driesprong J. Kreeftweg/Akkerweg.

Regge

Deze straat is genoemd naar de Regge, een zijrivier van de Vecht. De rivier ontstaat bij Diepenheim, stroomt langs Goor en loopt na de samenvloeiing met de Almelosche A langs Rijssen, Nijverdal en Hellendoorn en mondt bij Ommen in de Vecht.

Regulus

Regulus is de helderste ster die zich in het hart van het sterrenbeeld 'De Leeuw' bevindt. Regulus is vier keer zo groot als de zon en verspreidt een stralend wit licht.

De Reiger

Deze vogel behoort tot de familie van de Ardeidae. Tot deze familie behoren o.a. de blauwe reiger, de rode reiger (purperreiger), de witte reiger (zilverreiger).

Reinder Eikelboomstraat

Deze straat is genoemd naar Reinder Eikelboom, geboren op 19 juni 1889 in Hoogeveen. Eikelboom was een van de eerste verzetsmensen in Hoogeveen, reeds vanaf 1941 werkte hij mee aan het verzet. In 1943 nam hij deel aan een overval op het bijkantoor van het Gewestelijk Arbeidsbureau in Hoogeveen. Hij verzorgde persoonlijk vele Joden, spoorwegpersoneel, onderduikers en voorzag hen van bonkaarten, persoonsbewijzen en geld.

Toen in 1944 de BS (Binnenlandse Strijdkrachten) werd opgericht, werd zijn woning een belangrijk contactadres.

Op 14 januari 1945 vond er bij Eikelboom een huiszoeking door de S.D. (Sicherheidsdienst) plaats. Hij werd op dezelfde dag door de S.S. samen met een groep van de Landwacht gearresteerd.

Het gehele gezin werd overgebracht naar de S.D. in Assen. Later werden Eikelboom en twee dochters overgebracht naar het concentratiekamp in Duitsland; de andere gezinsleden werden vrijgelaten.

Op 14 mei 1945 keerde Eikelboom uitgeteerd uit Duitsland terug. Als gevolg van de grote ontberingen tijdens zijn gevangenschap overleed Eikelboom op 13 augustus 1947 in Hoogeveen.

Reinder van Oostenswijk

Deze wijk bevindt zich ten oosten van de Riegshoogtendijk en is genoemd naar Reinder van Oosten, mede-eigenaar van de Geldersche Compagnie.

De wijk ligt vanaf het Zuideropgaande in oostelijke richting nabij de buurtschap Moscou en tot de Drents-Overijsselse grens.

Rembrandtstraat

genoemd naar de beroemde Nederlandse schilder Rembrandt Harmensz van Rijn, geboren in Leiden op 15 juli 1606 en overleden te Amsterdam op 4 oktober 1669.

Hij schilderde aanvankelijk Bijbelse onderwerpen en veel zelfportretten, vooral van zijn familie en verder landschappen en genretaferelen. Een belangrijk werk in deze categorie is 'De Anatomische les van Professor Tulp'.

Rembrandt trouwde in 1634 met de welgestelde Saskia van Uylenburg, waardoor het hem financieel mogelijk was zich geheel aan de schilderdunst te wijden.

In 1642 voltooide hij een schilderij, voorstellende de compagnie Schutters van Frans Banningh Cocq dat onder de naam 'De Nachtwacht' beroemd is geworden.

Zijn vrouw Saskia stierf in hetzelfde jaar en haar dood was de oorzaak dat zijn schilderijen uit die tijd een sombere stemming vertonen.

In 1645 kreeg Rembrandt kennis aan Hendrickje Stoffels en in die periode tot plm. 1655 ontstonden prachtige schilderijen waarin zijn meesterlijke techniek bijzonder tot uitdrukking kwam.

Rembrandt raakte in 1653 in financiële moeilijkheden en werd in 1654 failliet verklaard, zijn kunst heeft daaronder niet geleden.

Het schilderij 'De Staalmeesters' dat in 1662 gereed kwam is hiervan een duidelijk bewijs. Van zijn schilderijen bevindt zich slechts een klein gedeelte in Nederland.

Rembrandt leefde in grote armoede en stierf op 8 oktober 1669. Hij werd begraven in de Westerkerk in Amsterdam.

Resedastraat

Van het plantengeslacht Reseda bestaan er plm. 50 soorten.

In Nederland zijn er twee soorten bekend, namelijk de reseda Lutecla of wouw, een hoge plant met smalle bladeren en de reseda lutea met gele bloemen.

Reuvenkamp

Het woord reuven is ontleend aan de landbouw. Reuven (drents 'ruven') zij knollen.

Reviusplein

Zie bij Reviusweg.

Reviusweg

De Reviusweg loopt van de Brederoweg naar de Schutstraat en is genoemd naar Jacobus Revius (of Reefsen), geboren 12 november 1586 in Deventer en overleden op 15 november 1658 in Leiden. Revius was een protestants theoloog, een strijdbaar calvinist en dichter (religieuze poëzie).

Hij werkte mee aan de statenvertaling van de bijbel. Zijn gedichten zijn bijeengebracht in de bundel Overijsselsche sangen en dichten'.

Ribesstraat

Genoemd naar de ribes, een plantengeslacht dat behoort tot de familie van de Saxifragaceeën. Tot deze familie behoren plm. 150 soorten. De bekendste zijn o.a. de kruisbes, de zwarte, de rode en de witte bes en de Alpenbes.

Riegheidestraat

Genoemd naar de riegheide of struikheide.

Riegshoogtendijk

De Riegs Hoogte was een dijk langs het Riegmeer (het meer de Rijk, of Rijgh). Rieg betekent ruig.
De huidige Riegshoogtendijk loopt van de Krakeelschedijk tot de grens met de provincie Overijssel.

De Rietgans

De straat Rietgans ligt in de wijk Wolfsbos en loopt van de Korhoenlaan tot de Reiger. De rietgans behoort tot de familie van wilde ganzen, waartoe o.a. ook de kleine rietgans behoort.

Rietland

De straat Rietland in de wijk Trasselt loopt van Groenland tot Zwanebloem en is genoemd naar riet, een plantengeslacht uit de familie der Gramineëen.

Er bestaan tien soorten, o.a. de Phragmites Trin, het gewone riet, een moeras- en oeverplant, de Arundo Donax L., het soms tot 5 meter hoge Pijlriet uit het Middellandse zeegebied en het suikerriet (Saccharum officinarum) dat overal in de tropen wordt gekweekt en waarvan rietsuiker wordt geproduceerd. riet wordt gebruikt voor de fabricage van rieten meubelen, matten en voor dakbedekking.

Rietorchie (Rietorchis?)

Van de plantenfamilie Orchideeën, uit de orde der Gynandreae bestaan plm. 15.000 soorten, in Nederland zijn 17 geslachten bekend.

Deze plantenfamilie wordt verdeeld in twee hoofdgroepen, de Diandreae en de Monandreae. Tot deze laatste groep behoren, behalve het handekendskruid (Orchis), o.a. bokkenorchis, hondskruid, muggenorchis, nachtorchis en poppenorchis.

Van het handekendskruid bestaat een variëteit, de rietorchis, een plant met lichtlila bloemen, die vooral in het rietland te vinden is.

Rigel

De ster Rigel is een van de bekendste sterren in het sterrenbeeld Orion en wordt wel 'de voet' van Orion genoemd.

Ritmeesterweg

De Ritmeesterweg in Elim 1164 tussen de Carstendijk en de Riegshoogtendijk en is genoemd naar ritmeester van Echten. Jonkheer Rudolf van Echten huwt op 16 januari 1614 met Anna Bentinck, dochter van Hendrik Bentinck, Drost van Salland.

Uit dit huwelijk zijn 3 kinderen geboren, Johan, Sophia, en Hendrik.

Johan zal zijn vader opvolgen en Hendrik ging in militaire dienst, werd ritmeester en kreeg de leiding over een compagnie ruiters die in de vesting Coevorden in garnizoen lag.

Ritmeester Hendrik was later bewoner van het huis Veenendaal aan de Heerestraat (Hoofdstraat-Noord), thans museum.

In 1661 koopt Hendrik het 'Huis den Claerenbergh', aan de Hoofdstraat, tegenover de Noordsche Brug.

Na de dood van zijn vader in 1643 kreeg hij uit de nalatenschap een aandeel in de Echtenerven.

Sophia was getrouwd met Jonker Feijo Sickinge tot Warffumboreh, burgemeester van Groningen. Toen Feijo in 1666 overleed, verkocht Sophia haar aandeel in de Echtsche Compagnie aan haar broer Hendrik.

Deze was bovendien eigenaar van 12 morgen en 25 roeden veen in het Pesserveld.

Het Roefje

Afgeleid van `de roef, een overdekte plaats op een trekschuit of op een vrachtschuit.

Roelof Koopsweg

Roelof Koops, geboren op 28 maart 1917 te Hoogeveen, werd op 11 oktober 1944 door de Duitse Sicherheitsdienst (S.D.) gearresteerd en richting Assen vervoerd. Tijdens die rit werd hij in de omgeving van Pesse gefusilleerd. De reden van de arrestatie van Koops is nooit duidelijk geworden.

Het Roer

De naam van deze straat is ontleend aan de scheepvaart. Met het roer wordt het schip bestuurd.

Roerdomplaan

De roerdomp behoort tot de familie der ooievaarsvogels.

Tot deze familie behoren o.a. de blauwe reiger, de purperreiger, de ralreiger, de kleine- en grote zilverreiger en het woudaapje.

Roggekamp

Genoemd naar de graansoort rogge. Men kent zomer- en winterrogge. Andere graansoorten zijn: haver, tarwe, maïs, gerst, gierst en rijst.

Röntgenhof

De Duitse natuurkundige Wilhelm Conrad Röntgen, geboren 27 maart 1845 en overleden op 10 februari 1923 in München, was hoogleraar in Giessen, Würzburg en München. In 1895 ontdekte hij de naar hem genoemde röntgenstralen (z.g.n. kortgolvlige elektromagnetische stralen) die in de medische wetenschap worden gebruikt voor het maken van röntgenbeelden.

Rozenstraat

De roos behoort tot het plantengeslacht Rosa, uit de familie van de roosachtigen waarvan er ook een aantal in het wild voorkomt.

Er bestaan plm. 100 soorten rozen. De tuinroos komt veel voor in siertuinen en parken.

Men ziet hierin veel stuikrozen, klimrozen (bijv. de rode Paul Scarlet Climbing), treurozen (de American Pillar is een van de bekende soorten).

De bekendste rozen in Nederland zijn de witte of duinroos, de egelantier, de bottelroos, de akkerroos, de kraagroos e.a.

Rozenolie wordt verkregen uit de verse bladeren van verschillende soorten rozen. Vijfduizend kg. rozenbladeren leveren plm. 1 kg rozenolie.

De rozenkwekerij van de familie Gratama in Hoogeveen was een zeer bekende Nederlandse kwekerij. De uitvoer van rozen is zeer belangrijk. De naam `roos' wordt ook wel gebruikt voor andere planten zoals de Chinese roos (of schoenpoetsplant), de roos van Jericho, de Geldersche roos e.a.

Rubensstraat

Petrus Paulus Rubens, geboren in Siegen op 28 juni 1577 en overleden in Antwerpen op 30 mei 1640, was een beroemd barokschilder.

Uit de periode van vóór 1618 behoren de schilderijen de Kruisafneming, de Doop van Christus, de Kruisoprichting, de ongelovige Thomas e.a.

Rubens' stijl kwam na 1618 tot volle ontplooiing. Beroemde werken van de Vlaamse meester uit deze periode zijn o.a. het Grote Laatste Oordeel, de val van de Oproerige Engelen, de slag van de Amazonen en het oordeel van Parijs.

Hij schilderde verder landschappen en portretten.

Ruysdaelstraat

Genoemd naar Jakob van Ruysdael, een van de grote Nederlandse schilders, geboren in 1628 in Haarlem en overleden aldaar in 1682.

Van Ruysdael schilderde zee- en stadsgezichten, maar werd vooral bekend als landschapschilder. Zijn bekendste werken zijn Landschap met ruïne, de Molen bij Wijk bij Duurstede, Bosgezicht in Weenen.

De Ruyterstraat

Michiel Adriaansz de Ruyter, geboren 24 maart 1607 te Vlissingen en overleden bij Syracuse op 29 april 1676, was een bekend vlootvoogd. Hij ging in 1618 als matroos naar zee en werd in Spanje gevangen gezet. Hij ontvluchtte en voer daarna ter koopvaardij en op de walvisvaart. De Ruyter werd in 1641 op aanbeveling van de Zeeuwse admiraliteit door prins Frederik Hendrik aangesteld tot kapitein en gekozen tot schout-bij-nacht op de hulpvloot die naar Portugal ging om Johan II te ondersteunen. Hij onderscheidde zich in de slag bij St. Vincent en voer als kapitein naar Barbarije en naar de Antillen.

De Ruyter streed in 1652 onder Witte de With tegen de Engelse vloot onder Blake bij Duins, daarna werd hij eskadercommandant onder Tromp. In 1653 nam hij deel aan de Driedaagse Zeeveldslag bij Portland, Nieuwpoort en Ter Heide.

Op 8 november 1653 werd hij met de rang van vice-admiraal in vaste dienst aangesteld bij de admiraliteit van Amsterdam. Toen de luitenant-admiraalgeneraal Van Wassenaer van Obdam in de tweede Engelse oorlog sneuvelde, werd De Ruyter luitenant-admiraal bij de admiraliteit van Amsterdam en opperbevelhebber van de Staatse vloot.

De Ruyter was bij tal van zeeslagen betrokken en in vele gevallen met groot succes. Hij kende ook enkele nederlagen. In de tweedaagse zeeslag tegen de Engelse vloot leed hij op 4 augustus 1666, door toedoen van een aantal kapiteins en door Tromp, een zware nederlaag. Beroemd werd hij door de tocht naar Chattam op 16 juni 1667, die in de stad Londen grote paniek veroorzaakte. Begin 1673 werd De Ruyter benoemd tot luitenant-admiraalgeneraal en in datzelfde jaar kwam door bemiddeling van prins Willem III de verzoening met Tromp tot stand.

Op 22 april 1676 streed De Ruyter tegen de Franse vloot en tijdens dit gevecht werd hij, in het gezicht van de Etna, door een vijandelijke kogel zwaar gewond. De Nederlandse vloot trok naar Syracuse waar De Ruyter op 29 april 1676 aan zijn verwondingen overleed.

Op 1 mei 1676 werd De Ruyter door de koning van Spanje postuum tot hertog verheven. Op 18 maart 1677 wordt hij gebalsemd en bijgezet in de Nieuwe Kerk in Amsterdam.

De hertogstitel ging naar zijn zoon Engel.

Rijn

De straat Rijn is genoemd naar de rivier de Rijn (Duits: Rhein; Frans: Rhin), die als Vorder Rhein in het Zwitserse Gotthardgebied begint.

Hij stroomt in Zwitserland langs Reichenau en Chur, door het grensmeer de Bodensee -Konstanz - Schaffhausen naar Bazel. Hij vormt daarna voor een bepaald gedeelte de grens tussen Duitsland en Frankrijk.

Vervolgens stroomt de Rijn tussen Pfalz en Bergstrasse door naar Mainz en verder tussen Taunus/Westerwald en Hunsrück, langs Bingen en Bonn naar Keulen aan de Beneden Rijn en verder langs Emmerik. Bij Lobith bereikt de Rijn de Nederlandse grens en verdeelt zich bij Pannerden in twee rivierarmen, Oude Rijn en Waal, waarvan de laatste de belangrijkste is.

De belangrijkste havens aan de Rijn zijn: Bazel, Straatsburg, Karlsruhe, Mannheim, Mainz, Koblenz, Keulen . Duisburg, terwijl Rotterdam ook als Rijnhaven wordt aangemerkt. Belangrijke zijrivieren van de Rijn zijn o.a. Landquart, Wutach, Elz, Kienzig, Murg, Neckar, Main, Lahn, Sieg, Wupper, Ruhr, Lippe, Nahe, Mosel, Ahr, Erft.

De Rijn heeft een totale lengte van 1.320 km. en is de grootste rivier van Duitsland. Zie verder bij de Waal.

Salkhof

Jonas Edward Salk, geboren op 28 oktober 1914 te New York was hoogleraar in de bacteriologie en in de preventieve geneeskunde.

Hij heeft het vaccin tegen kinderverlamming ontwikkeld dat in Nederland in combinatie met andere vaccins wordt gebruikt tegen difterie, kinkhoest, tetanus en polio.

In 1977 kreeg hij van president Carter de hoogste burgerlijke onderscheiding, namelijk de vrijheidsmedaille van de president.

Samuelswijk

Deze wijk is genoemd naar Samuel ten Hoorn, vervener en eigenaar binnen de Wannonts Compagnie.

Satellietenlaan

Een satelliet is een hemellichaam dat zich om een ander hemellichaam beweegt. Satellieten om de zon noemt men planeten, die om de planeten noemt men manen.

Bekend zijn o.a. de vier satellieten van Jupiter, de negen van Saturnus en de vijf satellieten van Uranus.

Saturnus

Deze straat is genoemd naar Saturnus, de planeet die na Jupiter de grootste planeet van ons zonnestelsel is en 770 keer zo groot is als de aarde.

Saturnus voltooit in 29½ jaar haar omloop om de zon. Zij is verder bekend om de ring van Saturnus en om de 17 manen.

Saturnus is genoemd naar de Romeinse god van de landbouw.

Schelde

De straat Schelde ligt in de wijk Schutlanden en is genoemd naar de rivier de Schelde. Zij ontspringt in Frankrijk op de hoogvlakte van Saint Quentin en stroomt in België langs Kamerijk, Condé en verder langs Oudenaarde, Gent, Dendermonde en Antwerpen. Op de Belgisch-Nederlandse grens mondt zij uit in de Hont of Westerschelde. De Schelde (Frans: Escaut) heeft een lengte van 370 km.

Schepersgang

De Schepersgang is een voetgangersverbinding tussen de Hoofdstraat en het parkeerterrein op de Kaap.

De scheper of schaapherder is de hoeder van schaapskudden, die vroeger in Drenthe voorkwamen.

De scheper werd daarbij geholpen door zijn schepers- of herdershond.

De scheper was een van de aanzienlijkste inwoners van het dorp. Hij had niet alleen verstand van ziekten, die bij schapen voorkwamen, maar was ook weerkundige. Aan het gedrag van zij schapen op de heide ontleende hij zijn kennis van het weer.

De scheper ging op een bijzondere wijze met zijn dieren om, hij werd dan ook wel eens 'heidevorst' genoemd.

Van de brink liepen schapendriften naar de heide, waarlangs de herder de kudde naar zijn bestemming dreef.

De scheper had vrije bewoning en gebruik van bouwland en tuingrond, gemeenschappelijk eigendom van de markegenoten.

De mest die de schapen produceerden werd gebruikt voor de landbouwgronden.

Het schepershuis met land en tuin wordt 'de scheperij' genoemd.

Toen het gebruik van kunstmest werd ingevoerd en steeds meer heide werd ontgonnen, liep het aantal schaapskudden steeds verder terug.

Er zijn thans in Drenthe nog slechts enkele kudden, die een toeristisch karakter hebben en waarmee men de overgebleven heidevelden in goede conditie tracht te houden.

Deze schaapskudden worden met steun van de provincie en een aantal organisaties in stand gehouden.

Schilperoortstraat

Ewout van Schilperoort was één van de participanten van de Algemene Compagnie van de 5000 morgen.

Van Schilperoort was secretaris van het Heemraadschap van Rijnland.

De Schoener

Een schoener is een zeeschip met een scherpe boeg met vroeger twee achterover hellende masten, na 1850 met drie of meer masten.

De Schokker.

Genoemd naar een vissersschip met een vooruitstekend voorschip, met een achterover hellende mast, een gaffelzeil en een stagfok.

Dit schip, afkomstig van het vroegere eiland Schokland, heeft een balkvormige steven.

Schoklandstraat.

De Schoklandstraat ligt tussen Het Haagje en de Albert Steenbergenstraat/Duivenslagstraat.

Het Haagje – Oost ZZ werd vroeger in de volksmond Schokland genoemd.

Voor de schippers die op Holland voeren, was Schokland een belangrijk punt. Zij voeren eerst naar Schokland en gingen daar voor anker, wachtten daar op gunstige werersomstandigheden en voeren dan naar Amsterdam of naar andere bestemmingen in Holland.

Schippers uit Drenthe, die de toenmalige Zuiderzee overgingen legden dikwijls in Hoogeveen aan, o.a. in Het Haagje en vooral in de omgeving van de kruidenierswinkel van J. Kuiper.

Deze was schipper geweest, maar had na zijn huwelijk voor “de wal” gekozen.

Hij begon met een kruidenierszaak op de hoek van Het Haagje en de huidige Schoklandstraat en noemde zijn winkel Schokland.

De bewoners van het eiland Schokland moesten in verband met het gevaar voor bewoning, op 10 juli 1859 op last van de regering, het eiland verlaten. Daarmee ging voor de schippers die op Holland voeren een belangrijke ankerplaats verloren.

De Schoof.

Een schoof is een bepaalde hoeveelheid halmen, die tot een bundel, ook wel garf genoemd, wordt samengebonden.

Zie verder bij de Sikkel.

Schooldijkje.

Het Schooldijkje is de verbinding van de Coevorderstraatweg met de Hoogeveense vaart (Noordsche Opgaande) en via een bruggetje met het Noord, een langs deze waterweg gelegen pad.

Op dit punt stond de Openbare School die per 1 januari 1943 is opgeheven.

Schoolpad.

Het Schoolpad was een verbindingspad tussen de Pesserdijk (bij het gehucht Siberië) en het Noord, die langs de noordzijde van de Hoogeveense Vaart (Noordsche Opgaande) gelegen fiets- en wandelweg.

De verbinding werd voorheen gekruist door het Achterom, thans Europaweg en de Achteromschedijk.

Door de aanleg van het vliegveld en de Stephensonstraat is het zuidelijk gedeelte van het Schoolpad vervallen.

Schoolstraat.

De Schoolstraat liep aanvankelijk halverwege de Willemskade en de Grote Kerkstraat. Op de hoek van de Schoolstraat/Gr.Kerkstraat bevond zich de Openbare Lagere- en (M)ULO-school.

Na de verplaatsing van deze school naar de Bilderdijklaan, bevindt zich thans op de hoek Gr. Kerkstraat/Schoolstraat, de Technische School, die dus gedeeltelijk is gebouwd op het terrein van genoemde OLS/MULO-school.

Op het speelflein bevond zich een linde die daar is geplant in verband met de inhuldiging van Koningin Wilhelmina op 6 september 1898.

Deze linde staat nu naast de Technische School aan de Schoolstraat.

Schoonhovenweg.

Deze weg is genoemd naar Adriaan Schoonhoven, één van de participanten van de Algemene Compagnie van de Vijfduizend Morgen en dus ook naar de Schoonhovense Compagnie.

Naar Schoonhoven is ook het recreatiegebied Schoonhoven genoemd.

Schultestraat.

Een schulte of schout was vroeger de vertegenwoordiger van de gemeenten op het platteland en in de steden.

Hij was belast met de handhaving van de openbare orde en was voorzitter van het schepengerecht. De schulte oefende zijn ambt uit binnen een gebied, dat schultambt of stoutambacht werd genoemd, in het Drents schultämp.

De huidige burgelijke plattelandsgemeenten zijn de voortzetting van de swchultambten uit de Middeleeuwen.

Schutlandenweg.

Genoemd naar de Schutlanden, een gebied dat lag aan beide zijden van het zgn. Beneden Schut (schut = sluis).

Deze weg loopt nu van de Zuidwolderweg, dwars door de wijk Schutlanden tot aan het nieuwe tracee van de Hoozeveense Vaart.

Schutspuin.

Dit spuin is genoemd naar het schut dat in de Hoozeveense Vaart op de Schutstraat lag, de Venesluis. (schut = sluis).

Het Schutspuin ligt tussen de Schutstraat, de Alteveerstraat, de Piet Heinstraat en de Zuiderweg.

Schuttevaer.

De weg Schuttevaer loopt van de Schutlandenweg door de wijken Schutlanden en Kattouw tot aan de Zuidwolderweg. De weg is genoemd naar Schuttevaer, de vereniging ter behartiging van de belangen van binnenschippers en hun kinderen.

Schutwijk.

De Schutwijk ligt tussen de Brouwerswijk en de Jufferswijk en loopt van het Zuideropgaande tot aan de Brugstraat in Nieuwlande.

Vroeger lag in deze wijk een schut. (= sluis).

Schweitzerstraat.

Albert Schweitzer, theoloog, arts, musicus en cultuur-filosoof, is geboren in Kaysersberg(Elzas) op 14 januari 1875 en overleden in Lambarene op 4 september 1965.

In 1913 ging hij als missie-arts naar Lambarene in Frans Kongo waar hij een negeziekenhuis stichtte. De financiering van zijn zendingsarbeid was mogelijk door de opbrengsten van zijn orgelconcerten in Europa en door het uitgeven van boeken over Bach, o.a. J.S. Bach en J.S. Bach Orgelwerke en boeken over cultuur, o.a. Kultur und Ethik en over zijn missiewerk o.a. Zwischen Wasser und Wald.

Schweitzer heeft als zendeling-arts in Lambarene grote bekendheid gekregen.

De oprichting van het ziekenhuis in Lambarene, dat steeds maar weer werd gemoderniseerd en uitgebreid was een belangrijke stimulans voor de medische vooruitgang in dit deel van Afrika.

De naam van Albert Schweitzer is op onverbreekelijke wijze met dit ziekenhuis en met zijn medisch zendingswerk verbonden

In 1952 ontving Albert Schweitzer de Nobelprijs voor de vrede.

Sellerstraat.

De Sellerstraat ligt in Hollandscheveld tussen de Riegshoogtendijk en de Doorsnijding.

De straat is genoemd naar Nendrikus Cornelis Seller, geboren 22 december 1879 te Delft en overleden te Hoozeveen op 27 juni 1965.

Seller was gemeenteveldwachter in Hollandscheveld van 1918 tot 1944.

Semmelweisstraat.

Ignaz Philipp Semmelweis was een Hongaarse arts, geboren op 1 juli 1818 in Boeda en overleden aldaar op 13 augustus 1865. Na zijn studie werd hij vrouwenarts op een verloskundige kliniek in Wenen. Hij ontdekte dat de kraamvrouwenkoort door een infectie werd veroorzaakt. Zijn collegae hebben deze ontdekking uit afgunst zo fel bestreden, dat hij Wenen moest verlaten en zich in Pest(Hongarije) vestigde. Hij werd daar benoemd tot hoogleraar in de verloskunde en wijdde zich verder aan zijn onderzoek van de kraamvrouwenkoorts.

Seringenlaan.

De sering is een struik uit de familie der olijfachtigen. Seringen komen veel voor in siertuinen en parken. De sering waarvan er meer dan 100 variëteiten bestaan, is afkomstig uit Azië en Zuidoost Europa. De sering met lila, blauwe of witte, geurende bloemen, groeit het beste op veengrond.

Siemensstraat.

Werner von Siemens, Duits uitvinder en industrieel is geboren 13 december 1816 te Lenthe bij Hannover en overleden op 6 december 1892 te Berlijn. In 1847 richtte hij met I.G. Halske, de firma Siemens en Halske op voor de productie van telegraaf toestellen. De firma groeide uit tot het concern Siemens AG. In 1866 heeft Siemens de dynamo uitgevonden, waardoor de bouw van elektrische machines een grote vlucht kon nemen. Siemens kan als een van de grondleggers van de electro-techniek worden beschouwd.

De Sikkel.

De sikkel is een werktuig met een korte steel dat in de landbouw wordt gebruikt voor o.a. het oogsten van koren.

“Sikkels klinken,
Sikkels blinken,
Ruisend van het graan”. (gedicht van A.C.W. Staring).

Sirius.

Sirius, door de Grieken de verzengende genoemd, is de hoofdster in het sterrenbeeld Grote Hond(Canis Major). Deze ster wordt ook wel de Hondster genoemd en is de helderste ster aan de hemel. Sirius werd vooral in Egypte als een belangrijke ster beschouwd. Ver voor het begin van onze jaartelling werd Sirius in de morgenschemering, op het moment dat de Nijl begon te wassen, weer zichtbaar. Voor de Egyptenaren betekende dit op dat tijdstip het begin van het nieuwe jaar. Sirius straalt 30 keer zo veel licht- en is 2 x zo groot als de zon.

De Sitterlaan.

Willem de Sitter was een Nederlands sterrenkundige, geboren op 6 mei 1872 te Sneek en overleden te Leiden op 20 november 1934. Hij deed onderzoekingen op het gebied van de hemelmechanica, hoe bewegen zich de hemellichamen. Het belangrijkste werk is zijn studie over de omvang en de oorsprong van het heelal. Hij ontwikkelde een beeld van het heelal dat onder de naam De Sitter's heelal, in 1917 het uitgangspunt werd voor latere theorieën over het heelal.

Sloodstraat.

Genoemd naar de sloot Het Slood(t), Sloodsche Opgaande, Alteveersche Opgaande of Zuidwolder Opgaande (Zuydt-woldiger Sloot), gegraven in 1653 van het Kruis.

De verharde weg Het Slood werd in 1910 door burgemeester Pottinga geopend en werd later omgedoopt in Alteveerstraat.

De Sloodstraat bevindt zich tussen de Beckerstraat en de Lomanlaan, evenwijdig aan de Alteveerstraat.

Sloutersverlaat.

De Slouterverlaat is een straat in de wijk Schutlanden en is genoemd naar één van de schutsluizen in de Hoogeveensche Vaart, de Sloutersverlaat, ook wel genoemd Slouterssschut of Sloeterssschut. Vanaf de sluis in Noordsche Schut, de Noordsche Sluis, was dit de derde sluis richting Meppel.

De Sloutersverlaat lag tussen de Venesluis, ook wel genoemd Baas van Schut, (Veeneverlaat of – schut) en de Nieuwe Brugsluis (ook wel Oldebaasverlaat of Kattouwsluis) en was één van de sluizen tussen Hoogeveen en Meppel die na 1851 kwamen te vervallen.

De namen van de verlaten werden in deloop der jaren nog al eens veranderd.

Zie verder bij Booyenverlaat.

Sluisgang.

De Sluisgang is een voetgangersverbinding tussen de Hoofdstraat en het parkeerterrein aan de Brederoweg.

Een sluis is een waterkering die het water door tenminste twee paar openstaande deuren op een bepaald peil vasthoudt.

Hierdoor wordt het de schepen mogelijk gemaakt van het ene waterpeil naar het andere over te gaan.

Het doorlaten van een schip voor een sluis wordt “schutten” genoemd.

Andere benamingen voor sluis zijn: schut – verlaat – siel – zijlsas.

Van der Sluisweg.

Jan A.v.d. Sluis, geboren 21 juli 1846 te Appelscha en overleden op 15 september 1911 te Hoogeveen, vestigde zich op 4 augustus 1876 vanuit de gemeente Oostellingwerf in Nieuweroord.

Hij was een bekend vervener en o.m. Gerechtigde in de 365 ha grote Geeser Veenmarke.

Samen met Jan Pierre van der Sluis, vervener in Hemrik, was hij actief bij de scheiding van deze marke.

Bij de veenmarkescheiding kreeg J.A.v.d. Sluis 3 veenplaatsen, elk groot 25 à 30 ha. Aan de Geeseraai toegewezen.

De boerderij van E. Baarveld, thans fam. De Buck, droeg lange tijd fr naam v.d. Sluishoeve.

Tot de bezittingen van de familie van der Sluis behoorden behalve de gronden langs de Noorderweg (de verbindingsweg tussen de Middenraai en Tiendeveen), de boerderijen van de families Bikker (voorheen Stukje), A. Bruinenberg, J. Pekel (voorheen W. Stevens) en

H. Zwiép (voorheen B. Bruinsma).

Van der Sluis heeft in Noordscheschut gewoond in huize Ettenheim, in 1870 gebouwd door L. Engelenburg.

Van der Sluis was van 1880 tot 1911 bestuurslid van de Vereen. Voor Plaatselijk Belang Noord en Omstreken.

Smele.

Smele of Smeel behoort tot de grote plantenfamilie der Gramineë of grassenfamilie, waarvan er meer dan 4000 soorten bestaan. Behalve het geslacht smele, behoren tot deze familie: bamboe, baardgras, beemdgras, doddegras, liefdegras, gerst, geitenooi, haver, helm, imperata met o.a. alang-alanggras, kamgras, molinia (riet), parelgras, suikerriet, struisgras, rijst, rogge, tarwe, witbol e.a.

Smele kan worden verdeeld in 3 soorten nml., de *D.caespitosa* in moerassen en bossen, de *D.flexuosa* Trin met lange stengels en gekronkelde pluimtakken en de *D.setacea* Richt, een zeldzame veenplant.

Tot deze grote plantenfamilie behoort ook het grassengeslacht Vossestaart met plm. 30 soorten, o.a. de duist en het pijpestrootje. Duist is bouwland-onkruid met aarpluimen, pijpestrootje is een plantengeslacht met blauw aartjes, dat voorkomt in duinpannen en in heide- en veengebieden. In de oorlog werd de buntwortel, afkomstig van het pijpestrootje, als borstel gebruikt. Een smeeltje is een halm buntgras voor het gebruik als pijpedoorsteker.

Smirnoffstraat.

Deze straat is genoemd naar Iwan Wasiliwitsj Smirnoff, geboren 30 januari 1895 in Wladimir (Rusland). Hij kwam in 1922 bij de K.L.M. in dienst en kreeg grote bekendheid door de Pelikaanvlucht in december 1933 toen hij als gezagvoerder van het Fokkervliegtuig Pelikaan in vier dagen naar Batavia vloog en in dezelfde tijd weer terug.

In de Tweede Wereldoorlog was hij voor de K.L.M. in Nederlandsch-Indië en wist, toen dat land reeds door de Japanners was bezet, met zijn vliegtuig Java te verlaten.

Smirnoff werd echter door een Japanse jager aan de kust van Australië neergeschoten, maar zag toch nog kans zijn vliegtuig op het strand te zetten.

Sneeuwbesstraat.

De sneeuwbes behoort tot het plantengeslacht uit de familie der Amaryllidaceae.

Deze struik is afkomstig uit Noord Amerika en is in ons land ook bekend als het radijsboompje. De struik heeft kleine roze bloemen met witte vruchten die op radijsjes lijken..

De Snikke.

De snikke is een schuit voor het vervoer van goederen. Vooral in Hoogeveen en omgeving werd de snikke veel gebruikt.

Bij het naderen van de sluis in Noordsche Schut maakte de schipper gebruik van de scheepstoeter om zijn komst aan te kondigen. De bevolking had op het ten gehore gebrachte wijsje, het volgende liedje gemaakt. (Harkema was de sluismeester).

Harkema, doe 't schut is lö

De snikke die komp er an.

Welke snikke is dat dan?

"t is de snikke van Chris mit Jan.

Snikkegang.

De Snikkegang is een voetgangersverbinding tussen de Hoofdstraat en het parkeerterrein op het Nicolaas Beetsplein.

Een snikke is een klein vaartuig voor het vervoer van personen en goederen en wordt door een paard getrokken. De snikke wordt ook wel beurtschip genoemd, de schipper heette beurtvaarder, beurtschipper of in dialect: de snikkevaarder.

In Hoogeveen en omgeving waren er diverse snikke-routes,, b.v. van Hoogeveen naar Meppel, (v.Dalen), van Hoogeveen naar Nieuw Amsterdam, Hoogeveen naar Zwolle en Noordscheschut naar Hoogeveen (Hummel).

Spechtlaan.

De specht is een klimvogel die behoort tot de familie der Picidae. De specht heeft een lange snavel waarmee de schors der bomen wordt opengehakt.

Tot deze familie behoren ook de zwarte specht, de grote bonte specht en de groene specht.

Sperwerlaan.

De sperwer behoort tot de familie der valken. Het is een roofvogel met kromme snavel.
De sperwer wordt ook wel vinkendief genoemd.

Spica.

Spica is de naam van een ster, de hoofdster in het serrenbeeld Maagd.
De ster kan het beste worden waargenomen in lente en zomer en wel aan de zuidwestelijke hemel.
Spica is ongeveer 1000 x zo helder als de zon.

Spiegelstraat.

Hendrik Spiegel was lid van de vroedschap in Amsterdam en participant van de Algemeene Compagnie van de Vijfduizend Morgen.

Spireastraat.

De Spirea behoort tot de familie der Rosaceeën.
Van deze roosachtige plant zijn er meer dan 80 soorten. Verschillende soorten worden als sierstruik met rode of witte bloempluimen gekweekt.

De Spits.

De spits is de naam van een Belgisch sleepschip (fr.péniche) met een laadvermogen van 175 ton.

De Splitting.

De splitting is een begrip dat ontleend is aan de veenderij.
Bij de veenontginning wordt een brede sleuf door het veen getrokken. In het midden van deze sleuf komt de wijk te liggen, die door schepen wordt gebruikt om turf af te voeren.

Sportlaan.

De Sportlaan loopt van de Vos van Steenwijklaan naar de Bentincksdijk.
De laan is genoemd naar de in de omgeving gelegen sportgelegenheden.

Sportveldenweg.

Deze weg, die loopt van de Bentincksdijk naar de Mr. Cramerweg, is genoemd naar de hier gelegen sportakkomodaties.

Staringlaan.

Anthony Christiaan Winand Staring, geboren op 24 januari 1767 in Gendringen, overleden op 18 januari 1840 op de Wildenborch bij Lochem, was een bekend dichter.
Hij studeerde rechten in Harderwijk en landbouw in Göttingen.
Hij was als dichter bekend om zijn puntdichten.
Van zijn gedichten kregen de uitgaven Gedichten, de Hoofdige Boer en de Jaromir-cyclus, grote bekendheid.

Stationsplein.

Het Stationsplein bevindt zich vóór het station van de N.V. Nederlandse Spoorwegen.
Dit Station werd in gebruik genomen bij de opening van de spoorlijn Zwolle-Meppel-Hoogeveen-Assen-Groningen op 30 april 1870.

Voor deze opening bestond grote belangstelling. Op 4 mei d.a.v. werd uitbundig feest gevierd om daarmee uiting te geven aan de vreugde dat Hoogeveen, zoals burgemeester van der Wijck het uitdrukte, nu was opgenomen in het Europeesche spoorwegnet.

Bij deze gelegenheid dichtte de Zweeloër predikant A.L.Lesturgeon:

“Komt, nu de feestklaroen gestoken
en U gehuld in feestgewaad:
de dag is eind”lijk aangebroken,
die Uw verneedring ziet gewroken,
en tot Uw recht U komen laat.
Te lang miskend, te lang verstooten,
Door vreemde en eigen landgenoten
Als stiefkind in een hoek gezet,
Ziet gij nu op dit heug”lijk heden
Uw toekomst na een droef verleden
Voor goed gewaarborgd en gered.”

Op 17 mei 1952 werd de lijn Zwolle-Meppel-Assen-Groningen geëlectrificeerd. Ook voor deze mijlpaal in de verdere ontwikkeling van Hoogeveen, bestond veel belangstelling.

De Hoogeveense dichter Philia dichtte bij deze gelegenheid in de Hoogeveensche Courant:

“Van stoom tot Stroom”.

“Hoezeel! Hoezeel! Vernieuwd is ’t sein,
door oud en jong verhoord.
Veel sneller werd de snelle trein
Van Zuid en West naar Noord
Wie juicht niet op deez grote dag
Van sneller snelvervoer?
Wiens mond vertoont geen blijde lach
Om Stoomtrein’s “Grote Broer”.

Aan het Stationsplein stond een loods van Van Gend en Loos, die jarenlang het goederenvervoer in Hoogeveen en omgeving verzorgde. Met ingang van 2 januari 1983 is

Van Gend en Loos van het Stationsplein verdwenen en wordt het bedrijf nu vertegenwoordigd door het transportbedrijf G. Bonen

Stationsstraat.

De Stationsstraat loopt van het Stationsplein tot de kruising Pesserstraat/van Limburg Stirumstraat en gaat dan over in de Industrieweg.

Vroeger liep de Stationsstraat, toen Stationsweg, door tot het kruispunt Blankenslaan/Hoofdstraat/Willemskade. Dit gedeelte heet thans Brinkstraat.

Aan de Stationsstraat, dicht bij het N.S.-station, stonden twee hotels, aan de noordzijde het wijd en zijd bekende hotel Homan en aan de westzijde het Hotel de la Station van de Dedemvaartsche Stoomtramweg Maatschappij(DSM).

Hotel Homan is van 1906 tot 1987 in bezit geweest van de familie Homan. In 1906 verkocht de weduwe van Berend Bakker Hzn, haar café en Stationskoffiehuis aan Lammert Homan. Lammert maakte er een florend bedrijf van. Om zijn zaak ook voor een ander publiek aantrekkelijk te maken liet hij het café tot een hotel-café-restaurant verbouwen.

Homan realiseerde in een snel tempo ook andere plannen, hij opende een kegelbaan en er kwam een stalhouderij. De paarden werden verhuurd voor begrafenissen en trouwpartijen; koetsiers als Westenberg en Middelveld genoten in Hoogeveen een grote bekendheid.

Homan verzorgde ook verhuizingen en meubeltransporten door geheel Nederland.

In 1932 werd besloten tot een ingrijpende verbouwing. Er ontstond een modern hotel met o.a. een garage voor gasten die per auto kwamen.

In 1935 werd het bedrijf door zoon Reinard Bareld(Reint) van zijn vader overgenomen.

Hij heeft het bedrijf met hetzelfde élan 50 jaar geleid..In 1962 werd het hotel-café-restaurant opnieuw gemoderniseerd waardoor het aantal bedden tot veertig kon worden uitgebreid. De sympathieke eigenaren hebben van Hotel Homan niet alleen in Hoogeveen, maar in geheel Nederland een begrip gemaakt.

Helaas werd het bedrijf in 1987 aan een projectontwikkelaar verkocht waardoor er een eind kwam aan Hotel Homan. Het verdwijnen van dit hotel op deze plaats moet als een verlies voor Hoogeveen worden beschouwd.

Hert tegenover Hotel Homan gelegen Hotel de la Station werd geëxploiteerd door P. Schoonveld. Aan de achterkant bevond zich het tramstation van de DSM, waar alle zaken die betrekking hadden op de tramlijn Hoogeveen – Slagharen – Hardenberg/Dedemsvaart werden behandeld

Na de fusie tussen DSM en EDS per 1 januari 1935, kwam het hotel in het bezit van de EDS die het tot hoofdkantoor van het bedrijf liet verbouwen.

Op 22 februari 1945, om plm. 13.00 uur werd dit hoofdkantoor bij een bombardement door een voltrefter getroffen, die waarschijnlijk bedoeld was geweest voor het N.S.-station en het rangeerterrein van de N.S.

Bij het bombardement werd het gehele gebouw verwoest, waarbij ook een belangrijk deel van de administratie en van het archief verloren ging.

Op het moment van de aanval van de Engelse jagers was niemand in het kantoor aanwezig.

De Stationsstraat was ook het vertrekpunt van de tram van de EDS(Eerste Drentse Stoomtramweg Mij.) naar de richting Emmen/Nieuw Amsterdam en tevens van de tram van de DSM, rixhting Hardenberg/Dedemsvaart. De passagiers gebruikten de Café's Homan en de la Station als wachtgelegenheid.

Thans bevindt zich op deze plaats het autobusstation van de DVM.

Aan de zuidzijde van de Stationsweg bevond zich het café van de dames Rosa en Sophina van Dam. Op dit punt vond overlading van vee plaats van tram naar NS en omgekeerd.

Zie verder bij Brinkstraat.

De Steenbaan.

In 1868 werd door J.C.Rahder, directeur van een verveningsbedrijf in Nieuweroord, aan de Wilhelminavaart nabij Noordscheschut, een steenfabriek gesticht.

Rahder koos voor deze plaats voor de fabriek omdat de grond in dat gebied steenaarde bevatte die nodig was voor de productie van steen.

In Noordscheschut stond deze fabriek als de “de steenbaan” bekend.

Aanvankelijk ging het goed met het bedrijf maar na 1885 ging het steeds slechter.

In 1889 werd de fabriek gesloten.

Zie verder bij Boogerdweg.

Stephensonstraat.

George Stephenson, geboren 8 juni 1781 in Wylam-on-Tyns en overleden in Chesterfield op 12 augustus 1848 , was een Engels ingenieur.

Als machinist begonnen, bereikte hij de positie van directeur bij de steenkolenmijnen in Darlington.

In 1814 vervaardigde hij voor de steenkolenmijnen in Killingworth de eerste lokomotief en in 1825 was Stephenson betrokken bij de aanleg van de eerste spoorlijn van Stockton naar Darlington.

Daarna verlegde hij zijn werkzaamheden geheel naar de spoorwegen. Zijn aandeel in de totstandkoming van de spoorlijn van Liverpool naar Manchester in 1829 maakte hem wereldberoemd. Hij bouwde voor deze lijn de lokomotief de Rocket, die 5x haar eigen gewicht kon trekken en een snelheid van 22 – 32 km. per uur bereikte.

Daarna leverde hij lokomotieven voor alle Engelse lijnen, alsmede voor vele Amerikaanse- en Europese spoorwegmaatschappijen.

Na gereedkoming van de Rocket leidde hij de aanleg van practisch alle belangrijke spoorweglijnen in Engeland.

Sterrenlaan.

De Sterrenlaan is gelegen in de wijk Krakeel in de zgn. “Sterrenbuurt” en is genoemd naar de ster, een puntvormig lichtend hemellichaam.

Behalve vaste sterren zijn er ook dwaalsterren, die ook wel planeten worden genoemd.

Stikkergang.

De Stikkergang verbindt de Hoofdstraat met het parkeerterrein op het Stoekeplein.

Een stikker is een vervenersgereedschap dat wordt gebruikt om turven te steken.

Het bestaat uit een lange stok waaraan een breed ijzer is bevestigd.

Stoekeplein.

Stoeken betekent het opstapelen van turf.

De Strekel.

De strekel, een naam ontleend aan de landbouw, is een hard voorwerp van hout, staal, steen of ijzer, waarmee een zeis, zicht of mes wordt aangescherpt.

Struikheidestraat.

De struikheide is een heester met rose of paarse bloempjes uit de familie der Ericaceeën.

De stengels worden gebruikt voor de verwerking tot bezems en boenders, daarom wordt de struikheide ook wel bezemheide genoemd. Deze heide komt voor in veengebieden, bossen en duinen.

Stuifzandseweg.

De Stuifzandseweg is de in de gemeente Hoogeveen gelegen weg van Hoogeveen naar het dorp Stuifzand.

Vóór de grenswijziging in oktober 1970 behoorde de noordzijde van bedoelde weg tot de gemeente Ruinen.

Swammerdamstraat.

Jan Swammerdam, geboren in Amsterdam op 12 februari 1637 en aldaar overleden op 17 februari 1680, was een bekend Nederlands zoöloog. Hij werd beroemd door zijn onderzoek over de bouw en de voortplanting der insekten.

Swammerdam studeerde geneeskunde in Soumur(Frankrijk), in Amsterdam en in Leiden. In de jaren 1664 en 1665 deed hij samen met enkele medici anatomisch onderzoek en promoveerde in 1667 in Leiden over de ademhaling.

Swammerdam kwam onder invloed van een godsdienstige dweepster, raakte overspannen en weigerde in deze toestand zijn geschriften verder uit te geven.

Zijn vrienden wisten hem echter te bewegen ze niet te vernietigen maar over te dragen aan zijn Franses collega Thévenot. Uiteindelijk kwamen de geschriften bij Boerhaave terecht, die ze als Bijbel der Nature heeft uitgegeven.

van Swietenhof.

Gerard van Swieten was een bekend Nederlands geneeskundige, geboren te Leiden op 7 mei 1700 en overleden te Schönbrunn(Oostenrijk) op 18 juni 1772. Hij studeerde behalve in Leuven ook in Leiden waar hij een leerling van Boerhaave was.

Vanaf 1727 gaf hij colleges in Leiden, maar aangezien hij katholiek was, kon hij geen hoogleraar worden.

Keizerin Maria Theresia van Oostenrijk benoemde hem in 1745 tot haar lijfarts. Bovendien werd van Swieten benoemd tot directeur van de keizerlijke bibliotheek in Wenen.

Door het toedoen van van Swieten bleef het werk van Boerhaave voor het nageslacht bewaard.

Voor zijn belangrijke werk werd van Swieten in 1758 in de adelstand verheven.

Tamboerpassage/Tamboerlaan.

De tamboer is een trommelslager die met zijn tromgeroffel de Hoogeveeners op Zon- en Feestdagen oproept om naar de kerk te gaan. Het is een oud en uniek gebruik dat officieel bestaat sinds 1670. Toen de kerk in Hoogeveen, gesticht door Jonkheer Johan van Echten, in 1652 was voltooid, ontstond er behoefte aan een torenklok. Die klok is er echter niet gekomen. Er bestaan enkele lezingen waarom dit niet kon worden gerealiseerd, één ervan is de volgende.

Jhr. Van Echten was van mening dat de veenachtige grond niet toeliet om daarop een toren met een zware klok te bouwen. Hij loste deze kwestie op door één van zijn tamboers te belasten met het bijeenstromen van de kerkelijke gemeente (Ned. Herv. Kerk) "des Zondags en op kerkelijke feestdagen". De tamboer werd ook ingezet als trommelslager bij boeldagen en verkoppingen, bij branden en rampen.

Op het ritme van het tromgeroffel, een eentonige melodie, ontstonden o.a. de versregels: "Volk van Noord, Volk van Noord, komt naar de kerk en hoort Gods Woord".

Bekende namen van tamboers zijn o.a.:

Albert de Tamboer	1700,	Hendrik Moerhof	1718
Willem Hendriks Moerhof	1747,	Gerrit Jan v.d. Weide	1766
Jan Johannes Padding	1792		

H.J. Leyssenaar maakte in 1941 met tromgeroffel de mobilisatie van het Nederlandse leger bekend. G. Strijker.

De laatste tamboer was Obe Lemstra, die in 1974 overleed.

De tamboer verdiende rond 1700 f. 25,00 per jaar, waarvoor hij dan zowel voor de morgendiensten van 7 en 9 uur, als voor de middag- en avonddienst moest trommelen.

In 1924 werd de trommeldienst van 7 uur afgeschaft en in het begin van de dertiger jaren ook de tamboerdienst op kerkelijke feestdagen en later ook het getrommel voor de middagdienst.

Enige jaren geleden is de kerkvoogdij van de Ned. Hervormde Gemeente in Hoogeveen, met de Chr. Muziekvereniging Wilhelmina overeengekomen dat deze vereniging tegen een jaarlijkse vergoeding zorg draagt voor de rondgang met tromgeroffel, alleen op zondagen en dan uitsluitend voor de morgendienst.

Tandarts Schipperstraat.

Hermanus Schipper, geboren 13 augustus 1909 in Steenwijkerwold werd tijdens de Duitse bezetting al spoedig ingeschakeld bij de plaatselijke illegaliteit. Hij verleende onderdak aan mensen uit het verzet en hielp onderduikers en illegale werkers die tandheelkundige hulp nodig hadden. Ook verleende hij huisvesting aan de code-officier van de B.S.-zender (B.S. is Binnenlandse Strijdkrachten) in Drenthe en aan de Gewestelijk Commandant van de B.S.

Als gevolg van het oprollen van de zenderorganisatie werd Schipper op 9 februari 1945 door de S.D. en de S.S. gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring in Assen.

Hij werd in de vroege ochtend van 8 maart 1945, samen met vele anderen bij de Woeste in de omgeving van Apeldoorn gefusillerd.

Tapuitlaan.

De Tapuitlaan ligt in de vogelbuurt in de wijk Wolfsbos en is genoemd naar de zangvogel (lat. Saxicola Oenanthe). Deze vogel behoort tot de familie Turdidae en komt in Nederland vooral voor in duinen en heidevelden.

Tot deze familie behoren ook de lijster, de merel, de zanglijster, de kramsvogel, de roodborst, de grasmuis, de braamsluiper, de tuinfluiter en de nachtegaal.

Tarwekamp.

Deze straat is genoemd naar de tarwe, een graansoort die behoort tot de familie van de grassen.

De Teems.

Een teems is een zeef voor pas gemolken melk.

Het woord teems komt ook voor in het gezegde zo el als een teem, hetgeen wil zeggen, dat iets erg lek is.

De Tellinghorst.

Gedeelten van de niet voor landbouw en veeteelt gebruikte dalgronden worden gebruikt voor de bosbouw.

In Drenthe worden in de bosbouw jonge bomen als tellings aangeduid.

Terpweg.

De Terpweg bevindt zich tussen de Vos van Steenwijklaan en het Sportcentrum bij de Industriehaven. De weg is genoemd naar de woning De Terp van de Vos van Steenwijklaan, vroeger Coevorderstraatweg. Het huis is gebouwd op een opgeworpen heuveltje.

Op 13 november 1923 verleende het gemeentebestuur van Hogeveen toestemming aan het aannemersbedrijf Gebr. Johannes en Wicher Sieders tot de bouw van een burgerwoonhuis aan de Coevorderstraatweg, in opdracht van Jan Sieders te Zandvoort.

De bedoeling van de opdrachtgever was zich in dit woonhuis te vestigen, maar toen het huis klaar was bleek hij niet in staat zich uit zijn zaak te kunnen terugtrekken.

Daarom verhuurde Sieders het huis aan Abraham Minderhout, directeur van een ontginningsmaatschappij.

Toen Minderhout op 26 augustus 1930 naar Alkmaar vertrok, verkocht de eigenaar van De Terp het woonhuis met de daarbij behorende grond, waarop ook nog een boerderijtje stond, aan Jacob Troost, die een bakkerij, een kruidenierswinkel en een café annex slijterij in Noordscheschut had geëxploiteerd.

De volgende eigenaren waren, Jan Pieters, directeur van een transportonderneming en touringcarbedrijf, Zwaantinus Naber, directeur van het verfstoffenbedrijf Murox e.a.

Een groot deel van de ten noorden van De Terp gelegen gronden is in andere handen overgegaan.

Op deze gronden bevindt zich het Tenniscentrum 't Noord.

Thijs Thalenstraat.

Deze straat in Hollandscheveld is genoemd naar Thijs Jannes Thalen, die in 1764 het eerste bedrijf in dit dorp stichtte, nml. een scheepstimmerwerf. Thalen was vervener en timmerman en repareerde schepen van schippers in Hollandscheveld en omgeving.

Nadat het bedrijf in 1797 failliet was gegaan werd de werf niet meer gebruikt.

Tilber.

Onder tilber wordt verstaan, roerend goed, eigenlijk "tilbaar" goed.

Vroeger zag men advertenties met het opschrift TILBER, waarbij een openbare verkoping van roerende goederen werd aangekondigd.

Tichelwerkstraat.

Over het Slood(t), thans Alteveerstraat, ongeveer ter hoogte van de huidige Lomanlaan, lag het Tichelwerkbrugje, dat zijn naam ontleende aan de steenfabriek die vroeger op deze plaats heeft gestaan.

De Tichelwerkstraat ligt in het verlengde van de Sloodstraat en ten zuiden van de Lomanlaan.

De Tjalk.

De tjalk is een zeilvaartuig met een ronde boeg en met een platte bodem. Het schip wordt genruikt voor de zee- en riviervaart voor ladingen tot plm. 75 ton.

Toldijk.

Toldijk ligt tussen de Stuifzandse weg en de Middenveldweg en is genoemd naar het tolhuis met tolhek aan de Pesserstraatweg, daar waar de Wijsterse weg vroeger uitmondde op de straatweg Hoogeveen – Pesse.

Het tolhek werd door de gemeente Hoogeveen verpacht aan de hoogste bieder. De eerste pachter (in 1862) was Albert Kuiper, die als pacht f. 400,-- betaalde. De laatste pachter was Hendrik Nolde, die voor het recht van tolheffing f. 1.650,-- moest neerleggen.

De inkomsten van de pachter bestonden uit het innen van de pacht. De tarieven werden vastgesteld door het gemeentebestuur van Hoogeveen. De pachter was tevens onbezoldigd rijksveldwachter. Als extra inkomsten had de echtgenote van Nolde een winkeltje. Nolde bleef pachter tot 1923. Toen werd de tol door de gemeente Hoogeveen opgeheven en werd in 1924 het tolhuis aan Hendrik Nolde verkocht

Tollensweg.

Henricus Franciscus Caroluszoon Tollens was een eenvoudig koopman en bezat een verhandel, daarnaast was hij een bekend Nederlands dichter en een vurig patriot. Hij is geboren op 24 september 1780 te Rotterdam en overleden op 31 oktober 1856 in Rijswijk.

Behalve voor de letterkunde had hij ook veel belangstelling voor het toneel.

Zijn minnezangen zijn voor een groot gedeelte gewijd aan Gerbranda Rivier, waarmee hij later trouwde.

Tijdens de regering van Koning Willem I werd hij een bekend volksdichter en vooral de dichter van de vaderlandsliefde. Het bekende volkslied Wiens Neerlands Bloed, dat lange ons volkslied is geweest, is van hem afkomstig.(1815). Het werd bekroond in 1817.

Tollens heeft ook veel huiselijke zangen en liefdadigheidsgedichten op zijn naam staan.

Hij was de dichter van de tevredenheid met het bestaande, van de blijmoedige levenshouding.

Het werk van Tollens kan worden beschouwd als een spiegel van die tijd en kan worden vergeleken met andere dichters uit die periode zoals o.a. Bilderdijk en Feith.

(zie ook bij "Maas").

Tormentil.

Tormentil is een plant die behoort tot het plantengeslacht ganzerik uit de familie der Rosaceeën.

Behalve de tormentil behoren tot dit geslacht o.a. het vijfvingerkruid, de voorjaarsganzerik, de viltganzerik, het zilverschoon en de aardbeienganzerik.

De plant tormentil werd vroeger als middel tegen kiespijn gebruikt.

Trambaan.

Het fietspad tussen van Marleweg en de Kromme Jakken en de verharde weg in het verlengde hiervan tussen de Kromme Jakken en de Jan Knegtweg, wordt de Trambaan genoemd.

Tramweg.

De Tramweg in Noordscheschut is genoemd naar de tram van de NV Eerste Drentsche Stoomtramweg Mij., die o.a. de tramlijn Hogeveen-Noordscheschut-Emmen exploiteerde. Deze lijn, die op 3 augustus 1903 in gebruik werd genomen, liep langs de Coevorderstraatweg en kruiste tussen de woningen van de fam. Mulder, vroeger halte Achterhes, en de fam. Pastoor(winkel), de Coevorderstraatweg en reed vervolgens achter de woningen aan de westzijde van het Zwarte Dijkje langs tot de halte Blaauw(thans Kerk Zevende-Dags-Adventisten). Bij deze halte werd het Zwarte Dijkje gekruist en reed de tram langs het tracé van de huidige Tramweg, over de brug over de Kromme Jakken(hooidiep), bediend door de familie Abbing, naar Nieuweroord en verder naar Emmen.

Ter gelegenheid van de opening organiseerde de fam. Thomas uit Hogeveen boottochten van Noordscheschut naar Hogeveen met de boot "Fortuna", zodat men toen Noordscheschut zowel per tram als per boot kon bereiken. Bij de opening mochten schoolkinderen van Noordscheschut en Hollandscheveld voor één dubbeltje een retourrit maken van de halte Achterhes naar het N.S.-station in Hogeveen, bovendien werd de kinderen door de directeur van de EDS ook nog een glas limonade aangeboden.

Het agentschap van de EDS in Noordscheschut werd beheerd door de familie Blaauw, die o.a. moest zorgen voor de afhandeling van het goederenvervoer, alsmede voor de daarbij behorende administratie. Vrouw Blaauw, zoals ze in Noordscheschut werd genoemd, was hier zeer gezien. Ze gaf inlichtingen over het personen- en goederenvervoer, bemoeide zich met de wachtende passagiers en was zeer accuraat.

Bij de halte Blaauw werd door de postbodes post in ontvangst genomen en werd de vertrekpost aan de tramconducteurs overhandigd. In Wereldoorlog II werden ook vanaf Noordscheschut schoolreisjes e.a. per tram gemaakt, o.a. naar het Noorder Dierenpark in Emmen. In de oorlogsjaren was de tram nog een van de weinige mogelijkheden om school- of groepsreizen te maken.

De tramlijn, die op 31 maart 1947 werd opgeheven, is ook voor Noordscheschut van grote betekenis geweest.

Trekgatenweg.

Deze weg ligt tussen de straatweg Hogeveen-Alteveen en de Lange Dijk en is genoemd naar de trekgaten die thans tussen de omgelegde Hogeveense Vaart en de Trekgatenweg liggen.

Na verwijdering van het veen ontstonden er meertjes, de zgn. trekgaten, of open water, zoals het Riegmee en het Groote Meer.

In het gebied van de trekgaten bevindt zich nog veel veen dat niet uitgebaggerd is.

Trompstraat.

Maarten Harpertszoon Tromp was een Nederlands admiraal, die op 23 april 1598 in den Briel werd geboren.

Als kapitein voerde hij in 1629 het bevel over het schip waarop de admiraal Piet Heyn sneuvelde.

Nadat hij in 1637 door Frederik Hendrik tot luitenant-admiraal was benoemd bracht hij de Spaanse vloot bij Duinkerken een gevoelige nederlaag toe. (1639)

Tromp raakte op 29 mei 1652 in gevecht met de Engelse admiraal Blake en daarmee was de Eerste Engelse oorlog begonnen.

Bij een tweede treffen met de Engelse vloot op 10 december 1652, de slag bij Dover, werd de Engelse vloot verslagen.

In februari 1653 wist Tromp 150 schepen van de koopvaardij, die door de oorlogshandelingen in moeilijkheden waren gekomen, 's nachts door het Kanaal te loodsen.

Toen hij bij deze operatie door Blake werd aangevallen werden beide vloeten zwaar beschadigd.

Bijgestaan door de With viel Tromp op 8 augustus 1653 bij Ter Heyde de Engelse vloot opnieuw aan, waarbij hij door een kogel dodelijk werd getroffen.

De Staten van Holland eerden Tromp, door hem te begraven in een marmeren praalgraf in de Oude Kerk in Delft

Tromp die vanwege zijn karakter Bestevaer werd genoemd, was een beminnelijk mens en een bekwaam zeeman.

Troostweg.

De familie Troost heeft gedurende een reeks van jaren een belangrijke plaats ingenomen. Zij exploiteerd sinds 1904 een bakkerszaak en kruidenierswinkel, alsmede een cafébedrijf. In dat jaar werd door Jacob Troost het bedrijf van zijn schoonvader Jacob Warmolt overgenomen. In 1931 werd zijn zoon Jan eigenaar, terwijl in 1965 diens zoon Jaap de zaak overnam. Deze liet in 1966 de winkel verbouwen en maakte er een zelfbedieningszaak van. In 1978 werd de winkel opgeheven en werd tot cafetaria 't Smikkelhuis verbouwd. De bakkerij werd toen overgenomen door H. Bosman.

Na het overlijden van Jaap Troost in 1990, werd het bedrijf een slijterij, cafetaria en een zaalaccommodatie, door zijn vrouw en kinderen voortgezet. Het pand van de familie Troost werd in 1883 gebouwd.

De familie Troost was o.a. eigenaar van gronden aan de oostzijde van het Zwarte Dijkje en ten zuiden van de Coevorderstraatweg. Door verkoop aan de gemeente kon deze op eerstbedoelde gronden woningbouw realiseren op de andere gronden een woonwagencentrum stichten, dat inmiddels weer werd opgeheven.

Winkelier Roelof Troost vormde samen met Ds. B.M. Post van Griethuizen en schoolmeester Veldkamp het eerste bestuur van de "Vereniging Hollandscheveld".

Tuindersweg.

Bij raadsbesluit van 23 februari 1961 kocht de gemeente Hoogeveen de in de gemeente Oosterhesselen staande boerderij van de familie Dijkema aan de Brugstraat in Nieuwlande. Op de bij die boerderij behorende gronden, gelegen in de gemeente Hoogeveen, kon daarna een aanvang worden gemaakt met het tot stand brengen van een tuinbouwcentrum. In verband hiermede werd voor de ontsluiting van dit tuinbouwgebied de Tuindersweg aangelegd.

Tulpenstraat.

De tulp behoort tot de familie der Liliaceeën waarvan er 180 soorten voorkomen. De tulp, een bolplant, werd al eeuwen geteeld in Engeland, Frankrijk en België, maar het meest in Nederland, vooral in de 20^e eeuw.

Er is een enorm tulpenassortiment van plm. 7000 soorten. Door de sterk gestegen vraag werd de teelt enorm uitgebreid.

De betekenis van de bloemencultuur is voor onze export bijzonder groot. De tulp was en is nog steeds het belangrijkste artikel van de bloemenexport, zowel de bol als de bloem.

In de wereldoorlogen I en II werden de tulpenbollen als voedsel. In W.O. 1 als veevoeder en in W.O. 2 voor mens en dier.

De voedingswaarde van de bloembollen is groot. De tulpenbol heeft voorals in de hongerwinter 1944/1945 veel mensen van de hongersdood gered.

Op 22 maart 1994 was het 400 jaar geleden dat Carolus Clusius beheerder van de keizerlijke tuin in Wenen, de eerste, uit Turkije afkomstige bol naar Nederland bracht en plantte in de tuin van de Leidse Universiteit.

Turfgang.

De Turfgang verbindt de Hoofdstraat met het parkeerterrein op het Stoekeplein.

De turf werd vroeger praktisch alleen voor brandstof gebruikt. Thans wordt turf gebruikt voor de productie van actieve kool, o.a. bij de Purit Maatschappij in Klazienaveen.

Deze actieve kool wordt gebruikt voor medicinale doeleinden, zoals voor de bereiding van norit-tabletten en in de zuivelindustrie.

Men kent laagveenturf (ook korte of baggerturf genoemd), die wordt gebruikt voor stookdoeleinden en hoogveenturf met de benamingen, lange turf, bolster, bonk en grauwe turf, die wordt gebruikt als aanmaakturf en als fabrieksturf in steenfabrieken en turfstrooisel-fabrieken voor de fabricage van turfstrooisel.

Turfstrooisel wordt gebruikt voor drainage, o.a. in de tuinbouw en in veestallen.

De Vaarboom.

Een vaarboom is een schippersboom. Het is een lange stok, die wordt gebruikt om er een schip mee voort te duwen.

Valeriaan.

De valeriaan behoort tot het plantengeslacht *Valeriana* L, het belangrijkste geslacht van de familie der *Valerianaceae*, met meer dan 200 soorten.

In Nederland komen voor, de gewone valeriaan die het zenuwstillend middel *Radix Valerianae* levert, de veldsla en de kleine valeriaan.

Bekend is ook de *Valeriana Officinalis*, uit de wortelstok van deze plant worden geneesmiddelen bereid.

Valkenlaan.

De valk is een dagroofvogel die behoort tot de orde van de *Falco*. Het zijn vogels met een sterk gebogen snavel en met scherpe klauwen. Sommige valken zijn geschikt om voor de jacht afgericht te worden.

Wij kennen de giervalk, de slechtvalk, de torenvalk en de boomvalk.

Valkenstede.

Zie hiervoor het vermelde bij Valkenlaan.

Aan de Valkenstede bevindt zich de serviceflat Valkenstede.

Vecht.

Deze straat is genoemd naar de rivier de Vecht, die in Osterwiek in het Duitse Münsterland ontspringt. In Duitsland stroomt zij langs Nordhorn en Emlichheim en in Nederland langs Gramsbergen, Ommen en Dalfsen.

Tussen Hasselt en Zwolle vloeit de Vecht samen met het Zwarte Water.

Zijrivieren van de Vecht zijn de Dinkel en de Regge.

De lengte van deze rivier is plm. 185 km.

Behalve de Overijsselse Vecht bestaat er ook de Utrechtse Vecht, die loopt langs Maarssen – Nijenrode – Breukelen – Nieuwersluis – Loenen – Vreeland en Nederhorst den Berg.

Veenlandweg.

De Veenlandweg in Noordscheschut ligt tussen de Boogerdweg en de Rahderweg.

De naam maakt duidelijk dat in dit gebied veel veengronden voorkwamen. Deze gronden in Noordscheschut en omgeving waren het eigendom van Rudolf van Echten.

De vervening geschiedde door de Maatschappij tot Exploitatie van de Westerborker- en Broekvenen en de venen rondom Tiendeveen door de familie Rahder.

Veenluydenstraat.

De vroeger in het veengebied wonende mensen werden aangeduid als veenluyden.

Veenmosstraat.

De Veenmosstraat ligt in Hollandscheveld tussen de Kraaiheidestraat en de Wolverlei.

Het veenmos behoort tot het geslacht van de mossen, waarvan er plm. 400 soorten in Nederland voorkomen. Het zijn kleine plantjes, grijsgroen, die veel in de hoogvenen worden aangetroffen.

Veenmossen zijn zeer belangrijk bij de veenvorming.

Het veenmos is het belangrijkste gewas van het plantengeslacht sphagnetum en is de belangrijkste hoogveenvormer waardoor het zgn. sphagnumveen wordt gevormd.
Andere mossen zijn, kussentjesmos, krulmus, duinsterretje, zilvermos, slaapmos, etagemos, stekelmos e.a.

Veldkampstraat.

De Veldkampstraat ligt in Hollandscheveld tussen de Otto Zomerweg en de Kerkenkavel.
De straat is genoemd naar Meester Berend Veldkamp, geboren 19 april 1834 in Norg, die in 1860 werd benoemd als hoofd van de school in Hollandscheveld.
De schol die in 1819 was gesticht werd onder zijn leiding in 1877 geheel vernieuwd.
Meester Veldkamp heeft veel maatschappelijk werk gedaan, o.a. heeft hij zich bezig gehouden met het volwassenenwerk in Hollandscheveld en omgeving.

Veldrus..

De veldrus behoort tot de familie der Junacaceeën uit de orde der Liliifloren waarvan er plm. 350 soorten bestaan.
Het is een plantenfamilie met smalle bladeren en een rijkbloemige bloeiwijze met een uiterlijk dat overeenkomst vertoont met dat der grassen.
De belangrijkste soorten zijn de oitrus, de zeerus, de tengere rus, de biezenkoppen, de draadrus, de moerasrus, de zeegroene rus en de noorse rus.

Verlengde Hoogeveenschevaart.

In 1626 werd aan jonkheer Roelof van Echten door de landdag een concessie verleend voor de exploitatie van de Echtense Grote Venen en tot aanleg van een scheepvaartweg van Meppel tot in de venen.

v. Echten verkocht grote stukken veen aan derden en vormde met deze de Algemene Compagnie van de 500 Morgen. Door veranderingen in de structuur van de Compagnie hield deze zich vanaf 1690 alleen bezig met de exploitatie van de Hoogeveensche Vaart.

In 1850/51 werd de Hoogeveensche Vaart verkocht aan de Drentsche Kanaal Maatschappij.
Deze begon met het verbreden en uitdiepen van het gedeelte Hoogeveen –Meppel van de Hoogeveensche Vaart.

Nadat de provincie in 1850 aan de Drentsche Kanaal Mij. (DKM) concessie had verleend voor verlenging van de Hoogeveensche Vaart, werd al snel begonnen met de werkzaamheden om de braakliggende venen in Zuid Oost Drenthe te bereiken.

De provincie had groot belang bij de totstandkoming van deze vaart en verleende hiervoor dan ook subsidie, evenals de betrokken gemeenten. Daardoor kan men spreken van een vaart met een echt Drents karakter.

In 1860 sloot de Verl. Hoogeveensche Vaart aan op de venen in Z.O.Drenthe en in het zelfde jaar kon reeds de eerste turf uit de bargervernen vanaf Amsterdamscheveld worden afgevoerd.

De D.K.M. had een vlotte start met haar plan het verlengen van die vaart tot in de Bargervernen. De lengte van dit gedeelte van de Verl. Hoogeveensche Vaart(50 KM.) werd binnen 10 jaar aangelegd.
De schipper die de eerste turf uit de venen afvoerde was schipper Roelof meinen uit Hoogeveen op 4 december 1860.

De commissie die door de minister was ingesteld teneinde hem van advies te dienen inzake scheepvaartverbindingen tussen Nederland en Duitsland adviseerde op 17 oktober 1871 de Verl. Hoogeveensche Vaart door te trekken naar de Ned.-Duitse grens. In 1881 werd besloten de Hoogeveensche Vaart tot de Duitse grens door te trekken. In 1839 bereikte de nieuwe vaart de Duitse grens.

De aansluiting op het Nord- Südkanaal kwam in 1899 tot stand.

Vermeerstraat.

Johannes Vermeer, geboren in Delft op 31 oktober 1632 en begraven aldaar op 15 december 1675 was een bekend Nederlands schilder, technisch zeer begaafd en met veel kleurgevoel.

Vermeer schilderde stadsgezichten, huiselijk taferelen, bijbelse scènes, meestal op kleine doeken. Zijn bekendste schilderijen zijn o.a. Een Kantkloster, Het Geloof, De Faam der Nederlanden, Een Melkmeid en verder zijn stadsgezichten.

Zijn schilderijen hangen in musea in Parijs (Louvre), Den Haag (Mauritshuis), Edinburgh, New York en Wenen.

Vermeer kan worden beschouwd als de belangrijkste schilder van Nederlandse interieurs, die op een bijzondere wijze met licht werkte, kundigheden die hem, hoewel wat laat, beroemd maakte.

De Vink.

De vink is een blauwgroene zangvogel met een korte snavel, waarvan er vele rassen bestaan. (l.Fringilla coelebs).

In Nederland komen o.a. voor, het sijsje, de keep, de putter, de kneu, de geelgors en andere gorzen, de ortolaan, de goudvink en de kardinaal

De vink zingt niet, hij "slaat".

Violier.

De violier is een plantengeslacht uit de familie der Cruciferen met 60 soorten met grote bloemen en met de kleuren rood – wit en paars.

De muurbloem die ook tot deze familie behoort wordt als sierplant gekweekt.

Vlaskamp.

Vlas is een plantengeslacht uit de familie der vlasachtigen. Het gewone vlas is een cultuurgewas met blauwe bloemen, het concurrentvlas is een van de belangrijkste rassen.

De vezel van de vlasstengel wordt gebruikt bij de productie van linnen weefsels en voor de productie van kwaliteitspapier, de fijnste vezel voor de kantindustrie.

Van het bekende lijnzaad wordt lijnolie gemaakt die wordt gebruikt voor de verf – en lakenindustrie. Lijnolie wordt ook gebruikt voor de productie van lijnkoek, die als veevoeder in de handel wordt gebracht.

De vlascultuur is al zeer oud. Het linnen en de lijnolie werden in de Middeleeuwen in Nederland al vroeg gebruikt door schilders bij het vervaardigen van schilderijen.

De Vlegel.

Een (dors)vlegel bestaat uit een lange stok en een knuppel, een korte dikke stok, die aan het einde van de lange stok beweegbaar is bevestigd en waarmee koren wordt gedorst.

Voltastraat.

De Italiaanse natuurkundige Alessandro Giuseppe Antonio Anastasio Volta is geboren op 18 februari 1745 in Como en aldaar overleden op 5 maart 1825.

Hij was de uitvinder van de elektrische condensator en de electroscoop, maar verwierf zijn grootste bekendheid met de uitvinding van de elektrische eenheid van de electromotorische kracht, de volt. In 1810 werd Volta door Napoleon in de adelstand verheven.

Vondelstraat.

Joost van den Vondel, de bekende Nederlandse dichter, is geboren op 17 november 1587 in Keulen en overleden te Amsterdam op 5 februari 1679.

Vondel bezocht de school van de bekende meester Willen Bartjens, het rekenwonder.

Hij trouwde in 1610 met Maria de Wolff, met wie hij de zijde- en kousenhandel van zijn vader voortzette. Evenals zijn vader was hij een aanhanger van de Doopsgezinde leer.

Hij stelde zich tegen prins Mauris en diens aanhangers, de Contra-Remonstranten op.

Bekende werken van Vondel zijn, de klassieke hekeldichten, zoals Roskam, Weeghschael van Holland, Harpoen e.a.

In korte tijd verloor hij zijn vrouw, zijn kinderen Constatijntje en Saartje en zijn broer, hetgeen aan zijn werk een tragiek gaf die vooral is te bespeuren in Gijsbrecht van Aemstel, een feestspel dat hij schreef voor de opening van de nieuwe schouwburg in 1637 in Amsterdam.

In de periode dat Vondel overging naar de R.K.Kerk schreef hij een aantal treurspelen, o.a.

Maagghden. Andere bekende werken zijn o.a. de treurspelen Dalomon (1648) en het meesterwerk Lucifer.

In 1652 deed hij zijn zaak over aan zijn zoon Joost. Deze beheerde de zaak echter zo slecht dat hij in 1656 failliet werd verklaard en door de burgemeester van Amsterdam in 1659 naar Nederlandsch-Indië werd gezonden en op zee in 1660 overleed.

Joost Sr. stond in voor de schulden van zijn zoon, waardoor hij een betrekking moest aanvaarden bij de Bank van Lening in Amsterdam, van 1657 tot 1668, toen hij door het stadsbestuur met behoud van salaris werd ontslagen.

De levensmislukking van zijn zoon komt tot uitdrukking in zijn treurspelen Adonias, David in ballingschap, David Hersteld en Jephtha.

Vondel overleed in 1679 en werd op 8 februari door 14 dichters naar zijn graf in de Nieuwe Kerk te Amsterdam gedragen.

Op 18 oktober 1867 werd zijn standbeeld, van de beeldhouwer Royer, in het Vondelpark in Amsterdam onthuld. Joost van den Vondel kan wel de grootste Nederlands dichter worden genoemd.

Vondergang.

De Vondergang verbindt de Hoofdstraat met het parkeerterrein op het Stoekeplein.

De vonder is een brugje met één of twee smalle planken en met één of zonder leuning.

De Vos van Steenwijklaan.

Mr. Reint Hendrik, Baron de Vos van Steenwijk, geboren te Zwolle op 8 november 1885 en overleden aldaar op 13 juni 1964, was Commissaris der Koningin in Drenthe van 1931 tot 1951.

Hij promoveerde op 31 oktober 1909 in de rechtswetenschappen en in 1912 in de staatswetenschappen.

De Vos van Steenwijk werd in 1931, in een periode van grote economische crisis, benoemd tot Commissaris der Koningin in Drenthe. Hij heeft krachtig meegewerkt aan de bestrijding van deze crisis en van de doordoor ontstane hoge werkloosheid..

Hij was voorzitter van de Ontginningsmaatschappij Het Lantschap Drenthe en tijdens dit voorzitterschap kwamen grote ontginningen tot stand.

Van Steenwijk gaf, samen met zijn vrouw, leiding aan het sociale werk van de Stichting Opbouw Drenthe. Hij was voorzitter van de Raad van waterstaat en van de Staatscommissie voor de Waterstaatswetgeving en heeft zich bijzonder ingespannen voor de verbetering van het Drentse weggennet.

Bij de inval der Duitse troepen in de meidagen van 1940 sneuvelde zijn zoon.

Tijdens de Duitse bezetting bleef van Steenwijk commissaris tot 1941.

In verband met de april-stakingen in 1941 ging de bezetter over tot een hardere aanpak, waarvan de Vos van Steenwijk al snel slachtoffer werd.

Hij werd in 1941 door Arthur Seyss-Inquart, de rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied afgezet en in 1944 gevangen genomen. Als opvolger werd door de bezetter benoemd Mr. J.L. Bouma, burgemeester van Emmen, eerder van Hogeveen.
Na zijn pensionering in 1951 werd de Vos van Steenwijk lid van de Eerste Kamer voor de VVD.
Hij woonde vele jaren in Huize Voorwijk in de Wijk en was grootofficier in de Orden van Oranje Nassau en ridder in de orde van de Nederlandsche Leeuw

Vredenluststraat.

De Vredenluststraat ligt tussen Het Haagje en de Duivenslagstraat en is genoemd naar Huize Vredenlust of Huize Vriesenlust. Het huis, dat ook wel Vriesenrust en Vredenrust werd genoemd, stond aan het Hollandscheveldsche Opgaande en werd in 1715 gebouwd door Abraham de Vriese, schulte van Hogeveen en Zuidwolde.

Na de dood van de Vriese in 1735, verkocht zijn zoon Florens Caspar in 1741 Huize Vredenlust aan Jacob Stansius. Na diens overlijden in 1742 waren er verschillende eigenaren: Albert Schultens, Jan Jacob Schultens en graaf Albert Dominicus van Limburg Stirum. De laatste heeft Huize Vredenlust in 1751 gekocht.

Albert, geboren te Meppel op 2 maart 1725, was een zoon van Otto Ernst van Gelder van Limburg Stirum en Anna Lucia van Klinkenberg en kwam, evenals zijn ouders, van het Slot in de Oosterboer (bij Meppel).

Er zijn in Hogeveen 6 kinderen geboren, o.a. Leopold, geboren in 1758, die later met Van Hogendorp en Van der Duyn van Maasdam, in 1813 het zgn. driemanschap zou vormen.

Albert Dominicus verkoopt in 1764 het huis aan een combinatie van 5 personen, die het weer doorverkoopt aan Johan Munnink. Na deze verkoop waren er tot 1818 nog 7 eigenaren. In dat jaar verkoopt Georg Oosting het huis aan Sarah Barkey, echtgenote van Elias Wolf

Na het overlijden van Sarah op 7 mei 1824, verkoopt Elias Huize Vredenlust op 5 mei 1828 aan Karst Jacob Stempels, Werner Bruins Slot, Roelof Troost, Jacob Troost en Hendrik Hartman, die het huis afbreken en de grond verkopen.

(zie verder bij Wolfsbosstraat).

Vreughdenstraat.

Arent Wouters Vreughden was één van de participanten van de Algemene Compagnie van de 5000 Morgen.

Vreughden heeft zich samen met enkele anderen ingezet voor het werven van participanten.

Zij werden daarvoor met grote stukken veengrond beloond.

De Vriesestraat.

Genoemd naar Abraham de Vriese, schulte van Hogeveen en Zuidwolde, die de Cools Compagnie overnam.

De Vriese was de tegenspeler van de familie van Echten en bepaalde in belangrijke mate het beleid van de Algemene Compagnie van de 5000 Morgen.

Hij was groot-vervener en bestuurder van het kerspel.

De Vijzel.

De vijzel wordt door apothekers gebruikt voor het bereiden van medicijnen.

De apotheek is vaak herkenbaar aan een uithangbord met een afbeelding, die betrekking heeft op de apotheek, zoals bijvoorbeeld de vijzel.

De vijzel waar deze straat naar genoemd is, is ook een hefwerktuig waarmee goederen over een geringe hoogte op en neer kunnen worden bewogen

Waal.

Bij Pannerden splitst zich een belangrijke arm van de Rijn af, nml. de Waal, waarnaar deze straat in de wijk de Schutlanden is genoemd.

Vóór 1904 vloeiden Maas en Waal bij Loevestein samen en in 1904 werden deze rivieren gescheiden

De Waal neemt bij Pannerden 2/3 van het Rijnwater af en voert dit via de Boven-Merwede, de Nieuwe Merwede, het Hollandsch Diep – Volkerak – Grevelingen, naar zee af.
De lengte van de Waal is van Pannerden tot Woudrichem 85 km.
(Zie verder bij Maas).

De Wanne.

De wanne is een grote schaalvormige mand die wordt gebruikt om het koren van het kaf en van de strootjes te zuiveren. Dit gebeurt door het te schudden en op te werpen, waardoor kaf en strootjes door de wind worden weggeblazen.
Thans gebeurt dit machinaal.

De Waring.

De waring is een begrip uit de scheepvaart waarmee wordt bedoeld de overloop op kleine vaarttuigen. (planken van het gangboord).

Warmondsweg.

Pieter Joosten Warmont heeft energiek meegewerkt aan de totstandkoming van de Wamonts Compagnie, waarvan de stichtingsakte op 1 maart 1635 in de woning van de toenmalige burgemeester van Leiden, Cornelis Adriaensen, werd gepasseerd.
De directie van deze Compagnie, die ook wel de Hollandsche Compagnie werd genoemd, had eveneens inspraak in de Algemene Compagnie van de 5000 Morgen en stelde zich hierin zo actief op dat zij al snel in het beleid van de Algemene Compagnie bepaalde, waardoor de verhouding van de dochtercompagnie met de hoofddirecteur Roelof van Echten c.s. verslechterde.
Dit blijkt ook uit het feit dat enkele directeuren van de Algemene Compagnie door Roelof van Echten zodanig werden gewantrouwd, dat zij bijv. geen grotere partijen dan 10 last veen mochten verkopen zonder de toestemming van drie andere directeuren.

Watermunt.

De watermunt behoort tot de familie der Labiatae, met plm. 20 soorten waarvan de volgende in Nederland het meest bekend zijn, akkermunt, de polei(langs de Maas) de hertsment, de witte munt(in Zuid-Limburg) en de gekweekte soorten de echte kruizemunt, de groene munt en de pepermunt die de pepermuntolie levert.

Weberstraat.

Wilhelm Eduard Weber was een Duits natuurkundige, geboren op 22 oktober 1804 in Wittenberg en overleden in Göttingen op 23 juni 1891.
Hij was hoogleraar in Leipzig en Göttingen en deed onderzoeken op het gebied van geluidsgolven, magnetisme en elektrische eenheden. Hij stelde ook een theorie op over het magnetisme
In samenwerking met Karl Friedrich Gauss construeerde hij een telegraafinstallatie die in de praktijk goed werkte.
De praktische eenheid van inductieflux staat bekend als Weber.

Wederik.

De wederik is een plant die behoort tot de wederikachtigen uit de familie van de onagraceeën.
Tot deze familie behoren o.m. de volgende soorten die ook in Nederland voorkomen, de waternoot(witte bloemen), de teunisbloem(met witte en gele bloemen), het wilgenroosje of kattenstaart(met rode bloemen), het penningkruid, de gewone wederik en de salie.

Van de salie komen meerdere soorten voor o.a. de Echte salie, die als thee of als saliemelk wordt gebruikt bij verkoudheid.

Weegbree.

De straat Weegbree ligt in de wijk Trassels en is genoemd naar de weegbree, een plant die behoort tot de weegbreeachtigen, waarvan er plm. 275 soorten bestaan.

In Nederland komen voor, de ruige-, de smalle-, de kleine en de grote weegbree en het oeverkruid. Verder zijn er nog de plantago media met behaarde bladeren, die langs rivieren voorkomt en de plantago indica, een behaarde plant, die vlozaad levert, dat wordt gebruikt bij het appreteren van stoffen.

Weg om de Oost.

De weg om de Oost is de verbindingsweg tussen de Mr. Cramersweg en de Stehensonstraat.

Wega.

De wega is de belangrijkste ster in het sterrenbeeld de Lier.

Vanuit Nederland gezien verdwijnt de wega nooit onder de horizon.

De Weide.

Dit gebied behoorde tot de grenswijziging in oktober 1970 voor het grootste gedeelte tot de gemeente Zuidwolde.

Ten noorden van de Hoogeveensche Vaart lagen de Steenberger Weiden vanaf de gemeentegrens in zuidwestelijke richting tot ongeveer Nieuwe Brugsuis. Verder naar het westen strekten zich de Ten Arloër Weiden uit.

In de volmond stond ook tussen de gemeentegrens en de Venesluis gelegen strook bekend als De Weide.

De sluis lag ongeveer op de plaats waar nu het viaduct in de A28 is gebouwd.

Weigeliastraat.

Deze straat is genoemd naar de weigelia, die behoort tot het plantengeslacht Diervilla Adans.

Tot deze familie behoren verder, de vlier, de sneeuwbes, de kamperfoelie e.a.

De Welhaak.

De welhaak is een naam uit de landbouw, nml. de pikhaak der korenmaaiers.

Het is een haak waarmee met de afgemaaide aren tot een schoof bijeenhaalde

Westerkerkstraat.

De Westerkerkstraat verbindt de Hoofdstraat met het parkeerterrein aan het Bilderdijkplein.

Rond de eeuwwisseling waren er in Hoogeveen twee kerkgebouwen van de Gereformeerde Kerk, nml. de Oosterkerk, Kerk A, aan de Hoofdstraat en de Westerkerk, kerk B, aan de Westerkerkstraat.

In deze straat woonde vroeger een aantal gezinnen.

Achter de Westerkerkstraat/voormalige gemeentehuis(thans zaanhandel v.d.Wal) bevonden zich verder enige tijd een lagere school, een botermarkt, een keurlokaal(slachthuis voor noodslachtingen) en de eerste gasfabriek.

De Westmaden.

De Westmaden ligt aan de westkant van het Kinholt.

Onder maden wordt weide en hooiland verstaan.

Wethouder Gruppenstraat.

Aaldert Gruppen, geboren 16 juni 1898 te Hogeveen, overleden aldaar op 20 maart 1964, was landbouwer-veehouder in Hollandscheveld en gedurende een aantal jaren plaatselijk bureauhouder. Hij is zowel op politiek, kerkelijk- en maatschappelijk terrein actief geweest. Gruppen is tussen 1 april 1948 en 2 september 1958 wethouder geweest van de gemeente Hogeveen en was de eerste wethouder van Hogeveen die uit één van de buitendorpen afkomstig was. Hij heeft zich bijzonder ingespannen voor de ontsluiting van het gebied Hollandscheveld/Elim.

Wethouder Robaardstraat.

Harm Albertus Robaard was wethouder van de gemeente Hogeveen gedurende de periode 2 september 1919 tot 31 mei 1932. Robaard is geboren 9 1868 te Hogeveen en overleden aldaar op 31 mei 1932.

De Wezeboom.

De wezeboom is een paal die over een voer hooi wordt gelegd, ook wel weesboom genoemd.

De Wielewaal.

De wielewaal is een zangvogel met de kleuren geel en zwart. In Indonesië komt de Chinese wielewaal voor. De wielewaal is een trekvogel die veel in België en in Nederland voorkomt.

Wilfrid Stillweg.

De naam herinnert aan Wilfrid Still, de jonge commandant van een Britse bommenwerper, die op 25 maart 1944 na een luchtgevecht in de omgeving tussen de Coevorderstraatweg en de Kerkhoflaan, brandend is neergestort. Alle bemanningsleden van het vliegtuig zijn daarbij om het leven gekomen en begraven op het kerkhof in Hollandscheveld.

Wilgencamp.

De wilg is een boomsoort uit de familie der wilgachtigen, de bloeiwijze is het bekende katje. Tot deze familie behoren o.a. de knotwilg, de bindwilg, de waterwilg, de treurwilg, de katwilg die belangrijk is voor de griendcultuur, de amandelwilg en de bitterwilg. Wilgenhout is geschikt voor de productie van kisten en klompen. De wilgen worden vaak om de twijgen geteeld, die zich uitstekend lenen voor diverse soorten vlechtwerk.

Wilhelminaplein.

Dit plein is genoemd naar Wilhelmina, Helena, Pauline, Maria van Oranje Nassau, koningin der Nederlanden, geboren op 31 augustus 1880 in Den Haag en op 26 november 1962 overleden op haar paleis Het Loo. Wilhelmina was de dochter van koning Wilhelm III en koningin Emma en was koningin der Nederlanden van 23 november 1890 tot 4 september 1948. Zij werd op 6 september 1898 ingehuldigd en trouwde op 7 februari 1901 met Hendrik Wladimir Albrecht Ernst, hertog van Mecklenburg-Schwerin uit welk huwelijk op 30 april 1909 hun dochter Juliana werd geboren. In verband met de Duitse inval op 10 mei 1940 week koningin Wilhelmina met haar regering uit naar Engeland. Zij was in de oorlogsjaren het symbool van het verzet tegen de Duitse bezetter, zij was de beschermster der vrijheid.

Op 13 maart 1945 zette ze weer voet op Nederlandse bodem wel in Eede bij Aardenburg in Zeeuws-Vlaanderen.

Gedurende de bezetting mochten straten geen namen dragen van toen nog levende leden van het Koninklijk Huis. Daarom werd Wilhelminaplein gewijzigd in Berkenplein.

Na haar troonsafstand in 1948 verbleef Wilhelmina op het paleis Het Loo en schreef daar haar autobiografie *Ēenzaam maar niet alleen*, die in 1959 werd uitgegeven.

Wilhelminastraat.

Zie Wilhelminaplein.

Willem de Zwijgerstraat.

Genoemd naar Willem I, de Zwijger, Prins van Oranje, geboren op 24 april 1533 in Dillenburg en overleden in Delft op 10 juli 1584. Hij huwde op 8 juli 1551 met de rijke Anna van Buren.

In 1555 werd Willem I opgenomen in het Gulden Vlies en werd tot stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht benoemd.

Hij drong bij voortdurend aan op het vertrek van de Spaanse troepen uit de Nederlanden.

Op 25 augustus 1561 trouwde hij met Anna van Saksen. Willem I was een voorstander van godsdienstvrijheid en wilde die in het bijzonder aan de calvinisten verlenen.

Toen de landsregering onder Spaanse invloed haar gezag wilde herstellen, week prins Willem uit naar Dillenburg.

Hij overwoog enkele malen een inval in de Nederlanden tegens Alva, maar kon door geldgebrek niets bereiken.

Toen zette hij zich opnieuw in verbinding met de calvinistische gemeenten, de Watergeuzen, de Hugonoten e.a. en werden samen plannen gemaakt die resulteerden in de inname van Brielle. Toen de opstandelingen meerdere steden hadden ingenomen werd Willem van Oranje als stadhouder van Holland, Utrecht en Zeeland erkend. Ook in deze functie bleef hij voorstander van geloofsvrijheid.

Willem was de ziel van het verzet en kreeg daarvoor van de Staten dictatoriale macht, maar hij wilde met de Staten blijven regeren.

Hij is op 12 juni 1575 gehuwd met Charlotte de Bourbon. Zijn vierde echtgenote was

Louise de Coligny met wie hij op 12 april 1583 in het huwelijk trad.

De uitvoering van het besluit om de prins tot Graaf van Holland te benoemen werd verhinderd toen de prins op 10 juli 1584 in de Prinsenhof door Balthazar Gerards werd doodgeschoten.

Willemskade.

Koning Willem III (officiële voornamen Alexander, Paul, Frederik, Lodewijk) is geboren op 19 februari 1817 in Brussel en overleden op 23 november 1890 op Het Loo. Hij was gehuwd met Sophia, Frederica, Mathilde von W rtemberg, die op 3 juni 1877 is overleden.

Willem III werd op 13 mei 1849 ingehuldigd.

Op 7 januari 1879 trouwde hij met prinses Emma van Waldeck-Pyrmont. Uit dit huwelijk werd een dochter, Wilhelmina geboren.

Hij was een groot bewonderaar van Thorbecke en van de plannen voor een constitutionele monarchie met parlementaire kabinetten.

Hij maakte zich ernstig zorgen over de stijging van de Pruisische macht.

In 1889 maakte de slechte gezondheid van koning Willem III het nodig een regentschap in te stellen.

Vanaf 14 november 1890 trad koningin Emma op als regentes.

Op 5 mei 1873 bezocht Willem III Hoogeveen. De spoorlijn Zwolle – Groningen was kort tevoren geopend en daarom kwam hij met trein in Hoogeveen aan. Hij werd verwelkomd door burgemeester van der Wijck. Op de brink was een tunnel gemaakt van 260.000 turven, 35 meter lang, 7 meter breed en 8 meter hoog. Schipper H. Masselink voer met het prachtig versierde koninklijke jacht langs de Hoofdstraat naar Noordsche Schut waar de koning bij de steenfabriek zich op de hoogte stelde van de nieuwe turffabricage.

Hij werd ontvangen door de heer H. Rahder en liet f. 25,00 achter voor de arbeiders.

Witbol.

De witbol is een plantengeslacht uit de familie der Graminiceeën, met behaarde, overblijvende pluimgrassen.

In Nederland zijn 2 soorten bekend, nml. een zodevormend, wollig behaard weidegras en een weinig behaard onkruid..

Witsenborgstraat.

De Witsenborgstraat ligt tussen de Wolfsbosstraat en de Tamboerlaan en is genoemd naar Mr. E.J. Witsenborg, die van 1789 tot 1791 en van 1795 tot 1 augustus 1811, schulte is geweest van Zuidwoldiger Hoogeveen.

Door de inlijving bij Frankrijk in 1811, werden Drenthe, Groningen en Oost-Friesland verenigd tot het departement van de Weser-Ems, met aan het hoofd een prefect.

Het departement werd verdeeld in 4 arrondissementen.

Drenthe vormde het arrondissement Assen, dat was verdeeld in kantons. Het kanton Hoogeveen omvatte de plaatsen Hoogeveen, Beilen, Dwingeloo, Ruinen, Westerbork en Zuidwolde.

Ook kwam er in 1811 een nieuwe inrichting van het gemeentebestuur. In plaats van twee schulten kwam er in Hoogeveen één maire, bijgestaan door twee adjunct-maires.

Er kwam een municipale raad van 20 leden t.w.: Warner de Jonge, vrederechter, directeur van de Compagnie van de Vijfduizend Morgen en verder in allerlei functies werkzaam geweest,

A. van Spall – bewoner buitenplaats Vredelust, D. Brandlicht – bierbrouwer, jeneverstoker, veehouder, mr. A. Steenbergen – advocaat, directeur van de Compagnie van de 5000 Morgen, Jan Warmels – veenbaas, Jan Blanken – koopman, Pieter Carsten – veenbaas, A. Mesch – chirurgijn – officier van gezondheid, mr. C.E. Carsten Sr. – oud-schulte – rentmeester, P. Berghuis – scheepstimmerman, E. Bruins Slot – veenbaas, A. v.d. Veen – jeneverstoker, H. ter Stege – zilversmid, N.C. Oostingh – advocaat, Jan Albert Coster – koopman, M. Bouwhuis – aannemer, J.B. Bakker – veenbaas, P. Slegt – chirurgijn, J.J. van Sloten – veenbaas, A. van Oosten – veenbaas.

Deze municipale raad werd op 1 augustus 1811 geïnstalleerd door mr. E.J. Witsenborg, die op dezelfde datum zijn functie als schulte van Zuidwoldiger Hoogeveen beëindigde en vrederechter werd.

Witte de Withstraat.

Witte de With Cornelisz. Is geboren op 29 april 1599 te Hoogendijk en op 8 november 1658 overleden tijdens de zeeslag in de Sont. Hij vertrok in 1616 als kajuitwachter naar Nederlandsch-Indië.

In 1628 werd hij door de West-Indische Compagnie uitgezonden om Piet Heyn te ondersteunen bij het veroveren van de Spaanse zilvervloot. Hij nam verder onder Tromp deel aan de slag bij Duins tegen de Spanjaarden (1639). In de Eerste Engelse oorlog begeleidde hij in april 1653 enkele koopvaarders en sloot zich aan bij de hoofdvloot onder Tromp.

Toen deze sneuvelde werd de With tijdelijk belast met het opperbevel. In de Noordse oorlog commandeerde hij de voorhoede der vloot onder luitenant van Wassenaar van Obdam, die op 8 november 1658 de Zweden in de Sont versloeg. In de Sont, van de hoofdmacht gescheiden, streed de With met zijn schip Brederode lange tijd totdat hij dodelijk werd getroffen en zijn lijk en zijn schip in handen van de Zweden vielen.

De With is begraven in de Grote Kerk in Rotterdam.

Wolfsbosstraat.

Nadat de Echter- of Nieuwe Grift, de latere Hoogeveense vaart, tot het Kruis was afgewerkt, werd een wijk in oostelijke richting gegraven, het Oude Opgaande.

In 1637 werd van hieruit een kanaal in zuidoostelijke richting gegraven, het Nieuwe Opgaande, later het Hollandscheveldsche Opgaande.

Het begin van dit kanaal werd gevormd door de Boekweitensloot langs de latere Wolfsbosstraat

De huidige Wolfsbosstraat loopt van de Kanaalweg tot de driesprong Boekweitenlaan/Buizerdlaan.

De Wolfsbosstraat is genoemd naar Elias Wolf en Sarah Wolf-Barkey.

De laatste bezat in 1818 het bruitengoed Vriesenrust, achter in Het Haagje, ook wel Vredelust en Vredenrust genoemd.

Elias Wolf was oud-raadsheer bij het Hof van Justitie van de voormalige Nederlandse kolonie Essequibo. Deze kolonie maakte met de kolonies Demerara en Berbice, deel uit van Nederlands Guyana (Zuid-Amerika).

In 1665 werden deze kolonies door de Engelsen veroverd, die ze echter weer aan Nederland afstonden in ruil voor de kolonie Nieuw Amsterdam, thans New York. Bij de vrede van Breda in 1667 kreeg Nederland bovendien Suriname.

De Engelsen veroverden echter in 1781 geheel Nederlands Guyana, stonden het in 1783 weer af, heroverden het weer in 1796, maar moesten het bij de vrede van Amiens weer aan Nederland afstaan. Nadien was het wisselend in bezit van Engeland en Nederland, totdat in 1814, Essequibo, Demerara en Berbice definitief in het bezit van Engeland kwamen.

De familie Wolf had in de Ned. Hervormde kerk in Hogeveen banken die werden aangeduid als het "Wolvennest".

Wolgrasstraat.

Wolgras of wollegras behoort tot het plantengeslacht *Eriophorum* uit de familie der cypergrassen. Het bloemdek van deze plant bestaat uit zijde-achtige haren. Het veenpluis behoort ook tot deze familie evenals de aardamandel en het gele- en bruin cyprusgras.

Wolverlei.

De wolverlei of valkruid is een plantengeslacht van de familie der Composieten. Behalve de wolverlei bestaan er nog 18 soorten. Op heidevelden en in veengebieden vindt men de *Flores Arnicae* met grote oranje/geel-kleurige bloemen. De bloemen van deze plant worden vanouds tot de geneeskrachtige middelen gerekend. In de volksgeneeskunde wordt de wolverlei vooral gebruikt bij verwondingen.

De Wrongel.

Bij de bereiding van kaas wordt de melk op een bepaalde temperatuur tot stremming gebracht door het toevoegen van stremsel, een extract van de lebmagen van jonge kalveren.

De gestremde melk, van de meeste wei ontdaan, wordt gewrongen en geperst om er kaas van te maken. De vaste stof die overblijft wordt wrongel genoemd.

Wei is de dunne zoete vloeistof die na de afscheiding van de vaste stof of kaasstof van de melk overblijft en die ook wel hui wordt genoemd.

De Wulp

De wulp is een trekvogel die behoort tot de familie der snippen. Tot deze familie behoren o.a. de wulp, de regenwulp, de grote wulp, ook wel tuter, heituter of wilp genoemd, het bokje, de houtsnip, de poelsnip en de watersnip.

van der Wijckstraat.

Jonkheer Jan Arend Godert van Wijck was burgemeester van Hogeveen van 10 mei 1869 tot 30 april 1876.

Zijn voorganger was mr. J. Oldenbandringh en zijn opvolger mr. L.W. Ebbinge.

6^e Wijkweg.

Genoemd naar de 6^e Krakeelsche wijk in Hollandscheveld.

De weg ligt ten zuiden van de autoweg Hogeveen – Veenoord, als een verbinding tussen de Riegshoogtendijk en de 31^e wijk.

De aanleg is tot stand gekomen in verband met de bouw van een viaduct over de autoweg N37.

Wijsterseweg.

Het westelijk gedeelte van deze weg behoort sinds de grenswijziging van oktober 1970 tot het grondgebied van Hoogetveen.

De weg is na de Tweede Wereldoorlog verhard. Langs deze weg kan men via het V.A.M.-veld het dorp Wijster bereiken.

Ijssel.

De Ijssel, ook wel Geldersche Ijssel genoemd, is een aftakking van de Nederrijn.

Zij loopt door Gelderland en Overijssel, langs Doesburg, Zutphen, Deventer en Kampen en splitst zich in het Ganzendiep en in het Keteldiep.

Zijrivieren van de Geldersche Ijssel zijn Berkel, Schipbeek en Oude Ijssel.

De Oude Ijssel ontspringt in Wesel(Duitsland) en mondt bij Doesburg in de Geldersche Ijssel.

De Zaaier.

De zaaier, een begrip ontleend aan de landbouw, is iemand die zaad op de akker strooit.

In de bijbel wordt op enkele plaatsen het beeld van de zaaier gebruikt. O.a. in Mattheus 13 : 3, "een zaaier ging uit om te zaaien".

De schilder Vincent Willem van Gogh heeft meerdere keren een zaaierende landman als onderwerp voor een schilderstuk gekozen.

De bekende Nederlandse dichter A.C.W. Staring dichtte: "Blijde maaiers, nijvre zaaiers, die Uw oon ontvingt".

Het zaaien op rijen geschiedt thans machinaal.

Zanderhof.

Jona Gustav Wilhelm Zander, geboren in Stockholm 29 maart 1835 en overleden aldaar op 17 juni 1920 was een Zweeds geneeskundige. Hij heeft een systeem ontwikkeld voor medisch-gymnastische oefeningen, zanderen.

In de zgn. Zanderinstituten werd de fysiotherapie, de heilgymnastiek volgens dr. Zander toegepasten werd gebruik gemaakt van door hem gemaakte toestellen.

1^e Zandwijkje.

Het 1^e Zandwijkje of Santwijkje bevindt zich tussen het Rechttuit en de Oostwijk. Deze weg is nog maar voor een klein gedeelte verhard.

2^e Zandwijkje.

Het 2^e Zandwijkje, ook wel Dodeviswijk genoemd, bevindt zich tussen het Rechttuit en de oostwijk.

3^e Zandwijkje.

Het 3^e Zandwijkje bevindt zich tussen het Rechttuit en de oostwijk. De weg is thans geheel verhard.

Zandwijkstraat.

De Zandwijkstraat in Hollandscheveld is een zijstraat van het Zuideropgaande en ligt in het verlengde van de straat "Welgras".

De Zende.

De zende, Drents voor zeis, behoort tot de oogstgereedschappen. Het is een werktuig met een lang, puntig toelopend, aan de binnenkant scherp mes, dat aan een lange stok is bevestigd.

Het werd gebruikt om er gras en koren mee te maaien.

Onder een volle zende werd verstaan een groep, die bij de oogst, met één zeis aan de gang werd gehouden, nml. de maaier, de weller, die de afgemaaide aren tot schoven verzamelde en de bindster.

Deze groep werd een zwaa genoemd.

Zenithlaan.

De zenith is de hoogste punt aan de hemel waar de verticaal de hemelbol snijdt.
De zenith (arabisch: top) is een denkbeeldig punt aan de hemelbol, recht boven de plaats waar men zich bevindt.

Zeppelinstraat.

Deze straat is genoemd naar graaf Ferdinand, Adolf, August, Heinrich von Zeppelin, geboren 8 juli 1838 in Konstanz en overleden in Berlijn-Charlottenburg op 8 maart 1917.
Na zijn militaire dienst, die hij in 1891 als luitenant-generaal verliet, hield hij zich bezig met het ontwikkelen, waarbij hij aanvankelijk veel tegenstand ondervond.
Na veel tegeslagen slaagde hij er toch in enkele successen te boeken.
Het luchtschip speelde in de Eerste Wereldoorlog een grote rol; maar was niet alleen gevaarlijk vanwege de grote bommenlast, maar bleef ook kwetsbaar door de brandbaarheid van het gas.
In 1914 stichtte Zeppelin, samen met Claudius Dornier, de Dornier vliegtuigfabriek voor de constructie van de vliegboot D.O.x, die o.a. ook in Nederland werd gebruikt door de Koninklijke Marine.
Na het overlijden van Zeppelin in 1917 werd zijn werk voortgezet door dr. Hugo Eckener.

Zevenster.

De zevenster is een plantengeslacht uit de familie der primula's (Primulaceae), afkomstig uit Noord- en Midden Europa.
Het is een zeldzaam plantje met langgesteelde witte bloemen, dat hier en daar ook nog in Nederland voorkomt.

Het Zeijvat.

Een zeijvat, ook wel zeivat of zijvat genoemd is een ondiep vat waarin de gezeefde melk werd gedaan om te worden afgeroomd.

De Zicht.

De zicht of sikkel lijkt op een zeis maar is kleiner.
Hij moet met één hand kunnen worden gebruikt om er koren e.a. mee te maaien.

Zondervanstraat.

Hobbe Zondervan, geboren 26 mei 1876 te Franeker, overleden op 30 oktober 1964 te Nieuwlande, gemeente Oosterhesselen, werd 5 april 1906 tot onderwijzer in Hollandscheveld Zuidoost (Dwarsgat), het latere Elim
Toen in dit dorp in 1916/1917 een Hervormde kerk werd gesticht, werd Zondervan tot diaken benoemd en op 20 februari 1916 in het ambt bevestigd.
In 1906 werd hij gekozen als sekretaris van de "Vereniging het Dwarsgat" een functie die hij bleef waarnemen toen hij tot voorzitter werd gekozen.
Zondervan heeft in samenwerking met H.S. Bartlema, Hoofd der School in Elim, het schoolsparen ingevoerd. Teneinde de gespaarde gelden veilig te stellen werd de Boerenleenbank in Elim opgericht.
Zondervan is tijdens zijn onderwijsperiode en daarna, kassier geweest van de Boerenleenbank.
Hij vertrok op 11 december 1963 naar Beilen.

Zonnedaauw.

De zonnedaauw is een plantengeslacht waarvan enkele soorten op moeras-, heid- en veengronden voorkomen.

Het is een insektenetende plant en wordt daarom ook wel vliegenvangertje genoemd.

Zonnehof.

De zon is het hemellichaam dat de aarde verlicht en verwarmd, waardoor het leven op aarde mogelijk is. De zon die 1,6 keer zo groot is als de aarde bekleedt in het religieuze denken van vele volken een belangrijke plaats.

Helios, de zonnegod, heeft in het denken van sommige volken een rechterlijke functie, hij is de god "die alles ziet en hoort" zoals van hem wordt gezegd.

Zuideropgaande.

Het Zuideropgaande ligt in Hollandscheveld tussen het Rechthuis en de Ritmeesterweg, evenwijdig aan de Riegshoogtendijk.

Het is na de Tweede Wereldoorlog gedempt en heeft plaats gemaakt voor een verharde weg.

Het zuidelijk gedeelte staat in de volksmond bekend als Moscou.

Zuiderkruis.

Zuiderkruis is een sterrenbeeld van 4 sterren dat aan de zuidelijke hemel een kruis vormt.

Het is een klein sterrenbeeld dat ligt tussen de sterrengroepen van Centauris en Vlieg.

Zuiderweg.

De Zuiderweg werd aangelegd in 1933 en maakte deel uit van de kortste verbinding van Hogeveen met Zuidwolde, via Ten Arlo.

Deze verbinding kwam in 1966 te vervallen toen de N37, de autoweg tussen Hogeveen en Veenoord in gebruik werd genomen.

Voor de verbinding van de Zuiderweg met Ten Arlo kan gebruik worden gemaakt van de route via Schutstraat – Zuidwoldigerweg en Hogeveenseweg.

De Zuiderweg ligt thans tussen de Schutstraat en de Alteveerstraat.

Zuidwoldigerweg.

De Zuidwoldigerweg loopt van de Schutstraat tot de Hogeveenseweg en vormt met laatstgenoemde weg de verbinding van Hogeveen met Zuidwolde, via Ten Arlo.

De kortste verbinding van Hogeveen met Zuidwolde was via de in 1933 aangelegde Zuiderweg, die kwam te vervallen, toen de Hogeveense Vaart werd omgelegd en de N37 (autoweg Hogeveen – Holsloot) in gebruik werd genomen.

Zwanebloem.

De Zwanebloem behoort tot de familie van de Butomaceaeën,

Deze plant, een waterplant met witte blaadjes met een rozenrode weerschijn, komt in Europa en in Azië voor.

Zwarte Dijkje.

Het Zwarte Dijkje ligt tussen de Coevorderstraatweg en de sluis te Noordscheschut.

Deze weg was vroeger een landweg langs de 28^e wijk en door het land van de Fam. Rahder.

De 28^e wijk werd in 1953 gedempt.

Aan de westzijde van het Zwarte Dijkje bevondt zich de tramhalte van de E.D.S., de N.V. Eerste Drentsche Stoomtramweg Maatschappij. (zie verder bij Tramweg).

In de twintiger- en dertiger jaren werd het Zwarte Dijkje in de volksmond ook wel als postbodendijkje betiteld omdat drie van de vier vaste bestellers van het postkantoor te Noordscheschut aan die weg woonachtig waren.

Zwembadweg.

De Zwembadweg ligt tussen de Bentincksdijk en de sporthal en maakt deel uit van het sportpark Bentinckspark.

Wel in straatnamengids 2005/2006, maar niet in de computer

Hoogeveen.

1.

Aardbeivlinder
Aardenburg
Alver
Armenwerkhuispad
Atalanta
Bakkerneslaan
Bentincksla
Berghuisstraat
Bestenstraat den
Bethesdastraat
Beukemastraat
Bilderdijklaan
Bittervoorn
Blankenslaan-Oost

Blankenslaan-West
Blankensplein
Blankvoorn
Boommarter
Boswitje
Brasem
Brinkstraat
Buitenvaart 1000
Buitenvaart 1100
Buitenvaart 1200
Buitenvaart 1300
Buitenvaart 1400
Buitenvaart 1600
Buitenvaart 1700
Buitenvaart 1800
Buitenvaart 1900
Buitenvaart 2000
Buitenvaart 2100
Buitenvaart 2200
Citroenvlinder
Damhert
Damstraat van
Dekkerplein (Centrum)
Donau
Echtenstraat van
Edelhert
Egel
Eikepage
Elrits
Fictorielaan
Flokstrapad Cornelis
Groenewegenstraat
Groenling de

2.

Grondel
Groot koolwitje
Gruythuysenlaan
Heivlinder
Hoofdstraat
Jupiter
Karper
Keizersmantel
Klijnsmastraat
Kolblei
Kommavlinder
Koningspage
Loo het
Markt
Meerval
Noorddreef
Parelmoervlinder
Pauwoog
Radijsstraat Hendrik
Reekalf
Rotsvlinder
Ruisvoorn
Schutstraat

Sleedoornpage
Stroom de
Thomasstraat
Vledderweg
Vlinderdijk
Wijnbergstraat
Winde
Zilvervlek
Zuiddreef

Elim.

Engelstraat Gosem

Fluitenberg.

Bukweg
Driehoekskamp
Fluitenbergseweg (regio)
Schoolstraat
Schuinedijk
Trippe de
Veldkamp

Noordscheschut

Bieslook
Komenij de
Lossing de

3.

Hollandscheveld.

Boeten de
Bolster de
Broekhoffstraat Dokter
Claushof Prins
Kiestraweg Juffrouw
Loege de
Oplegger de
Post de
Stok de

Nieuweroord.

Boink
Eerste Wijk
Karkdiekje
Klemring
Middenraai
Ringslang
Splitting
Veldraai
Wall Bakestraat v.d.

Nieuwlande.

Bernardlaan
Boerdijk (regio)
Brugstraat (regio)

Christinalaan
Dopheide
Emmalaan
Goorweg Meester van
Julianalaan
Nueboerweg Juffrouw
Poststraat Johannes (regio)
Valeriaan
Veenbes
Zonnedauw

Tiendeveen.

Boslaan
Kanaal Oostzijde (regio)
Kanaal Westzijde (regio)
Kerkweg (regio)
Middenweg
Noorderweg
Schoolweg
Westerlaan

4.

Pesse

Akkers de.
Bossemaat
Brinkstukken
Dorpsstraat
Eursinge
Goorakkers de
Grevenkamp
Grootslag
Hoorns de
Kampiepensweg (regio)
Kerkweg (regio)
Kimmersbrink
Laak de
Lage Landkamp
Marke de
Molenhoek
Oosterring
Tentakkers
Tentakkers de
Tonckenspad
Veldbrake
Vogelakkers de
Warreveen

Stuifzand.

Brandligtsdijk (regio)
Cavaljeweg
Eisenweg
Kolkweg

Regio.

Boerveldweg
Daatselaarstraat Albert van
Diepweg
Domeinweg
Dooddijk
Drijberseweg
Echtensedijk
Geeserraai
Gijselterweg
Haarweg
Kremboong
Moscou
Nijstad
Noorder Hoofddiep
Oostermaat
Pesser Raai

5.

Pesserveldweg
Santbrincke de
Secteweg
Siberië
Slagenweg
Steigerwijk
Zomerweg Hendrikus
Zwarte Water
Zwartschaap

Wel in computer, maar niet in stratengids.

Achterom	= een gedempte wijk
Antares	
Baandergang	= voetgangersverbinding
Blankenslaan	
De Egge	
De Eiber	
Garstengang	= voetgangersverbinding
Iemkersgang	= voetgangersverbinding
Lavendelheide	
Molengang	= voetgangersverbinding
Moscou	
De nachtegaal	
Perseus	
Pullegang	= voetgangersverbinding
Regge	
Rierorchie	
Schepersgang	= voetgangersverbinding
Sluisgang	= voetgangersverbinding
Snikkegang	= voetgangersverbinding
Stikkersgang	= voetgangersverbinding
Turfgang	= voetgangersverbinding
Vondergang	= voetgangersverbinding
Vriesestraat de	
Wega	

Wel in floppy stratengids 2004/2005, maar niet in Hoogeveensche
Stratengids 2005/2006.

Asparmonthof van
Beukenlaan
Blikweg
Boerenveense plassen
Bospad
Boswachterij Ruinen
Buitenvaart 1500
Defensieweg
Echtenseweg
Eekhoorn
Hoofdweg
Kalenberg
Klein Zwitserland
Kloosterpad
Koopmanshof
Korte Lange de
Kraloerweg
Kremersdijkje
Laan de
Mauritsstraat Prins
Nieuw Moscou
Nuil
Reindersweg Hendrik
Scheerseveldweg
Spaarbankbos
Vijfhoek

Wel in Hooogeveensche Stratengids 2005/2006, maar niet in de computer en niet op floppy stratengids 2004/2005.

Bekinkbruggen Ir.

De Dotter

Duymaer van Twistweg

Eiermarkt

Grootvlinder

De Koppeling

Museumlaantje

Vlinderbrug

